باشور

ژمارە (١٥) ساڵا ٢٠١٢

نێچیرڤان بارزانی ل دهوکێ چ گوت !؟

ئێکەتی ل بەهدینان بەرسڤا نێچیرڤان بارزانی ددەتەڤە

سەید ئەکرەم بو باشور: پلانەک هەیە بو ژناڤبرنا من

"دان بە بە شەرعی بوونی سەرۆکی هەرێم نانێم"

سیاسەتمەدار وروناکبیر، کەمال میراودەلی؛ باس لە کاتژمێری کۆدەتا دەکات

یەکگرتوو ب دوو ئەمیندارا برێڤە دچیت

میرێ ئێزدیان ل روژئاڤا:

هیڤی خوازین پەیەدە کارەکێ ژبوی کوچبەرییا خورتێن مە ببینیت

حیکایەتی چەپڵەلێدان

موحەممەد عزیز

لەدێر زەمانەوە گوتویانە "چەپلە بۆ ستاییش لێدەدرێت" بەڵام دیاریشیان نەکردووە چەپلە بۆ کێ و کەی لێدەدرێت!؟، ئێستا چەپلە بە پەنجەش لێدەدرێت و ئەولاتریش چەپلە بە پرۆسەی تەکنۆلۆجیکراوە ناویان گۆڕیوە بە لایک.

رودیلفوفیش، کە زانایەکی روسی یە، قسەیەکی جوان دەکات سەبارەت بە چەپلە کە دەڵێ "چەپلە هەمیشە بۆ ستایش لێنادرێت بەڵکو هەندێکجار بۆ بڕینەوەی قسەکانی وەعزەبێژ لێدەدرێت".

دوای هاتنە خوارەوەی شۆڕشی کوردی لە شاخەوە بۆ شار، چەپلە بووە کەرەستەیەکی ستایشکەر و دکتاتۆر دروستکەر، هەمیشە ئەرکی چەپلە درێژکردنەوەی ماوەی ووتاربێژە سیاسیەکان بووە لە سەر کورسیەکانیان، چەپلە بوویە مایەی غرووریەکی سیاسی و دانەنناو بە گیانی لێبووردەیی.

ئێمە بۆچی نابینین رۆژێک کەسێک چەپلە بۆ رەخنە لێ بدات؟! .. و بە پێچەوانەوە فێرکراوین زەڵلە لە رەخنەکەر بدەین، کەواتە چەپلە وزەڵلە پرۆسەیەکی دژ بە یەکن، هەر چەند هەردوکیان بە پەنجەکانی دەست کاری خۆیان ئەنجام دەدەن واتە بکەرەکە یەکن وەلێ پاڵنەرەکە دوو شتی بێ پایان لێک دوورن.

چەپلە بۆ ستاییش هەرگیز پێشکەوتن بەجێ ناهێنێ، هەر وەک چوون زەڵلە لە رەخنە هیچ بەرهەم ناهێنێ، ئێمەی چینی خوارەوە دەستمان شل بوو ئەوەندەی چەپلە بۆ بەرپرسان لێبدەین وچاوەڕێی موتافاتی ئاگرباریێتی ئەوان بکەین تا چەپلەیان بۆ لێ بدەین، هەر وەک ئەوانیشمان فێرکرد دوای قسەی زڵ چاویان لە دەستمان بێت وهۆڵەکان پڕ بکەین لە دەنگی دەست.

سەیرە ئەو چەپڵانەی لە رۆژهەلاتی ناڤینیش کۆمەڵە دکتاتۆری دروست کرد، چەندە بێ وەفا بوون، لە ماوەی دوو ساڵ هەر بەو پەنجانە کۆشکی شاهانەیان چوون تێکشکێنرا ؟! .. کەواتە دەبێ بڕوا بە وەفابوونی چەپلە مەکەین.

یابانی و ئەوروپییەکان کە شتێکی دڵخۆشکەر لە مەقالەکانیان دەبینن بە خەندەیەک پەیامەکەیان پێدەگەیەنن، بەڵام لای خۆمان چەپلە چەندە پاڵنەرێکی ئارەزوومەندانەیە ئەوەندەش لە نەچاری و لەوانەیە سزاشی بۆ لێنەدانی هەبێت؟!

ببینن لە ئاهەنگ وڕێوڕەسمەکان و کۆنگرەکانی حزبەکانمان چوون نەچارکراوین کۆشک وهۆڵەکمان پڕ بە دەنگی چەپلە بکەین، کێ هەیە بیەوێ چەپلە لێ نەدات و موجامەلە نەکات بەبێ ئەوەی گرتنی بەد گومانی نەچێتەسەر؟! .. ئەی چوون ئاگری غرورییەت و لوت بەرزی بەو چەپلانە دەبخشێتە بەرپرسە دکتاتۆرەکان؟!

ئەگەر ئێمە فێر کراوین هەر چەپلە لێبدەین (هەر چەند رودێلفوفیش وا دەڵێ)، با بەکەمی زەڵلەش لە رەخنە نەگرین ورەخنەگرانیش یاخی نەکەین ومافی بوون بە مروڤیان پێ بدەین!

عەلی نورەماری، جیگرێ مەلبەندێ ئێکەتی ل بەهدینان:

ئیدارا پارێزگەها دهوکێ چەندین پروژە ل کابینا بەرهەم صالحی نڤاندبوون، نها نێچیرڤان بارزانی یێ ڤەدکەت

پشتی کو نێچیرڤان بارزانی، سەروکێ حکومەتا هەرێما کوردستانێ دەڤەرا بەهدینان بسەرکری و چەندین پروژێن ستراتیجی دانان، ل رێورەسمێن ڤەکرنا فروکەخانا نێڤدەولەتی یا دهوکێدا گوت "ئەڤرو بو من روژەکا تایبەتە، چونکی من ل کابینا پێنجێ من سوزەک دابو خەلکێ دهوکێ و ئەڤرو من بجهئینا".

ئێکەتی نشتیمانی کوردستان بڤێ یەکێ توڕە بوو و دبەرسڤدا عەلی نورەماری، جیگرێ بەرپرسێ مەلبەندێ بەهدینان تایبەت بو باشور دلگرانیا خو ئیشاندا وگوتەها ڤێ چەندێ ژی هاڤێتە ئستوویێن ئیدارا پارێزگەها دهوکێ کو ئەڤ پلانە دژی کابینا د بەرهەم ×الحی گێرایە، وئاشکرا ژی کر کو ئیدارا پارێزگەها دهوکێ ب ئاشکەرایی هەڤرکی د. بەرهەم سالح بوون.

عەلی نورەماری، بەرپرسێ پەیوەندیێت مەلبەندێ بادینان یێ ئێکەتی نشتیمانی کوردستان لدور ڤێ پرسێ تایبەت بو باشور دئاخڤیت وئیمازێ ددەت "مخابن کو ئەگەر ئەڤ بریارە یا کابینا پێنجێ بیت و ل سەردەمێ بەرهەم ×الحی نەهاتیە جێبەجێ کرن ئەڤ کەم تەرخەمیە ڤەدگەرێت بو ئیدارا پارێزگەها دهوکێ کو ئەو پروژە نڤاندیە یان د خەو بریە هەتا روژانێت کابینا شەشێ سەردا دچن کو جارەکا دی تا نێچیرڤان بارزانی ببیتە سەروکێ حکومەتێ وببیتەڤ بەرنامە بو وی".

دەربارێ وێ چەندێ کو هێش دوو ئیدارەی دیار دبیت ل هەرێما کوردستانێ وب تایبەت سەروکێت حکومەتێ وەک کەسەکێ حیزبی دەرکەڤن، عەلی نورەماری دبێژیت "مەبڤێت نەڤێت سەروکێ حکومەتێ چ پارتی بیت چ ئێکەتی بویاڤا حیزبی یا پێڤە هەی وب تایبەت بو پروژێت هوسا یێت ئستراتیجی پروژەیەکە کو دێ شین تبلو دیروکێت وێ پێڤە دیار بن".

نورەماری وێ چەندێ ژی دیار دکەت کو ئەڤ گونەهە یا ئیدارا پارێزگەها دهوکێ یە و دبێژیت "ئیدارا پارێزگەها دهوکێ ڤیایە د وان دوو سالێت تەمەنێ کابینا شەشێ ئەو پروژە د بن تورێ ڤەبن و دخەودا بن تا ژنوی جارەکا دی نێچیرڤان بارزانی ببیتە سەروکێ حکومەتا هەرێما کوردستانێ بینەڤ بەر دانوستاندنێ و ژ خەو هشیار بکەن".

جیگرێ مەلبەندێ ئێکەتی ئەوژی ئاشکراکر کو پلانەک هەبوو بو لاوازکرنا رولێ کابینا شەشێ وگوت "دەمێ هاتنا بەرهەم ×الحی ژی بو پارێزگەها دهوکێ کو جارەکێ چو بۆ زاخو و پروژەیەک ڤەکر راستەوخو پشتی دوو روژان پارێزگەرێ دهوکێ سەردانا زاخو کر و پێنج شەش پروژە ڤەکرن ئەرێ سەروکێ حکومەتێ چ بی ئەڤ چەندە ژی نەخوشین بو خەلکی چێ دکەت و ب مخابنی ڤە هندەک جارا دیار دکەت کو دوو ئیدارەی یا مای".

عەلی نورەماری، بەرپرسێ پەیوەندیێن مەلبەندێ ئێکەتی لدور پشتگوهاڤێتنا ئامێدیێ وئاکرێ ژ ئالیێ حکومەتێ ڤە، دبێژیت "ئەڤ چەندە راستە و هەرحکومەتەکا بهێت پتر گرنگیێ د دەتە سەنتەرێ ڤەزایێ و ل دەمێ کابینا بەرهەم ×الحی ژی کو ئەز ل وێ دەمێ ل ڤەزا ئامێدیێ بویمە، مە ئەڤ گازندە گەهاندینێ".

لێ عەلی ئەڤێ کێماسیێ، بو وێ چەندێ ڤەگەراند کو ئیدارا دهوکێ نەیا ساخلەمە و ئیدارەکرنەکا نەیا جوانە دهێتە کرنێ دگەل ڤان هەردوو ڤەزایان ب تایبەت کو دەڤەرا ئاکرێ دەڤەرەکا گرنگە".

عەلی نورەماری، ل دور پولێ ئیدارێن ئێکەتی ل بەهدینان ژی دبێژیت "تا نهازێ گلاشتن ل سەر ئەندامێت مە هەبویە ژلایێ برادەرێت پارتی ڤە و ژلایەکێ دیڤە ئەگەر ئەم دیڤچونەکێ ل پارێزگەها دهوکێ بکەین تەنانەت ئەک رێڤەبەرک بەلکو جیگرێ رێڤەبەرکی ژی مە نینە، تەنانەت ئەگەر مە ماموستایەکێ نمونە ژی هەبیت مخابن هەتا ئەڤروژی ملاحقا سیاسی ل سەر ئێتە کرن وئێتە دیرئێخستن و رێگری لێ ئێتە کرن".

نورەماری دپرسیت چتوڤ رێکەفتنەکا ستراتیجی یە کو من رێڤەبەرک ژی نەبیت ئەز چ بێژمە ئەندامێ خو ئەرێ ئەز بەشدارم دحکومەتێ دا؟! .. نەخێر پانێ ئەز ئوپوزسیون ژی نیمە .. پانێ ئەز چ مە ؟! لەوما برادەرێت ئێکەتی تەنگاڤ ببین و ئەڤ سارییە چێ بوویە.

سەرەدانا نێچیرڤان بارزانی ژی بو مەلبەندێ ئێکەتیێ نورەماری دبێژیت رێزگرتنەک بی بو ئتفاقا ستراتیجی و دەربارەی کوم بینا وان عەلی، دبێژیت نێچیرڤان بارزانی گوت ئەز بێ هاتی وێ سارییێ ڤەرەڤینم و شالاو عەلی عەسکەری ژی پێ راگەهاندیە کو ئەز بەشدارم د حکومەتێ دا و نیڤەکا حکومەتێ یا منە دڤێتن ئەز هەست پێ بکەم کو ئەو نیڤەک یا منە و ئەگەر من هەست پێکر ل وێ دەمی ئەز دێ بەرەڤانیێ ل حکومەتێ کەم و هەر هەلنگاڤتنەکا نێچیرڤان بارزانی هەلنگاڤتنا منە ژی

باشور

گوڤارەکا سیاسی هەیڤانەیە
ژمارە (15)
سالا دویێ - مەها پازدە

مولەتا ژمارە (475) هەیە
ژ سەندیکا روژنامەڤانێن کوردستانێ

خودی ئیمتیاز و سەرنڤیسکار
شێروان شێروانی
07700458366
جیگرێ سەرنڤیسکاری :
سیروان رەمەزان
٤٠٢٤٣٥٣
کارگیری
موحەمەد عەزیز
سەرپەرشتێ بەهدینان
دلوڤان رەمەزان
٤٢٥٣٤٠١

نڤیسینگەهـ
زاخو:ئەڤراز کورکی
ئاکرێ:سیروان رەمەزان
ڤەندیل:دانا رەزگەیی
دهوک: سیوف محمد

دیزاینەر
هاوار خۆشناو

Mob: 0750 720 00 75
facebook: bashurpress
E_mail: bashurpress@yahoo.com

پرانیا بابەتێن باشور ل مالپەرێ:
www.malame.info
بخوینە

بها (1500) دینار

گوڤارا باشور بەرهەڤە بو بەلاڤکرنا هەمی

رووناكبیرو سیاسەتمەدار، كەمال میراودەلی

" كۆدەتایەک دژی من هاتە كرن "

دیدارا گوڤارا باشور

كەمال میراودەلی ركابەرێ مسعود بارزانی بۆ پۆستێ سەرۆكایەتیا هەرێما كوردستانێ ل هەلبژاردنێن 2009/7/25 دچاڤپێكەفتنەكا گوڤارا باشوردا دانپێنەدانان خوە ب هەلبژاردنا سەرۆكایەتیا هەرێمێ تەكەز دكەتەڤە ودەنگێن بارزانی ب نەشەرعی ددەتە زانین، هەروەسا رەخنێ ژ ئۆپۆزسیونا كوردستانێ دگریت وب درێژەپێدانا دەسەلاتێ ددەتە نیاسین.

رووناكبیرو سیاسەتمەدار كەمال میراودەلی ل بارێ حوكمرانیكرنا كوردستانێ ژئالیێ دەسەلاتا مالباتیڤە كو رووبرووێ رەخنێن زۆر بیەڤە دبێژیت "ئەز رەخنێ ل حوكمێ مالباتی ناگرم، ئەز رەخنێ ل دەسەلاتا بێ دەستور ونادیموكراتی وناشەرعی دگرم، ئەز رەخنێ ل رژێما دەسەلاتا كوردی دگرم كو ل شەنگستێن جڤاكێ مودێرن (زانستی ،دیموكراسی ،یاسایی، ئەخلاقی) ب تەمامی بەرینە"، میراودەلی رووێ رەخنێن خوە بۆ مالباتا بارزانی وەردگێریت ودبێژیت "مالباتا بارزانی رەهاو نەدەستوری وقەرەقوشیانە نوێنەرایەتیەكا كرێتا وێ دەسەلاتا نە دەستوری ونەشەرعی ونەمەدەنی دكەت"، میراودەلی كورێن بەرپرسا ب كورێن سەددام حوسێنی سەرۆكێ بەرێتری عیراقێ دشوبهینیت ودبێژیت "بەرێخوبدەنێ نها كورێن مالباتێ هەموو بووینە عودە وقوسەیێن كوردستانێ وب زێدەڤیڤە جهێ مالباتا تكریتیا سەدامی گرتیەڤە وهەموو كەسەک وەهزر دكەت كو سەددام هێش یێ مای"، كەمال میراودەلی دبێژیت ئاساییە مالباتا بارزان ببیتە مالباتەكا مەلیكی "لێ ئەگەر ل ئیرادا گەلیڤە بیت وئەو قەبول بكەن"،ئاماژە ب وێ یەكێ ژی دكەت كو چو تشت نینە ل تیوریا سیاسیا دەسەلاتێدا بناڤێ حوكمێ مالباتی ب وی شێوازێ ل كوردستانێ هەیە.

ل ڤێ داویێ دەنگوباسێ خۆبەربژاركرنا سەلاحەددین محمد بەهائەددین ئەمیندارێ بەرێ یێ یەكگرتووی ئیسلامی كوردستان بۆ پۆستێ سەرۆكایەتیا هەرێما كوردستانێ بەلاڤبوو، دئەگەرا وێ چەندێدا میراودەلی سەربارێ دەربرینا بێئاگەهیا خوە ل وی دەنگوباسی ئاماژێ ب وێ چەندێ دكەت كو "دڤێت ئەو كەسێ خۆ بەربژاردكەت یێ حزبی نەبیت چونكە كەسێن حزبی یێن هاتینە تاقیكرن وهەر هندە پێچێدبیت ئەوا كری، گوهرینا ناڤ ونیشان وپۆستێ چ ژ بابەتێ ناگوهریت، لێ هەر چەوا بیت بریارا دوماهیێ بۆ گەلی دبیت".

بوهارا عەرەبی ل سالا رابوریدا كو تا نها یا بەردەوامە شیا چەندین دیكتاتورا ل سەر تەختێ چەندان

جەلال تالەبانی وەک رێڤەبەرێ کەمپینا سەرۆکێ هەرێمێ دەردکەڤت ل وی دەمێ هلبژارتنا دا وتەڤایا هێزێن مادی وئەمنی ومرۆڤی ئێخستبینە دخزمەتا بانگەشا مسعود بارزانیدا

سالەیێن وان رامالیت ،ئەگەر چ ل کوردستانێ ژی خونیشاندان بۆ چاکسازیێ هاتنە ئەنجامدان لێ ل داویێ چ بەرهەم نەبوو سەربارێ چەندین سوز وپێکئینانا چەندین لیژنان بۆ وێ چەندێ، ل بارێ سەرنەگرتنا وان خۆنیشاندانان میراودەلی دبێژیت " ل کوردستانێ چ پارتەک نینە ب راستگویی ودروستی فەرێژا ناخێ خەلکی بیت ونوینەرایەتیا راستەقینەیا خەلکێ کوردستانێ بکەت ب شەرەف وویژدانڤە، هەموو پارت ل ئاستێ سەرکردایەتیێ ب بریار وفەرمان وپرۆژێن داگیرکەران دروست بوینە ونوینەرایەتیا بەرژەوەندیا داگیرکەران وکەلتوروفەرهەنگ وئایدۆلوژیا وان دکەن ل کوردستانێ".

میراودەلی ئاستێ دزی وگەندەلیێ ل کوردستانێ ب زێدەتر ل میسر ولیبیایێ ددەتە زانین ودبێژیت "ل کوردستانێ نەعەدالەتی ودزی وداگیرکەری گەلەک پترە ژوێ یا کو ل میسر ولیبیا هەبوو، لێ هێزەکا ئۆپۆزسیونی یا رێبەر وراستگو نەبوو کو سەرکێشیا وان بکەت".

سیاسەتمەدار کەمال میراودەلی رەخنێن توند ل بزاڤا گوران دگریت ودبێژیت "ئەوا پێ دهێتە گوتن گوران ل ئەراستەیکا مەزن ونەپاقژیەکا بەردەوام ل خەبات وخەون وهیڤیێن خەلکی زێدەتر نەبوو".

میراودەلی بەیاننامە حەفت خالیا بزاڤا گوران کول مەها ئێکا سالا 2011 دەرکرین وتێدا داخوازا هەلوەشاندنا هەرسێ سەرۆکایەتیێن هەرێمێ کرین ب"فیشەکێن ئینتیهازی"ناف دبەت ودبێژیت "بەیاننامە حەفت خالیا گۆمپانیا ووشە ئەو حەفت فیشەکێن ئینتیهازی بوون کو ئاراستەی سینگێ راپەرینا خەلکی هاتینە کرن".

رکابەرێ سەرۆکێ هەرێمێ ئامازە ب وێ چەندێ دکەت کو ل دەمێ هەلبژاردنان سەربارێ وێ چەندێ کو ئەو ب شێوەیەکێ یاسایی وەکو کاندید خوە راگەهاندبی لێ بەردەوام زێرەڤانێن وی دگەل بوینە ونەشیایە بێ زێرەڤان دەرێکەڤیت، هەروەسا دبێژیت "جەلال تالەبانی وەک رێڤەبەرێ کەمپینا سەرۆکێ هەرێمێ دەردکەڤت ل وی دەمێ هلبژارتنا دا وتەڤایا هێزێن مادی وئەمنی ومرۆڤی ئێخستبینە دخزمەتا بانگەشا مسعود بارزانیدا"، کەمال میراودەلی دبێژیت " دەمێ زانی دەنگێن من گەلەک دزۆرن ل سەر ئاستێ هەرێما کوردستانێ ل داویا رۆژا هەلبژاردناندا ؛ کودەتایەکا مەزن دژی هەلبژاردنان ئەنجامدا وب خورتی دەمژمێرەک بۆ دەمێ هەلبژاردنان زێدەکر".

میراودەلی نەرازیبونا خوە ل ئەدایێ ئۆپۆزسیونا کوردستانێ دەردبریت ودبێژیت"ئەوا ل کوردستانێ دبێژنێ ئۆپۆزسیون نەک دانپێدانێ ب سەرۆکێ هەرێمێ بەلکو دانپێدانێ ب دەسەلاتا مالباتیێ ژیدا دادنێن وب ئاشکرا وڤەشارتی کار بۆ بهێزکرنا وێ دەسەلاتێ دکەن".

کەمال میراودەلی خو ب سەرکەفتیێ هەلبژاردنێن سەرۆکایەتیا هەرێمی دزانیت ودبێژیت" ئاشکرایە من دەنگێ ئێکێ بدەستخۆڤەئینا وئێکەتی وگوران ژی ڤێ چەندێ باش دزانن وئەو کوردێن کار دکومسیونێ ژیدا دکر ل بەغدا ڤێ چەندێ باش دزانن لێ بارزانی ب خورتی ل هەولێر ودهۆک رێژا 70% بۆ خوە سەپاند"، هەروەسا دبێژیت "ئاشکرایە ئێکەتی وپارتی ل پەرلەمانێ کوردستانێ رێژا 55% ئەرێ ئەو 70% ل کیڤە هات؟ ددەمەکیدا کو ئەز هایدارم ژبلی جەماوەرێ گوران ویەکگرتوو وکومەلێ جەماوەرەکێ زۆرێ ئێکەتی کو دەنگ بۆ لیستا کوردستانی ژی دابوو لێ بۆ سەرۆکایەتیا هەرێمێ دەنگ ب من دابوو ب تایبەت هێزێن ئاسایش وپۆلیس وگەنجان".

میراودەلی چەوانی وژێدەرێ گەهشتنا پێزانان ل بارێ ئەنجامدانا تەزویرێ دهەلبژاردناندا ژ ئالیێ پارتیڤە ئەشکەرادکەت ودبێژیت "من ژکەسەکێ نێزیک سەرکردێ، پارتیڤە ئاگەهلێبوو کو پشتی وێ یەکێ کومسعود بارزانی پەیوەندی پێڤە هاتە کرن وگوت کەمال میراودەلی دەنگێن گەلەک زێدەتر دێ بدەستڤەئینیت، بارزانی شیرەت ب کەسێن دەردورێن خوە کر وئەوان ژی پێشنیارکر کو دەمژمێرەک بهێتە زێدەکرن هەتاوەکو پێلانا تەزویرێ ئەنجامبدەن، بەرپرسێن پارتی ژی پەیوەندیێن ب فەرەج حەیدەری دکەن کو دەمژمێرەکێ زێدەبکەت لێ ئەو دبێژیت چ رێکێن یاسایی نینە بۆ ئەنجامدانا وی کاری ورازیناببیت ،دیڤدا بارزانی ب خوە پەیوەندیێ پێڤەدکەت وئەوژی هەرهەمان گوت دووبارەدکەتەڤە وبارزانی ژی تورەدبیت دبێژیت هەرتنها دەست ژکاربەردانا خوە ل پارتی پێش کێش بکەی ،حەیدەری ژی دزانیت ئەڤە رامانێ وێ یەکێ یە کو دێ پاراستنێ وی ژناڤ بەت نەچاربی برپاردا ب درێژکرنەڤا دەمێ هەلبژاردنان".

کەمال میراودەلی دبێژیت ئەو چاڤەرێبوو کو ئۆپۆزسیون بگشتی وبتایبەت گوران دانپێدانێ ب سەرۆکایەتیا هەرێمێ نەدانیت بتایبەت ل دەڤەرا سلێمانیێ وگەرمیان لێ ب زوی کەڤتنە "موساومە وماستاوکرنێ" بۆ بارزانی وکرە مەرجەعێ ئێکێ، هەروەسا دبێژیت "پشتی هەلبژاردنان ژی نێچیرڤان بارزنی ب پەهلەڤانێ ریفورمێ دناڤ پارتیدا وێنەکر".

میراودەلی جارەکا دیتر ب خۆ ب سەرۆکێ شەرعیێ کوردستانێ ناڤبر وگوت"ئەز دانپێدانێ ب سەرۆکێ هەرێمێدا دانانێم وەک سەرۆکەکێ شەرعی وخەلکی ئەز ب ئازادی هەلبژاردیمە وچەوا ئەز دشێم ئەوێ خیانەتێ دگەل ویژدانا خۆ کەم وکەسەکێ تەزویر ڤێل ب سەرۆکێ خۆ بزانم"

نێچیرڤان بارزانی گۆلەکێ ل ئێکەتیێ دکەت

ل پارێزگەها دهوک سوزێت کابینا پێنجێ ل کابینا حەفتێ بجهئینان

جێگرێ مەلبەندێ ئێکەتی ل بەهدینان :

مخابن بو ئیدارا پارێزگەها دهوکێ کو ئەڤ هەمی پروژە نڤاندن و نەهێلان ل کابینا د.بەرهەم سالح بجهبینیت

دیڤداچوون | دلوڤان رەمەزان

سەرئەنجامێ سەرەدانا نێچیرڤان بارزانی سەروکێ حکومەتا هەرێما کوردستانێ ل ناڤەراستێ مەها ئەها بوری بو پارێزگەها دهوکێ بڤەکرنا چەندین پروژێت ستراتیجی بداوی هات، مینا (بەرێ بنیاتێ بو پروژێ بالەفرخانەیا دهوک یا نیڤدەولەتی وڤاملی مول و ڤاملی ڤان ل روژ ئاڤاین دهوک و بازێرەکێ یاریا و بەرێ بنیاتێ بو نەخوشخانا 300 تەختی یا تەنگاڤیا دناڤبەرا تەناهی و قەزا سێمێلێ هاتە دانان ونوژەنکرنا پەرستگەها لالش ل قەزا شێخان وچەندین خزمەتگوزارێن جادە و قوتابخانا بو قەزا بەردەرەش ودانانا بەرێ پروژێ کومەلگەهەکێ بازرگانی یێ نێڤدەولەتی ل زاخو، و...هتد)، ول ڤەکرنا هەر ئێک لڤان پروژان چەند پەیڤ پێشکێش کرن وتێدا دیار بو کو هێش ل کوردستانێ دوو ئیداری مایە و جوداهیەکا مەزن ژی دناڤبەرا قەزایاندا دهێتە کرن.

ژ کابینا پێنجێ بو کابینا حەڤتێ

دگوتارا خودا ل دەمێ دانانا بەرێ بنیاتێ باڵەفرخانا دهوکێ ئیماژەدا وێ یەکێ کر کو ئەڤ پروژە سوزا وی بوون ل کابینا پێنجێ لێ نها ل کابینا حەفتێ بجهئینان، ئەڤە راستەوخو گۆلەک بوو ل کابینا شەشێ ب سەروکاتییا د.بەرهەم سالحی کو ئەڤ هەمی پروژە لسەر وی هاتبوونە نڤاندن.

ئێکەتی نشتیمانی کوردستان بڤێ یەکێ تورە بوو و دبەرسڤدا عەلی نورەماری، جێگرێ بەرپرسێ مەلبەندێ بەهدینان تایبەت بو باشور دلگرانیا خۆ نیشاندا وگوتەها ڤێ چەندێ ژی هاڤێتە ئستوویێ ئیدارا پارێزگەها دهوکێ کو ئەڤ پلانە دژی کابینا د.بەرهەمی گێرایە، وئاشکرا ژی دکەت کو ئیدارا پارێزگەها دهوکێ ب ئاشکەرایی هەڤرکی د. بەرهەم سالح بوون.

هەرچەند بالەفرخانا دهوک گرنگیەکا خویا تایبەت هەیە بو بەهدینان نەخاسمە بو بوژیاندنا کەرتێ ئابوری، ڤەکرنا بالەفرخانەیێ ل پارێزگەها دهوکێ دپلانا کابینا پێنجێ بویە بەریا پێنج سالا لێ ئیدارا پارێزگەها دهوکێ ب هنجەتا نەبونا بودجێ و نەرازیبونا خەلکێ مقیلێ کو ل سەر عەردێ دەست نیشان کریی بویە بالەفرخانە هەر دهاتە پاش ئێخستن.

ل ناڤەراستا مەها ئەها بوری نێچیرڤان بارزانی سەرەدانا دهوکێ کر وبەرێ بیاتێ بو بالەفرخانەیێ دانا ودبەیڤا خودا راگەهاند کو ژلایێ حکومەتا هەرێما کوردستانێ ڤە 400 ملیون دولار بوهاتینە تەرخانکرن و ل دەمێ 3 سالان ژی دڤێت بداوی بهێت.

لدەستپێکا ئاخفتنا خودا گوت"ئەڤرو بو من روژەکا تایبەتە، چونکی من ل کابینا پێنجێ من سوزەک دابو خەلکێ دهوکێ و ئەڤرو من بجهئینا".

ئەڤ گوتنە راستیا وێ چەندیە کو هێش دوو ئیدارەی مایە و حکومەت کەفتە د دەستێ کێدا دێ پتر گرنگیێ دەتە دەڤەرا خو و دناڤبەرا ڤێ چەندێ دا تنێ خەلکێ دهوکێ زەرەرێ دکەتن.

عەلی نورەماری، بەرپرسێ پەیوەندیێت مەلبەندێ بادینان یێ ئێکەتی نشتیمانی کوردستان لدور ڤێ پرسێ تایبەت بو باشور ئاخفت وئیماژێ ددەت و

دبێژیت "مخابن کو ئەگەر ئەڤ بریارە یا کابینا پێنجێ بیت و ل سەردەمێ بەرهەمی نەهاتیە جێبەجێ کرن ئەڤ کەم تەرخەمیە ڤەدگەریت بو ئیدارا پارێزگەها دهوکێ کو ئەو پروژە نڤاندیە یان د خەو بریە هەتا روژانێت کابینا شەشێ سەردا دچن کو جارەکا دی تا نێچیرڤان بارزانی ببیتە سەروکێ حکومەتێ وببیتەڤ بەرنامە بو نێچیرڤان بارزانی".

دەربارێ وێ چەندێ کو هێش دوو ئیدارەی دیار دبیت ل هەرێما کوردستانێ وب تایبەت سەروکێت حکومەتێ وەک کەسەکێ حیزبی دەرکەڤن، عەلی نورەماری دبێژیت "مەبڤێت نەڤێت سەروکێ حکومەتێ چ پارتی بیت چ ئێکەتی بویاغا حیزبی یا پێڤە هەی وب تایبەت بو پروژێت هوسا یێت ئستراتیجی پروژەیەکە کو دێ شین تبلو دیروکێت وێ پێڤە دیار بن".

نورەماری وێ چەندێ ژی دیار دکەت کو ئەڤ گونەهە یا ئیدارا پارێزگەها دهوکێ یە و دبێژیت "ئیدارا پارێزگەها دهوکێ ڤیایە د وان دوو سالێت تەمەنێ کابینا شەشێ ئەو پروژە د بن تورێ ڤەبن و دخەودا بن تا ژنوی جارەکا دی نێچیرڤان بارزانی ببیتە سەروکێ

حکومەتا هەرێما کوردستانێ بینەڤ بەر دانوستاندنێ و ژ خەو هشیار بکەن". جێگرێ مەلبەندێ ئێکەتی ئەوژی ئاشکراکر کو پلانەک هەبوو بو لاوازکرنا رولێ کابینا شەشێ وگوت " دەمێ هاتنا بەرهەمی ژی بو پارێزگەها دهوکێ کو جارەکێ چو بو زاخو و پروژەیەک ڤەکر راستەوخو پشتی دوو روژان پارێزگەرێ دهوکێ سەردانا زاخو کر و پێنج شەش پروژە ڤەکرن ئەرێ سەروکێ حکومەتێ چ بی ئەڤ چەندە ژی ئەخوشیێ بو خەلکی چێ دکەت و ب مخابنی ڤە هندەک جارا دیار دکەت کو دوو ئیدارەی یا مای".

پشتگوهاڤێتنا قەزا ئاکرێ و ئامێدیێ

د هەمی سەرەدانێت خودا چ سەروکێ حکومەتێ یان سەروکێ هەرێمی و هەتا سەروکێ پەرلەمانی ژی دەمێ سەردانا پارێزگەها دهوکێ دکەن سەردانا قەزا ئاکرێ و ئامێدیێ ناکەن وچ پروژێن ستراتیجی ژی ل ڤان هەردوو دەڤەران ژی دانەناینە، ئەڤێ ژی خەلکی هەردوو دەڤەران ئینایە دەنگ ودلگرانکرییە.

دڤێ سەردانا نێچیرڤان بارزانی دا سەرەدانا دهوکێ و زاخو و شێخان و قەزا بەردەرش ژی دان و چەندین پروژە ژی لێ هاتنە ڤەکرن لێ یا جهێ حێبەتیا خەلکێ قەزا ئاکرێ و ئامێدیێ ئەوە کو نە پروژێت ستراتیجی و نەسەردان بو دهێنە کرن ئەخاسمە کو هەردوو قەزایێن ئاکرێ و ئامێدیێ مەزنترین قەزایێن پارێزگەها دهوکێ نە.

ڤەرهاد هەرکی، گەنجەکێ دەڤەرا ئاکرێ یە و چالاکڤانێ رێکخراوەکا خوەنداڤانایە ل دور پەراوێزخستنا ئاکرێ بو باشور، ڤەدگەرینیتەڤ ئەگەرێ بێ دەنگیی و یەک رەنگیا بەرپرسێن ئاکرێ ودبێژیت"دەڤەرا ئاکرێ پتر دەڤەرەکا زەرە وئەگەر بێ خزمەتگوزاری ژی بیت لێ نێچیرڤان بارزانی چ ترس ل ئاکرێ نینە لەو پویتەی پێنادەت، ودووەم ئەگەر ژی ئەوە کو بەرپرسێن ئاکرێ وەها دیارکریە بو سەرکردایەتیا خو کو ئاکرێ چ خزمەت پێنەڤێتو هەمی تشتێ بەرهەڤە، براستی ئەڤە ژی غەدرەکە ل خەلکێ دەڤەرێ".

جوڤان ئامێدی، روژنامەڤانەکێ بەرچاڤێ دەڤەرا ئامێدیێ یە، ل مالپەرێ خەندانێ سەر ب دکتور بەرهەم سالح ووتارەک لسەر پشتگوهاڤێتنا قەزا ئامێدیێ نڤیسیە ودپرسێت: دەڤەرا ئامێدیێ سەر ب کیژ کوردستانێ ڤەیە؟ .. وئەرێنا خو بڤی ئەرزێ دەربرییە "دەمێ من ئەڤ کارێن جوان یێن سەروکێ حکومەتێ د میدیایێ دا دیتین من د دلێ خو دا گوت ئەڤرو روژا بازێرێ منە ئەوژی دێ ئاڤابیت و دێ هەر پروژەکێ ستراتیژی بەهرا ئامێدییا تەپەسەرژی بیت ئەو بازێرێ توپێن هەمی رژێمێن عیراقی ڤێکەتین، ئەو بازێرێ ل سەرێ چیایێن وێ هەردەم بەرخودان هاتیە کرن، ئەو دەڤەرا روژانە ژلایێ تورکانڤە دهێتە توپباران کرن، ئەو بازێرێ گوندێن وێ روژانە دهێنە سوتن، ئەو بازێرێ هەتا نوکە نە کارگەهەک نە پروژەکێ مەزن نە جادەکا بێ تەسە نە هاڤینگەهەکا پاقژ و دلڤەکەر نە باخچەکێ جوان لێ نەهاتینە دروست کرن، ئەو بازێرێ هزاران شەهید داین، ئەو بازێرێ ئێکەم قوتابخانە لێ هاتیە دانان ئەو بازێرێ ......هتد و نوکە یێ وێران ب هەمی لایەنانڤە،خەلکێ دەڤەرا ئامێدیێ ژ سیارەتیکا هەتا سیرێ دیتنا هەوە ئەم سەرب کیژ حکومەتێ ڤەینە؟ ئەم سەر ب کیژ سەروک حکومەتینە؟ د کیژ کابینە دا سەردانا ڤێ دەڤەرێ هاتیەکرن؟ کیژ سەروک وەزیران دێ دگەل ڤی خەلکی روینیت؟ کی دێ بێژیتێ هەوە چ گلە و گازندە هەنە؟ کی دێ گوهداریا گەنجێن ڤێ دەڤەرێ کەت کو د چەرخێ 21 دانە هێشتا کەس نزانیت مژولی چنە؟ و چنە کێماسیێن وان؟ نزانن کیژ سەروک حکومەتە دێ روژەکێ رێیا ڤی بازێری و دەڤەرێ گریت".

هەر وەها ددرێژیا ووتارا خودا جوڤان دنڤیسیت "ب دیتنا من زاخو و دهوک و بەردەرەش و سێمێل و ئاکرێ هەمی ژڤێ دەڤەرێ باشترن و هەمی کابینێن حکومەتێ بێ بەهر نەکرینە ژ هندەک پروژێن گرنگ و ستراتیژی، تنێ بازێرێ من و دەڤەرا من روژ بو روژ وێرانتر و خراپترن.

خوزی بەرسڤەک بو من هاتبا دان کا دەڤەرا مە سەرب کیژ کوردستانێ ڤەیە، خوزی شەڤەکێ دەنگێ تەیارێن تورکان ل دەڤەرا مە نەهاتبا، خوزی من ژی و بەرپرسێن بازێرێ مە ژی وەکو یێن دەڤەرێن دی گازندەیێن مە گەهاندبانە تە جەنابێ سەروکێ حکومەتێ، ئێ دەڤەرا مە ل سەر دەمێ بابو باپیرێن مە دەڤەرەکا ستراتیژی بو یا گەشت و گوزاری بو ژبلی ڤێ پایتەختا رەوشەنبیریا هەمی کوردستانێ بو، ئەڤرو ل هەمی بازێرێن دی خرابتر لێ هات ب ماخبنی ڤە ئەم چاڤەرێ ئێک پروژەبوین ژ حکومەتا خو وەکو وان پروژێن ل زاخو بریار ل سەردایێ، یان ئەوێن ل دهوکێ بەرێ بنیاتێ بو داناى یان ئەخوشخانەکا مودرێن وەکو ئەوێن دێ هێنە دروستکرن ل جهێن دی، لێ ئەم رازی نە ب ڤان هەمی کێماسیان تنێ بلا وەکو هەمی دەڤەرێن دی سەحکەنە ڤێ دەڤەرێ بلا چ بو نەکەن، هەکە ئەڤ هەمیە نەبن بلا بو خەلکێ ڤێ دەڤەرێ بهێتە رونکرن دەڤەرا ئامێدیێ سەر ب کیژ کوردستانێ ڤەیە؟".

عەلی ئورەماری، جێگرێ بەرپرسێ مەلبەندێ ئێکەتی لدور پشتگوهاڤێتنا ئامێدیێ وئاکرێ دبێژیت "ئەڤ چەندە راستە و هەر حکومەتەکا بهێت پتر گرنگیێ د دەتە سەنتەرێ قەزایێ و ل دەمێ کابینا بەرهەمی ژی کو ئەز ل وێ دەمێ ل قەزا ئامێدیێ بویمە، مە ئەڤ گازندە گەهاندبێ".

لێ ئەڤێ کێماسیێ عەلی بو وێ چەندێ ڤەگەراند کو ئیدارا دهوکێ ئەیا ساخلەمە و ئیدارەکرنەکا ئەیا جوانە دهێتە کرنێ دگەل ڤان هەردوو قەزایان ب تایبەت کو دەڤەرا ئاکرێ دەڤەرەکا گرنگە.

داخازا نێچیرڤان بارزانی ژ ئێکەتیێ

پشتی کو د راگەهاندنادا ئەمەر رەمەزان پارێزگەرێ دهوکێ بەحسی بینایەتێ مەلبەندێ ئێکەتین کری کو یێ حکومەتێ یە ساریەک دناڤبەرا پارتی و ئێکەتی چێ بو ل پارێزگەها دهوکێ وهەتا گەهشتیە وێ رادەی کو شالاو عەلی عەسکەری بەرپرسێ مەلبەندێ بادینان د لێدوانەکێ دا بو روژناما روداو راگەهاند کو ئەگەر ئەم ل ڤێ دەڤەرێ بەشداری حکومەتێ نەبین دێ بینە ئوپوزسیون.

پشتی ڤێ چەندێ پەیوەندی دناڤبەرا ڤان هەردوو حیزبان دا ساربون، هەر دگەل سەرەدانا خودا بو پارێزگەها دهوکێ نێچیرڤان بارزانی سەرەدانا مەلبەندێ بادینان یێ ئێکەتیێ کر و داخاز ژێ کر کو هاریکاریا وی بهێتە کرن هەرچەند کو رێکەفتنەکا ستراجیی ژی هەیە دناڤبەرا واندا. لێ، عەلی ئورەماری، دبێژیت"تا ئهاژی گڤاشتن ل سەر ئەندامێت مە هەبویە ژلایێ برادەرێت پارتی ڤە و ژلایەکێ دیڤە ئەگەر ئەم دیڤچونەکێ ل پارێزگەها دهوکێ بکەین تەنانەت ئەک رێڤەبەرک بەلکو جێگرێ رێڤەبەرکی ژی مە نینە، تەنانەت ئەگەر مە ماموستایەکێ نمونەژی هەبیت مخابن هەتا ئەڤروژی ملاحقا سیاسی ل سەر ئێتە کرن وئێتە دیرئێخستن و رێگری لێ ئێتە کرن".

ئورەماری دپرسیت چتوڤ رێکەفتنەکا ستراتیجی یە کو من رێڤەبەرک ژی نەبیت ئەز چ بێژمە ئەندامێ خو ئەرێ ئەز بەشدارم دحکومەتێ دا؟! .. نەخێر پانێ ئەز ئوپوزسیون ژی نیمە .. پانێ ئەز چ مە ؟! لەوما برادەرێت ئێکەتی تەنگاڤ ببین و ئەڤ ساریە چێ بوویە.

سەرەدانا نێچیرڤان بارزانی ژی بو مەلبەندێ ئێکەتیێ ئورەماری دبێژیت رێزگرتنەک بی بو ئتفاقا ستراتیجی و دەربارەی کوم بینا وان عەلی، دبێژیت نێچیرڤان بارزانی گوت ئەز یێ هاتی وێ سارێ ڤەرەڤینم و شالاو عەلی عەسکەری ژی یێ راگەهاندیە کو ئەز بەشدارم د حکومەتێ دا و نیڤەکا حکومتێ یا منە دڤێتن ئەز هەست پێ بکەم کو ئەو نیڤەک یا منە و ئەگەر من هەست پێکر ل وێ دەمێ ئەز دێ بەرەڤانیێ ل حکومەتێ کەم و هەر هەلنگاڤتنەکا نێچیرڤان بارزانی هەلنگاڤتنا منە ژی،

شەهید؛ ئەبو نصیر(لازار میخو حەنا) ؛

ل دەستێ دوو رژێما دەربازبوو لێ لژێر سیبەرا رژێما کوردی هاتە تیرورکرن

دیڤداچون | دلوڤان رەمەزان

ل ســالا 1933 ل ناحیا مانگێشکێ ژ دای بوویە ول شەش سالین چویە قوتابخانێ تا پولا شەشێ هەر ل مانگێشکێ خاندیە لێ ژ بەر نەبونا قوتابخانا ناوەندی ل پـولا ئێکێ نـاوەنـدی چویە کەرکوکێ بخوینیت ئەوژی ل مالا براێن خۆ کو ل وی دەمی براێن وی کارگەهەک هەبویە.

ئەبو نەصیر هەرل دەسپێکا گەنجاتیا خو گیانەکێ سیاسی و هەست ب نەعەدالەتیا کومەلایەتی کریە لەوما ل پولا سێێ ناوەندی دەمــێ ژیــێ وی 16 ســال ل کەرکوکێ خوپێشاندانەک هاتیەکرن دژی دەسهەلاتێ کو دەسهەلاتەکا دکتاتوری بویە، ئەبو نەصیر تێدا بەشدار بو وچەندین کەس هاتنە گرتن کو ئەوژی ئێک ژ وان کەسا بو وسێ سالان هاتە حوکم کرن.

پشتی ل سجنێ دەرکەفتی چوو بەغدا بو کارکرنێ لێ ل وێرێ ژی دهێتە دەستەسەرکرن ونەفی کرن بو پارێزگەها بەصرا و(4 تا 5) سالان ل زیندانێ دمینیت هەتا عەفویا وی دهێت دیسان دزڤریتەڤ بەغدا جارەکا دی ل بەغدا دهێتەڤ گرتن.

هەڤالێت وی و خویشکا ویژی (مەریەم) کو نوکە دژیاندایە دبێژن هەرسێ جارێت گرتنێ گەلەک تەعزیب خاریە .

ئەبو نەصیر، چار برا هەبوینە و ئەو براێ سێێ بویە نوکە تنێ برایەک مایە بناڤێ (ئیشو) کو دەمەکێ درێژ مختارێ مانگێشکێ بویە لێ نوکە گەلەک پیر بویەو دوو خیشک هەبوینە کو نوکە تنێ ئێک مایە ئەوژی ل دهوکێ یە ناڤێ وێ (مەریەم).

ناڤهاتی دوو ژن ئینانینە یا ئێکێ کو ناڤێ وێ (شلیمونا) بویە ل سالێت 60 ئینایە و دوو زاروک لێ هەبینە کو ئێک کور و ئێک کچ ناڤێت وان (نەصیر و انتصار) بوون.

شلیمونا هــەر دگــەل وی پێشمەرگەه بویە لێ ل سالا 1979 ب ئێشەکا گران مریە ول دەسپێکێ دەیکا وی هەردوو زاروک خـودان کرینە لێ پشتی هنگێ مەریەما خویشکا وی خودانکرنا هــەردوو زارویێن وی ل ئەستو گرتیە.

هەر ل دەسپێکا سالێت هەشتێیا ژنەکا دی ئینایە ول سالا 1988 دەمێ ئەنفالابەهدینان دەستپێکری ژئالیێ رژێما سەدامیڤە، دگەل خێزانا خو و هەردوو زاروکێت خو چوینە سوریایێ و ل سالا 1991

هاتینەڤ کوردستانێ، وهەتا سالا 1993 دناڤ حزبا شیوعی ل دهوکێ کارێ سیاسی کریە، لێ ئەو ژی دپلانا رەشدا ل زنجیرا تیرورکرنا سیمبولێت بەهدینان بوویە قوربانی مینا شەهیدان (رێناس موحەمەد ل حزبا زەحمەتکێشان ورەئوف ئاکرەیی ل رێکخراوا تێکوشان وەنەزیر عومەر و .. هتد)، ل بەروای 14-6-1993 ل دهوکێ هاتیە شەهید کرن.

کارێ وی دگەل شیوعی:

هەڤالێ وی محمد سیاری کو چەندین سالا پهەڤرا خەبات دناڤ رێزێن حزبا شیوعی کرینە، وەها بەحسا وی دکەت "ل سالێت 1963 ئەبو نەصیر بوویە شیوعی ل 8 شوباتێ کودەتایا عەسکەری چێبو ل عیراقێ وئەم شیوعی بوینە پێشمەرگەه و ئەبو نەصیر ژ کەرکوکێ هات و پشتی سالا 1964 شوعیێ هنارتیە میسل و دگەل مم ئەندامێت لێژنا مەحەلی بوینە کو ل وی دەمێ دهوک نەبیو پارێزگەه ،ل میسل ئەبو نەصیر هاتە گرتن کۆ کادرێ مەحەلی بویە ل میسل، و هوسا مایە ل میسل تا سالا 1969 بەعسیان گرت و گەلەک ئێشاندیە ب تەعزیبێ، بو دەمێ سالەکێ ما ما د سجنێ ڤە".

پاشی ل سالێت 70 چوڤ بەغدا ل وێرێ یە ئەندامێ لێژنا مەحەلی ل سالا 1972 ب سەردان هاتیەڤ شەقلاوە چونکی شیوعیا ئەوێت خودان خێزان مێڤان کرینە ل شەقلاوە موجەمەعەک ڤەکربی بو بهێنڤەدانێ و ل سالا 1973 هاتیەڤ دهوکێ و بویە بەرپرسێ لژنا مەحەلی کو دگوتنێ لێژنا قەزا دهوک.

پاشی چویە بەغداد لێژنا مەنتەقەت بەغداد و ما ل وێرێ هەتا سالا 1979 و وێ سالێ شیوعی دهاتنە گرتن و ئەوژی هاتە گرتن هەر ل وێ سالێ هاتنە بەردان و ئەو هاتەڤ کوردستانێ و چوو مەنتەقا سوران وپاشی هاتە دگەل پێشمەرگەهی دا ل دەڤەرا بەرواری بالا ل مەرانێ بو یە (ئامر فەوج)

ئەڤە ل سالێت دەسپێکا سالێت 80 یا بەری شەرێ ئیران و عیراقێ ب دیماهیک بهێت ئەو نەقلی سوران کرەڤە و بویەڤ کادرەکێ لێنێ.

ل سالێت 88 ل دەمێ ئەنفالێ چێبوی، ئەو چوویە سوریا تا سالا 1991 و زڤریەڤ دهوکێ.

ودەمێ بەرەی کوردستانی هاتیە دانان بویە ئەندامێ لێژنا ئابوری دگەل فازل میرانی وان.

تیرورکرنا ئەبو نەصیر

نەخشێ تیرورێ ل بەهدینان ب بەرنامە هاتە جێبجیکرن لسەر چالاکڤانێن سیاسی و دئێکەم پلاندا ل بەروای 26-5-1993 ل سیکا دهوکێ دەمێ رەئوف ئاکرەیی، بەرپرسێ رێکخراوا تێکوشان یا چەپ هاتیە تیرورکرن، ئیدی نەخشێ تیرورێ ل بەهدینان دەستپێکر ول دویڤرا وپشتی 5 روژا هەر ئێک ژ(فرانسیس یوسف شابێ) پەرلەمانتار ل سەر لیستا ئاشوری ل1-6-1993 ل بازێرێ دهوکێ هاتە تیرورکرن وپشتی دوو هەفتیێن دیترول بەرواری 14-6-1993 سیاسەتمەدارەکێ حزبا شیوعی بناڤێ (ئەبو نەسیر) هاتە شەهید کرن، و ل بەرواری 29-7-1993 ولدیف وانرا هەڤاڵ رێناس ل حزبا زەحمەتکێشان هاتە تیرورکرن، وپشتی وی ژی نەزیر عومەر یێ بەرنیاس ب (ئارام) هەلسوراوێ بزاڤا سوسیالیست وکرێکاران هاتە شەهید کرن ل قەزا سێمێلێ.

ل سالا 1993 ئەوی برادەرەکێ ئیزدی هەبو بناڤێ (غ، ئێزدی) ئەڤە بویە رێکەک بو کوشتنا وی، و ل دەمێ پلانا شەهید کرنا بجههات هەڤالێ وی (غ، ئیزدی) تلەفون بو کریە وگوتیێ وەرە فلان جهی و پشتی نیڤ سەعەتێ هاتیە کوشتن د سەیارا خودا.

بەرەڤان ئامێدی، بەرپرسێ لقا دهوک یا حزبا شیوعی ل دور کەیسا شەهید ئەبو نەصیر بو باشور خویا دکەت کۆ وان هەتا نها سکالا یاسایی تومارنەکریە

محمد سیاری وەکی هەڤالەکێ وی ل دور کەیسا وی دبێژیت "ل وی دەمی ئەم چوینە سەر تەرمێ وی پولیس هاتبوونە وێرێ وەەمی تشت نڤیسینە بەلێ یا شکایەتێ، نەهاتیە کرن ژ لایێ حیزبێ ڤە".

دپشکا پێنجێ ل پەرتوکا (نقض العهود واهدار حقوق الانسان فی کردستان العراق) ل برگا "رویدانێت اغتیلاتا" ددیڤچوونەکا مەیدانیا رێکخراوا لێبورینا نیڤدەولەتی — ئەمنستی انترناشیونال، کۆ ل سالا 1991 هەتاکو سالا 1995 دیڤداچوون بو بنپێکرنێن مافێن مروڤ کرینە ل ژێر دەسهەلاتا هەردوو پارتێن دەسهەلاتدار (ئێکەتی وپارتی) باسی هویرکاریێت هەمی وان تیرورا دکەت کۆ دژی کەسایەتیێن سیاسی هاتینە ئەنجامدان.

ل دور تیرورکرنا (ئەبو نەصیری) نڤیسیە ل 14 حوزەیرانا سالا 1993 ل نێزیک مالا خۆ ل دهوکێ هاتیە گولە بارانکرن و تا نها ژی بکوژێن وی دبەرزەنە ونەهاتینە گرتن.

بەرەڤان ئامێدی، بەرپرسێ لقا دهوک یا حزبا شیوعی ل دور کەیسا شەهید ئەبو نەصیر بو باشور خویا دکەت کۆ وان هەتا نها سکالا یاسایی تومارنەکریە، ودبێژیت "پشتی چەند دەمژمێرەکا ژ تیرورکرنا هەڤاڵ ئەبو نەصیری، ئەم چووینە سەر جهی رویدانێ، پولیسێت دهوکێ ژی تەختیت بوت کر وپشتی هنگی ژ ئەنجامێن ڤەکولینێ وان رونڤەکر کۆ هندەک کەسێت ل موسل هاتین و ئەبو نەصیر یێ شەهیدکری، مەژی هەتا نها چ سکالا تومارنەکرینە ومە تەرمێ شەهیدی ژی ل مانگێشکێ ب عەرد سپارد".

یەكگرتوو ب دوو ئەمیندارا ڤە

هاریكارێ ئەمینداری: مەعقول نیە ئەم ئەزموون وشارەزاییا صلاح الدین م. بهائەدینی پشت گوهباڤێژین

دیڤداچوون | سیروان رەمەزان

....

پشتی خۆ نەبژارتنا ئەمیندارێ بەرێ یێ حزبا یەكگرتوویا ئیسلامیا كوردستانێ ل كونگرێ شەشێ، سەرئەنجام دناڤبەرا چار هەڤركاندا موحەمەد فەرەج كاری پرانیا دەنگا بدەست خوە بینیت وببیتە ئەمیندارێ نۆی یێ یەككگرتوو، لێ ئەڤ یەک نەبوو مایێ وێ چەندێ كۆ هەیمەنەتا ئەمیندارێ بەرێ (صلاح الدین موحەمەد بهائەدین) دناڤ زهنیەتا سازی و رێكخستنا پارتا وان دەربكەڤیت.

بریار وگوتنێن وی بهێزترن وكارتێكەرترن ل سەر ئەندامێن یەكگرتوو ژبریارو گوتنێن ئەمیندارێ نوی

تا نها پەیڤا ئەمیندار پاشگرێ (كەڤن ونوی) دخوازیت ول سازیێن راگەهاندنا یەكگرتوو ژی ئەڤ پرسە هەیە و(صلاح الدین موحەمەد بهائەدین) هەر ب ئەمیندار تێتە ناڤ بانگ كرن، ژبلی كو ئەو نوچەیێن لسەر ئەمیندارێ كەڤن بەلاڤ دبن بێترن لسەر یێ نوی نەخاسمە د گروپا تورێن شەقام كۆ دفەیسبوكێدا وەشان هەنە.

صلاح الدین موحەمەد بهائەددین، ئەمیندارێ بەرێ یێ یەكگرتووی ئیسلامی كوردستان پشتی كونگرێ حزبێ چ پۆستێن دیتر بێت فەرمی وەرنەگرتن، لێ بۆ چەندین جاران ل سەر زارێ خوە وبەرپرسێن دیترێن یەكگرتوو هاتیە كو: صلاح الدین موحەمەد بەهائەددین دێ وەكو كەسایەتیەك دناڤا ریزێن یەكگرتووێ دێمینیت.

نەبوویا چ پوستان دعورفێ سیاسی دا ئەو رامان تێت كۆ پشكدارنیە د بریارێن سیاسیدا، لێ دەركەفتنا ناڤهاتی ل كومبینا مەكتەبا سیاسی یا یەكگرتوو ل بازێرێ سلێمانیێ ئەو گۆمان مەزن كرن كۆ (صلاح الدین موحەمەد بهائەدین) دپۆستێ خوە دا نامینیت لێ دێ هەر سەركردەبیت وپارتا خوە ب رێڤەبەت تەنانەت ئەگەر پۆست ژی نەبیت.

دكتور صلاح الدین بابەكر، یاریدەدەرێ ئەمیندارێ گشتی یێ یەكگرتووی ئیسلامی كوردستان دڤی واریدا بۆ باشور گوت "مامۆستا صلاح الدین موحەمەد هەژدە سالان ئەمیندارەتیا یەكگرتووی ئیسلامی كوردستان كریە، مەعقول نینە ئەم ئەزموون وشارەزاییا وی پشت گوهبهاڤێژین ومفای لێ وەرنەگرین، لەورا بەرهەڤبینا وی دكومبینا مەكتەبا سیاسیدا دگوشا مفا وەرگرتنێ بوو ل ئەزموونا وی".

ئەمیندارێ بەرێ یێ یەكگرتووی ئیسلامی كوردستان سەربارێ كەسایەتیا سیاسی یا وی خوە ب كەسایەتیەكێ ئیسلامی وروحی ژی دەرێتێخستیە، ب تایبەت پشتی وازئینانا وی ل پۆستێ ئەمیندارەتیێ دپرانیا نڤیسینێن خوەدا گوتارا ئیسلامی وروحی زالترکریە ل گوتارا سیاسی، ئەڤێ یەكێ ژی دوو بارە مەرجەعیەتبینا ناڤهاتی دناڤ یەكگرتوویێدا ئێخستیە ددوریانا سیاسی وروحیدا، دڤی واریدا یاریدەدەرێ ئەمیندارێ گشتی یێ یەكگرتووی ئیسلامی بۆ باشور گوت "دهەر بیاڤەكیدا یەكگرتووی ئیسلامی پێتڤی پێ هەبیت دێ پەنایێ بۆ بەت ومفای ل شیانێن وی وەرگریت".

ئەمیندارێ بەرێ یەكگرتووی ئیسلامی دبێ پۆستیا خوەدا هێشتا ب كەسێ ئێكێ یێ پارتا خوە دهێتە ناسین، پرانیا چاڤدێرێن سیاسی وەسا دبینن كۆ (صلاح الدین موحەمەد بهائەدین) دناڤا كەڤانێ ئێڤدەولەتی و رەوتێ ئیخوانی وئەندامێن یەكگرتوویێدە جهەكێ تایبەت هەیەو تەنانەت بریار وگوتنێن وی بهێزترن وكارتێكەرترن ل سەر ئەندامێن یەكگرتوو ژبریارو گوتنێن ئەمیندارێ نوی، ئەڤەژی بۆ وێ چەندێ دزڤریتەڤە كو ئەندامێن یەكگرتووێن صلاح الدین محمدی ب كەسایەتیەكێ سەركەفتی دبینن دهەردوو ئاستێن ناڤخۆیا حزبێ ول سەر ئاستێ پەیوەندیێن یەكگرتوو دگەل پارتێن دیتر وجیهانا دەرڤە.

سادق رەمەزان، ئێكە ژچاڤدێرێ سیاسی یێ یەكگرتوو وەها پەنا ئەمیندارێ كەڤن دكەت "ب حیكمەت ولێزانینا صلاح الدین موحەمەد بهائەدین، یەكگرتوو گەهشتیە ڤێ قوناغێ، وپشكداربینا وی دهن كونگرە وكونفرانسێن جیهانی یێن ئیسلامی ناڤهاتی دچاڤێن ئەندامێن یەكگرتوویێدا وەك كەسایەتیەكێ ئیسلامی یێ جیهانی ژی ئیاساندیە، هەروەسا بریارا خوبەریژارنەكرنەڤا ماوستای بۆ پۆستێ ئەمیندارەتیا یەكگرتوویێ هێشتا جهێ ناڤهاتی ددلێ ئەندامێن یەكگرتوودا زێدەكرو عاتیڤا وان پتر بۆ خوە راكێشا، تەنانەت ل سەر ئاستێ سەركردایەتیا یەكگرتوو ژی".

سەربارێ هەبوونا باسكێ ریفورم كوباسكەكێ جودا وەڤركە دگەل بالێ ئەمیندارێ بەرێ كو ب بالێ موحافیزكار بەرنیاسە لێ پرانیا ئەندامێن سەركردایەتیێ ژی هەمان هزرا ئەندامێن دیترێن یەكگرتووێن هەیە ل بارێ كەسایەتیا ئەمیندارێ بەرێ وگوتنێن وی كارتێكرن ل سەر هزر وزهنیەتا وان هەیە، لەوما ئەمیندارێ بەرێ گەلەك ب ساناهی دكاریت بریارێن حزبا خۆە بگوریت ب رێگا وێ وەلاتا ئەندامێن سەركردایەتیێ هەی بۆ وی، هەمی ئەڤان سەدەمان وەكریە كو یەكگرتوو نەكاریت دەست ژ ئەمیندارێ بەرێ بەردەت تەنانەت سەركردایەتیا یەكگرتوو ئەمیندارێ بەرێ ب ئاكە كەس دزانیت كو بكاریت جوداهیێن دناڤا حزبێدا كونترۆل وچارەسەربكەت وریك ل لێكڤەبینا پارتا وان بگریت.

دكتور صلاح الدین بابكر، بەردەڤك و یاردیدەدەرێ یەكگرتوو، وێ یەكێ تەكەزدكەت كۆ ئەمیندارێ بەرێ بتەنێ شیرەتكارە دناڤ حزبێدا وگوت "مامۆستا صلاح الدین چ پۆست نینە وچ رۆل نینە دبریارێن یەكگرتوویێدا بتەنێ وەكو كەسەكێ شارەزا وشێوەرمەند پشكداریێ دروینشتن وكاروچالاكیێن یەكگرتوویێدا دكەت".

دهەیاما رابوریدا نوچەیێ بەربژاركرنا صلاح الدین موحەمەد بهائەدین بۆ پۆستێ سەرۆكایەتیا هەرێما كوردستانێ ژئالیێ یەكگرتووی ئیسلامیڤە بەربەلاڤبوو دهەلبژاردنێن بهێت كو پێتڤیە ل 2013/7/25 بهێنە ئەنجامدان، هەرچەندە تا نها ل سەر زارێ ئەمیندارێ بەرێ یێ یەكگرتوو ئەڤ نوچەیە نەهاتیە رەتكرن لێ سەركردایەتیا یەكگرتووێن ئەڤێ نوچەی رەتدكەت كو هاتبیتە بەحس ل سەر ئاستێ سەركردایەتیێ وئیمازێ ب وێ چەندێ ژی دكەت كو مافێ هەموو كەسەكی یە خوە بەربژاربكەت، دڤی واریدا دكتور صلاح الدین بابەكرگوت "تا نها ئەڤ بابەتە نەهاتیە بەحسكرن دناڤ سەركردایەتیا یەكگرتوودا لێ مافێ هەموو كەسەكی یە خۆ بەربژاربكەت".

ناڤهاتی ئیمازە ب وێ چەندێ ژیكر كو ئەڤ نوچەیە ل دەرڤە ودپەیجێن فەیسبوكێ وسازیێن راگەهاندنێ رە گەهشتیە مە، هەردەهەمان بیاڤدا محمد فەرەج ئەمیندارێ گشتی یێ یەكگرتووی ئیسلامی كوردستان دداخۆیانیەكا رۆژنامەڤانیدا راگەهاندبوو كو ئەوان بەحس ل ڤی بابەتەی نەكریە ولێ هەر دووبارەكربوو كو "مافێ هەموو كەسەكی یە خوە بەربژاربكەت"، ئەڤەژی چێدبیت وێ رامانێ بگەهینیت كو یەكگرتوو چاڤەرێ هەلویستێ ئالیێن دیترێن ئوپۆزسیونێ یە (تەڤگەرا گوران وكومەلا ئیسلامی) ل دور ڤی بابەتەی وچێدبیت ئەگەر ئەو پشتەڤانیا بەربژارێ وان بكەن ئەو دێ صلاح الدین موحەمەد بهائەددینی بۆ پۆستێ سەرۆكایەتیا هەرێمێ بەربژاركەن.

پسپورێ ئیداری؛ رەشید کەریم خان ئاکرەیی:

دەسهەلات نەشێت بەرنگاری گەندەلیێ ببێت چونکی دڤێت ئێکەم جار ل خۆ دەست پێ بکەن

هەڤپەیڤین | دلوڤان رەمەزان

ڤیسەرو پسپورێ ئیداری، رەشید کەریم خان ئاکرەیی، کۆ نها ل ولاتێ هولندا دژیت، دسەرەدانا خۆدا بو کوردستانێ مە بڤەر زانی دیدارەکێ دگەل جەنابێ وی بکەین ل دور رەوشا کوردستانێ دروویێ ئیداریدا و پرسا گەندەلیێ و چاکسازیێ ..

ڤیسەرێ ناڤهاتی، ژبلی چەندین پەرتوک لسەر رەوشا ئیداری و چاکسازیێ و پرسا دەولەتبوونێ وململانا حزبێن کوردی هەنە، ل چەندین روژنامە و گوڤارێ ت بیانی ژی دڤیسیت ل لەندەن وپاریس و بەیروتێ، لێ دناڤ میدیایا کوردی نەیێ بەرچاڤ ودیارە و پرانییا ڤیسینێت وی ژی ب زمانێ عەرەبی نە..

باشور: رەوشا ئیداری ل هەرێمێ دچ قالبدا دبینی ؟

رشید کەریم خان: ئیدارەکرنا هەرێما کوردستانێ ل وەختێ سەرهەلدانێ باشتر بوو ل نوکە و وەختێ شورەشێ باشتر بوو ل سەرهەلدانێ، یەعنی ئەم بێت پاشڤەدچین، ئەگەر ئەم سەحکەینێ راستە ل سالا 1974 ئەم ل بن چادرا بوین و مە ل بن چادرا دخاند وخارنێت مە دسادە بون، خەلکی حەزەکا زور بو خویندنێ هەبوو و بەرێ مروڤی ل شورەشێ بی وخەلکی هەر دخان ورەوش بەروڤاژی نوکە یا پێش کەفتی بوو.

باشور: بوچی رەوشا مە پاش ڤە دچیت؟

رشید کەریم خان: نەبەس ئیدارە پاش ڤەدچیت، سیاسەت یا پاش ڤە دچیت وپەروەردە یا پاش ڤە دچیت، یەعنی دولابا ژیانێ یا کوردان هەمی یا پاش ڤەدچیت، ئەڤێ ژی ئەگەرێت خو بێت هەین؛ بونمونە کەسایەتیێ پەروەردە ل سەر تلەفزیونێ بێ گازندا دکەت ودبێژیت : بینایەت نینە پەرتوک نینە و ماموستا نینە، بەس ئاریشە ڤەمانا پێشکەفتنا خاندنێ ل کوردستانێ ئەڤە نینە، ل بەری نوکە ئەڤ تشتە نەبون و پەروەردە یا پێشکەفتی تربو، سالێت دەسپێکێ قوتابیێت شەشێ دبونە ماموستا پاشی دچو پولا سیێ و پاشی شەشێ ئاوەندی تا تها گەهشتیە کولیژا بنیات ئەوژی قوتابی یەللا ببیتە ماموستا، خەریجێ سێ ئاوەندی ل جاران، ئاستێ وی پترە ژ یێ نوکە ل بنیاتێ.

وئەگەر بێژین پاشکەفتنا ئیدارێ د نوکە دا، مەسەلا ڤفتی ڤفتی یە دناڤبەرا ئێکەتی و پارتی دا، ئەگەر ل وەزارەتەکێ ئێکێ ئێکەتی ل وێرێ بیت نەشێت بێژیتە یێ پارتی هوبکە رەهونەکە وبەروڤاژی یێ پارتی ژی نەشێت وەبکەت، یەعنی کار بریڤە ناچیت یان ئەو فەرمانبەرێ یێ لایەن چ بکەتن ل ڤێرە متابعە و محاسبە بریڤە ناچیت.

من معاملەک هەبی ل دهوکێ ئەز چومە رێڤەبەریەکێ دا معاملا خو چێکەم، ئێکی ل وێ رێڤەبەریێ گوتە من تویێ چ کەسی؟ .. من گوت ئەزێ ئاکرەیمە، گوت وەلا ئەڤ رێڤەبەریە بەهرا پتر عەشیرەتا (...) نە، دڤێت تو بخو سەحکەیە ئێکێ وێ عەشیرەتێ دا بوتە معاملا تە بریڤەبیەن،!! دڤێت گریا مروڤی بهێت بو وێ چەندێ کو ئەم بێت سالا 2012 دا هێش ئەڤتشتە هەنە.

نمونەکا دی ئەز ل هولەندا چومە پەرتوکخانا گشتی ورێڤەبەرێ پەرتوکخانێ هەڤالێ من بی، مە سحبەت کر پاشی من گوتێ تو ئەندامێ کیش حیزبێی گوت : ئەز یێ دگەل فلان حیزبێ، دەمەک پێچو من دیت گەلەک توورە بوو، گوتە من هەی ڤێلباز تە ئەز ب سەردا برم، چونکی ئەڤە جهەکێ گشتی یە ئابیت ئەس بەحسی حیزبایەتێن لێرە بکەم، وگوتە من دەرکەڤە ئەڤە جهێ عامە، چێنابیت بەحسی سیاسەتێ بهێتە کرن.

یەعنی جهێ مالێ حکومی، حیزبایەتی ورەگەز وعەشیرەتی نابیت ئەو خزمەتا گشتی دکەن دەمێ ئەو کار دکەن.

لڤێرە بو وێ چەندێ دزڤریت کۆ حکومەت یا ل بن دەستێ حیزبێ ودەمێ رێڤەبەر کەسەکێ حیزبی بیت دێ پتر کارکەت بو حزبێ، دا پوستەکێ مەزنتر بدەنێ.

باشور: لێ لڤێرە هەر دبێژن کو ل درڤەژێ ئەوێ دەسهەلاتێ بیەت حکومەت یا ویە ب کەیفا خو دی ئینیتو بەت؟

رشید کەریم خان: لڤێرە حکومەت ئەیا مونەسەساتیە، دێ چیە رێڤەبەریەکێ تە هند دیت گوتە تە ولا رێڤەبەر نە لێرەیە وتنێ وی سەلاحیاتێت هەی ئیمزا بکەت یان کارێ تە بریڤە بیەت، دڤێت رێڤەبەری هەر کارێ خۆ بکەت ونەراوەستیت حکومەتا مونەسەساتی حکومەت دەمێ ل وەلاتێت دی بەدل دبن رێڤەبەری دێ هەر کارێ خوکەن ناراوەستن وەختێ ئەو دبێژن پرانی وکەمایەتیە مە پتر دەنگێت ئینای ل وەلاتا دەستورەک یێ هەی دیف دەستوری بریڤە دچن نە کو هەرجیێ هاتە سەر حوکمە

دێ گێسکەکی دەتە بێت دی .

باشور: ئەگەر مروش هوسا بدومیت چارەنڤیسێ وێ دێ چ بیت؟

رشید کەریم خان: دڤێت ئێکەم تشت ئەم پرسیارێ ژ خۆ بکەین کانێ بوچی ئەڤ دەولەتێت عەرەبی کەفتن ونەمان هەرسەرڤان تشتابین ئەڤێت نوکە ل لالی مەهەین.

باشور: لێ پەرپرسێت کوردستانێ دبێژن ڤێرە نەومکی وان دەولەتایە نەڤێت ژ ناڤ چوین وەکی تونس ولیبیا ومسرێ؟

رشید کەریم خان: ئەسلەن ئەو گەندەلیا ل کوردستانێ هەی ل چ عەردا نینە، ئەو گەندەلیا ل کوردستانێ هەی ل سەر رویێ زەڤین هەمیێ نینە، تو ل هەمی دنیایێ بگەری تو نابینی خەلک ل مالا خۆ بێ رینشتی بیت وموچەی وەرگریت، نوکە چەند ل کوردستانێ هەنە ودرینشتیە ونەڤ حیزبە پارا ددەنێ، ئەڤ جورێ گەندەلیێ ل دنیایێ نینە.

نوکە ل کوردستانێ سێڤ وهناروک وبرنج ونەفت هەمی بێ ل دەرڤە دهێن، بەس ئەم بێت خوین، واتە ئەم لاجئین ب پلا ئمتیاز. نوکە ئەگەر تو سەحکەیە زانکوییێت مە ئیرهابا تێدا، کۆدبێژنێ ئیرهابا دەرچوونێ، ل دنیایێ سێ تەرزێت تیروری بێت هەی؛ یا ئێکی، یا تەفجیراتان و یا دوویێ یا تیرورا سپیی کۆ یا ریدانێت ترومبێلانە ویا سێێ کو نوکە ل کوردستانێ هەیە ئەوژی دەرچوون ل زانینگەهێ ونەڤە ئیرهابە ودێ مەزنتر لێ هێت ودێ بیتە کاریسە ل پاشەروژێ، نەکارگەهێ ونە دامەزراندنە ول هەر رێڤەبەریەکێ 50 کەسێت لێ هەی، ما دێ چاوا کارمەندێت خو زێدەتر لێ کەت وروژ بو روژێ قوتابی بێت دەردچن و دمینە مال ویان خودانێ بەکالوریوس و ماجستێر و ... دێ چاوا چیتە عاملینَ؟!.

باشور: حکومەت چ پێنگاڤ پاڤێت بو ڤێ چەندێ؟

رشید کەریم خان: یا ئێکێ دڤێت ئەم سەحکەینە تەجاربێت دنیایێ، هەتا ئێڤاری حکومەتا مە یا دبێژیت ئەم بێت هاتینە دەربەردەرکرن ونەنفال کرن و.. هتد. دێ باشە، بەلێ ئەڤە 20 سالە مە بخۆ چکریە مە ئەڤ هەمی پارە هەی ونەڤ نەفتە هەی بوچی حکومەت کارگەها نائینیت ئەڤ هەمی دەرچویە هەمی لێ کاربکەن، مخابن ئەو کارگەهێت مە هەی ژی هەمی راکرن، مە ل سالێت هەشتێیا کارگەهەکا مەعجنێ هەبوو سرا لورییێت تەماتان رێز دبی هەتا شندوخا ومە ئەو مەعجین د دا دەولەتان ژی مەعجینەکا گەلەکا لاو بی، بوچی نوکە راوەستیایە، ئەڤە خەتەرە ل سەر مە.

باشور: ل دور زانستێ ئیداری ل کوردستانێ چ جورە گەندەلی یا بەربەلاڤە؟

رشید کەریم خان: ل کوردستانێ هەمی نەوعێت گەندەلیێ بێت هەین، چەند جورێت گەندەلیێ هەین ل کوردستانێ ئەوهەمی بێت هەی، ل سیاسەتمەدارا هەتا سبخچی، هەتا وێ رادەی روژەکێ ئەز چوم پێلاڤا خو سوبخ بکەم، هندی من سەحدکرێ پێلاڤ رون نەبی، من گوتە ئەو کەسێ پێلاڤا من سوبخ دکری ئەڤە بوچی رەونەق نابیت؟! ئەوێ برەخ وێڤە گوتێ خال ئەو سوبخا وێ یا نەعەسلە یا ئیرانی یە، یەعنی گەندەلی گەهشتە سوبخچی ژی ونەگەر گەندەلیی بیچەکێ کێم ببیت ژی ب خێرا ئوپوزیسونێ یە، لێ جوداهیەک یا هەی دناڤبەرا ڤێرە ودەرڤەدا، دەمێ ل دەرڤە ئوپوزسیون پروژەکی پێشکێش دکەت یان رەخنێ دگریت دەسهەلات ئستیجابا وێ دکەت، ل ڤێرە ئەو تشت نینە، دێ بینی دەسهەلات دێ بێژیت مە پروژێت خوییێت هەین وگوهداریا ئوپوزسیونێ ناکەت، گەندەلیەکا دی دزانکوین دا هەیە، سەروکێ هەرێما کوردستانێ دبێژیت دڤێت دەستێوەردانا حیزبی د زانکوین دا نەبیت لێ مەزنترین دەستێوەردان هەبوونا لێژنا ناوچا زانکوین ئەڤە ل هەمی دنیایێ نینە.

باشور: کەواتە حکومەتێ چ پلان بو چارەسەریێ نینە؟

رشید کەریم خان: ل ڤێرە پلان نینە دڤێت حکومەت پلانەکا باش دانیێت، ئەگەر مە 100 قوتابی هەبن دڤێت هەر 100 بچنە زانکوین وبخوینن ل دەرڤە 25% قوتابی دچنە زانکوینێ، بێت دی حکومەت بو کاری دبینیت وکار دکەن، خالا دوویێ عملی نینە، کار تشتەکێ سەرەکیە بو نمونە دێ بینی زانکوییێت مە مختەبەر نینە، ئێ ئەو خاندن بو چیە ئەوا دخوینیت دێ چ فێر بیت، یا دی ل حوکمێ وێ چەندێ کو ئەز بێل هولەندا مالا مە ل گوندەکی بو ل وێ گوندی دوو کارگەهێت بوریا لێ هەبون وهەر ئێکێ چەندین کەسا ل سەر کاردکر نوکە رەنگە ل دهوکێ هەمیێ مە دوو کارگەه نەبن بێت هوسا.

دڤێت ئێکەم پێنگاڤ دەسهەلاتا مە بهاڤێتن عەدالەتێ بکەتن و بەرانگاریا گەندەلیێ ببیت وبدیتنا من دەسهەلات نەشێت بەرنگاری گەندەلیێ ببیت چونکی دڤێت ئێکەم جار ل خۆ دەست پێ بکەن، لێ دڤێت ئەو هەست پێ بکەن کو خەلک بێ لێ درەڤن کۆ ل سەرهەلدانێ خەلک چەند هاریکارێ ڤان بوینە نوکە ئەو نەمابنە ژ بەر نەعەدالەتێ یە.

یا دی دڤێت دگەل ڤان دەسهەلاتێت هەین، گرنگیێ بدەنە دەسهەلاتێت راگەهاندنێ و پەروەردێ وەکی بابانێ پشتی شەری ئەڤ پێنگاڤە هاڤێتن وگرنگیەکا مەزن دا ڤێ چەندێ هەتا نوکە مە فەلسەفەکا پەروەردەی نینە ل کوردستانێ.

باشور: ئوپوزسیونا کوردستانێ تو چاوا هەلسەنگینی؟

رشید کەریم خان: ئوپوزسیونێ کارەکێ باش دکەت نوکە ل کوردستانێ دوو حیزب بێت هەین کو خوب خودانێ شورەش و ڤێ مللەتی د دانان و راستە مام جەلال و کاک مەسعود خەلفیەکا تاریخی یا هەی و هەتا نوکەش ل کوردستانێ هەلبژارتن ژی ب ویراسینە، دێ پرسیارێ ل کەسەکی کەی تو دێ دەنگێ خو دەیە کێ دێ بێژیت وەلا بابێ من هەتا نوکە دایە کێ دێ هەر دەمە وێ، هەتا هزرا خوت دەنگێ خودا نەکریە ئەگەر ئەم سەحکەینە تارخێ (سەد مەعرەب) ل یەمەنێ چاوا کەفت وشکا پیچ پیچە کولا هەتا کەفتی ونوکە بەرپرسێت مە یێ وێ کاری دکەن ونەڤەژی دێ بیتە ئەگەرێ کەفتنێ و دڤێت ئەم ژبیر نەکەین کو د تارخێ دا پارەی ئیزام رانەگرتیە و د تاریخێ دا سیلاحی دەسهەلات و ئیزام رانەگرتینە.

تنێ یا دەسهەلات و ئیزام راگرتین و پێش ئێخستین عەدالەتە و ئازادیە.

ونەم گەلەک دیر نەچین سەحکەینە حوسنیی موبارەکی، وێ بتنێ دوو ملیون کەس هەبین بەس بو پاراستنا وێ ئەرێ بوچی نەشیان حوسنی موبارەکی و دەسهەلاتا وێ ب پارێزن خلاس خەلک رابی چ تشت نەشێت خول بەر ئیرادا مللەتی بگریتن ودتاریخێ دا ئەڤ ئیزامێت پارا خەلکی بێ دەنگ دکەن وسیلاحەکێ مەزن هەبیتن خوب ڤان تشتان مەزن بکەت و پشت راست بکەت سەرکەفتن نەئینایە.

باشور: ل کوردستانێ گەلەک مەترسیا خو دیار دکەن کو هەمی دەسهەلات بێت کەفتینە د دەستێ بنەمالەکێ دا و سیستەم نە سیستەمەکێ پەرلەمانیە تو چاوا دبینی؟

رشید کەریم خان: گەلەکا ب مەترسیە گەلەک ژی گرتنەکا کوردی یا هەی دبێژیت ئەگەر نەجەلا پەزی هات دێ نانێ شڤانی خوت ئەڤ تتفاقیا هاتیە کرن وەکریە کو دەسهەلات بکەڤیتە د دەستێ بنەمالەکێ دا و یا دیارە و دەلیلە کو هەردوکان ژی باوەری ب دیموکراتیەتێ نینە.

تەوافق دناڤبەرا دوو نەتەوەیا دهێتە کرن نەک دناڤبەرا دوو حیزباندا وەکی چیک و سولفاکیا ونەڤ نەعەدالیەتە و گەندەلی یە هەمی ژ وێ ڤەرێژین وێ رێکەفتنا ستراتیجیە دناڤبەرا هەردوو حزبا، چونکی کەس نەشێت محاسبا کەسێ بکەت.

جاش پەروەرێن دوهی وکورد پەروەرێن نهو

باشور تورا کەڤنە جاش ومستەشارێن بەهدینان بەلاڤەدکەت

تایبەت بو باشور | بەشێ پێنجێ

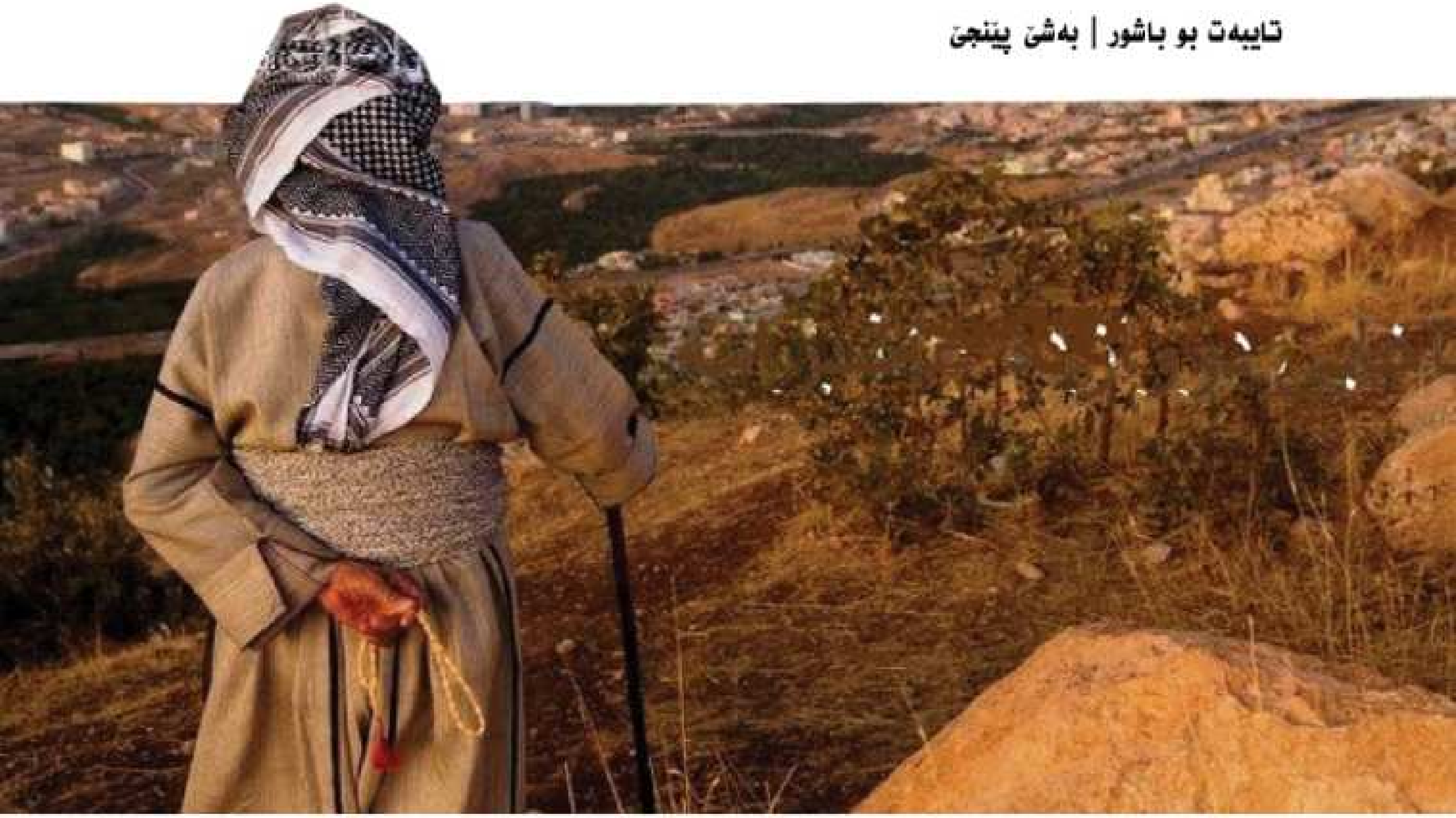

دگەرەما شەرێ عیراق-ئیرانێ ل 1980- 1988 ب دەهان سەروک عەشیر و کەسایەتێن کوردێن دەڤەرا بەهدینان سەرکێشیا بەروکێن شەری دکرن دژی شورشێن کوردی، ملیملێ رژێما بەعس، پشکداربوون دهەوا ئەنفالێدا دکرن ودقادسیەژیدا پەز وپارە دیاری بو رژێمێ دبەخشین، و نها ژی پشکەک ژوان هەر ئاغاو میرێت بەرێ نە ول پلانێکێ دهێن ل رێز وحورمەتێن ل جەم سەرکردایەتیا هەردوو حزبێن دەسهەلاتدار.

پشتی راپەرینێ، ل سالا 1991 بەرێ کوردستانێ کو پێک هاتبوو ل تەڤایا پارتێن کوردی ل باشور، بریارا لێبورینا گشتی دەرکر بو وان مستەشار وجاشان کو ڤەگەرێنەڤ باوەشێ هەرێمێ، لێ پشتی هەرفینا رژێما بەعس، دادگەها بلندا تاوانێن بەغدا ناڤێ پتر ژ 250 کەڤنە جاش ومستەشارێن رژێما بەعس بو حکومەتا هەرێمێ هناردینە بمەرەما دەستە سەرکرنێ، لێ ئەوا جێبەتێ تا نهو خو ئێک ژوان رادەستی دادگەهێ نەکریە وپرانیا وان وکورێت وان ژی پوستدارن.

عەلی بەندی، سەروکێ سەنتەرێ ئەنفالان ل دهوکێ، دهەڤپەیڤینەکا تایبەتدا بو باشور، گوتبوو "هندەک سەروک جاش نها ل هەرێمێ نە وگەڤا ژمە دکەن".

"قارەمانێن بەهدینان" یان قارەمانێن شەرێ قادسیە ئەو کەسەنە یێن کو پرانیا وان نها (جاشاتی ژ قارەمانەتیا خوە دکن و نها شورەشگێر و نە شورەشگێر ب جاش و خوە فروش ل قەلەم

دەن).

"قارەمانێن بەهدینان" ئەو کەسن یێن ژلایێ سەروکێ رژێما روخای یا عێراقێ سەدام حسین ڤە ب مەدالیاێن قارەمانی و شانازیێ هاتینە خەلات کرن.

گەلەک ژ وان ژی ژ لایێ حکومەتا هەرێمێ و هەردوو پارتێن دەستهەلاتدار ڤە بوینە خۆدان پوست و بودجەکێ تایبەت بو کوچک ودیوەخانێت وان تەرخانکرینە وهەرێێکی ژی پتر ل بیست هەتا پێنجی مروڤێت خۆ وەکی زێرەڤانێن کوچکێ دامەزراندینە وموچێ خۆ هەنە و گەلەک ژ وان "قارەمانا" دەست د ئەنفالێن 1988ی دا ژی هەبوون یێن کۆ پتر ژ 182 هزار کەس دەربەدەر و شەهید بوین.

پەرتوکا (قارەمانێن بەهدینان) ژلایێ عزت بریفکانی ڤە هاتیە چابکرن ل 1988ێ و ژمارا سپاردنێ (1353) ژ پەرتوکخانا نیشتمانیی یا بەغدا وەرگرتیە، گوڤارا باشور دێ ب زنجیر ناڤێت وان مستەشار وجاشان یێ دەستکاری بەلاڤکەت وهەر ئێک ژوان ژی ناڤێت چەندێن شەرکەرێن خۆ ئینانینە وهەر ئێکی ژی دروشمەک گوتیە وکریە مانشێت ومە ژی ئەو دروشم ئێخستینە دناڤ بەرا دوو کەڤانادا وەک خۆ وئەم بتنێ دێ دیڤچوونێ لسەر پوستێن تها یێن وان کەین.

نڤیسەری بو دروستکرنا ڤێ پەرتوکێ سەرەدانا هەمێ راویژکارێن سەدام حسین ل دەڤەرا بەهدینان کریە.

نڤیسەر د پێشەکیی دا دبێژیت"ل هەمی دیوانا و هەمی دەما ملەت دێ شانازی ب ڤان قارەمانا کەت".

پشتی سەرهلدانا 1991ێ ئەڤ پەرتوک ل پرانیا پەرتوکخانا و ناڤەندێن رەوشەنبیری هەتا ل مالا ژی هاتە کومکرن و ژ ناڤبرن ژ لایێ قارەماناڤە! گوڤارا باشور دانەکا وێ پەرتوکێ یا بدەست خوەڤە ئینای و دێ ب زەنجیرە بەلاف کەتن، داکۆ ئەو پەرتوک جارەکا دی روناهیێ ببینت.

گوڤارا باشور، دیڤداچونەک بو ڤان کەڤنە مستەشارا کر دەکەت کۆ هندەک ژوان نەماینە ژوان لێ هەر ئێک ژڤانە کور ونەڤی هەنە وهنەک ژ وان ژی پوستێن حکومی وحزبی ل حکومەتا پارتی وەرگرتینە.

-1موحەمەد صالح میرخان بەرواری: راوێشکارێ بەتالیونا (143)، جێگرێ وی ژی بناڤێ (موحەمەد رەشید بەرواری)، ل سالا 1944 ل گوندێ بارەمینکێ ل دەڤەرا بەرواری ژێری هاتیە سەر دونیایێ، لێ بفەرمی ل سالا 1986 فەرمان ژ حکومەتا بەعس وەرگرتیە بو دروستکرنا بەتالیونا خۆ و مالباتا وی ل سالێت شیستا ژی فرسان بوو.

پشکداری د شەرێ قادسییا سەدامیدا کریە و خەلاتی میرخاسیێ دگەل ڤان چەند مروڤێن خۆ وەرگرتیە (جاسم بگداش، علی احمد لاوەن، انور محمد، تاهر سپینداری، مجید سپینداری، نوری زبیر، محمد سلیم بریفکانی، عبدالقادر سپینداری، فوزی خلیل، عبدالله سالح معروف، حسن عومەر کەرو، موحەمەد ئەیوب سواری، خالد یوسف، احمد سیف الدین، و.. هتد)

وەکی نڤیسەری دیارکریە کۆ مشیر ئاغای پتر ژهەمیا مال وزێر بەخشیە حکومەتا بەعسا سەدامی، پشتی شەری دەستپێکری مشیر ئاغا دچیتە بارەگایێ حزبا بەعس ل موسل و تەتەوعا خو ددەت و ل قادسی یا سەدامیش پارەکێ زور دبەخشیت، ول سالا 1982 دوو کیلوییێت زێری داینە ول سالا 1983 کوژمێ 11 هزار دینارا دبەخشیتە قادسی یا سەدامی و ل سالا 1986 ژی 12 هزار دینارا بو ئاڤاکرنا بارەگایێ حزبا بەعس ل ئاکرێ.

مشێئاغا نها دژیانێدا نەمایە لێ کورێ وی بناڤێ بشار مشیر، کاروچالاکیێن بابێ خۆ بریڤە دبەت و سەر ب پارتی یە، مشێر ئاغا ل هەر ئێک ل شەرێت (گردەمەند، چوارتە، ماوەت، سیدەکان، حەلەبچە) بەشدار بوویە وخەلاتێ میرخاسیێ وەرگرتیە ژلایێ قوماندارێ گشتی، وژگرنکترین شەرکەرێن وی ژی ئەڤە بوون (کەریم قەی باشی، سلێمان رەشید، سەعید تەیب، حەسەن ئیبراهیم، ئومێد عارف، ئدریس کاکل، حەجی جاسم مزوری، رەشید تەیب، حەمید شوکر، رەشید جەرجیس).

-2موحەمەد عەبدی ئاغا کوچەر: مستەشارێ بەتالیونا (126) یە، وەکیلێ وی (مستەفا رەشید سلێمان) شەرکەرێن وی ژی (احمەد گەرماڤی، سلیم سیتو، حمد علی زاخولی، حسێن یعقوب، قهار سلیم، عمر بشار، یونس سیف الدین، و .. هتد).

-3موحەمەد جوهەر روڤیا: راوێژکارێ بەتالیونا (108) بوو ل دەڤەرا بەردەرەش، ل سالا 1949 ل روڤیا پەیدا بوویە، دشەرێت گەلالە و ماوەت وچوارتە بەشداری کریە.

شەرکەرێن وی یێت خەلات وەرگرتین، ئەڤەنە: (محمد ×الح شکری، جمیل قادر، فرج مجید، جلال عزیز، نجمان علی، احمد رمزان، غفور کریم، عارف سعدون، تەیب موسا، لقمان جرجیس، علی حسێن، فارس عبد الرحمان و .. هتد).

-5موحەمەد تاهر زیناڤەیی: راویژکارێ بەتالیونا (107)، ل گوندێ زیناڤا سەر قەزا شێخان یا هاتیە سەر دونیایێ ل سالا 1932. جیگرێ وی جاسمێ کورێ وی و ئەحمەد یونس زیناڤەیی بوون، و شەرێ هەر ئێک ل گردەمەند وسیدەکان وچوارتەدا کری، وگرنکترین شەرکەرێن وی ژی ئەڤە نە: (غازی یونس، علی خدر، عبد سلێمان بەگ، عبدالله مارونسی، یونس برکات، خەلەف خدر، صدیق دهوکی، جاچی رشید، عبدالله مولود، فتحی معروف، جمال حزنی، جلال موحەمەد، خلیل سپینداری .. هتد).

-6عەلی احمد الحاج شعبان ئامێدی: مستەشارێ بەتالیونا (93) جێگرێ وی شریف عبدالرحمن بوو، نڤیسەر بەحسی رووێدانا ئامێدیێ یا بابێ وی دکەت کۆ ل سالا 1920 دەمێ بەر ل سینگی حاکمێ ئنگلیزێ دگریت بناڤێ چادین وکوشت.

ژ شەرکەرێت وی ژی (فێ×ل ئامێدی، شریف عبدالرحمان، یاسین حسێن، غازی میرگەشی،عمر زریکی، محمد حکیم، باقی سلیم، مهدی بەرواری، علی حجی، امجد عبادلرحمان، حسێن رجب، شعبان احمد شعبان، شکری ئامێدی، سلام ئامێدی، علی همزە، فرنسو بەرواری، و .. هتد).

-7 حمود عمر صالح میرانی: مستەشارێ بەتالیونا (71) ل سالا 1985 فەرمان وەرگرتیە بو دروستکرنا بەتالیونا خۆ، ل شەرێ سیدەکا و چوارتە پشکداری کریە، ژ مروڤ کوژێت وی ژی ئەڤە نە (عادل محمد، ×لاح عمر، احمد حمید، سلیمان محمد، عبد محمد، خلیل علی، م×تەفا درویش، جمیل عمر)

-8علی عبوش غزالە: راویژکاری بەتالیونا (59) وجێگرێ وی عبدی علی عبوش. ل ل گوندێ کرب سپی ل دەڤەرا سلێڤانەیا هاتیە سەر دونیایێ، ل سالا 1985 فەرمان وەرگر تیە بو چێکرنا بەتالیونا خۆیا ژمارە 59، و ژ شەرکەرێن وی ژی (یونس رشید عبدی، عبدی علی، تەمەر دەرویش، نوری مەجید، ئەحمەد مزوو).

میرێ ئێزدیان ل رۆژئاڤا:

هیڤی خوازین پەیەدە کارەکێ ژبوی کوچبەرییا خورتێن مە ببینیت

هەڤپەیڤین | شیروان شیروانی – رۆژئاڤایێ کوردستانێ

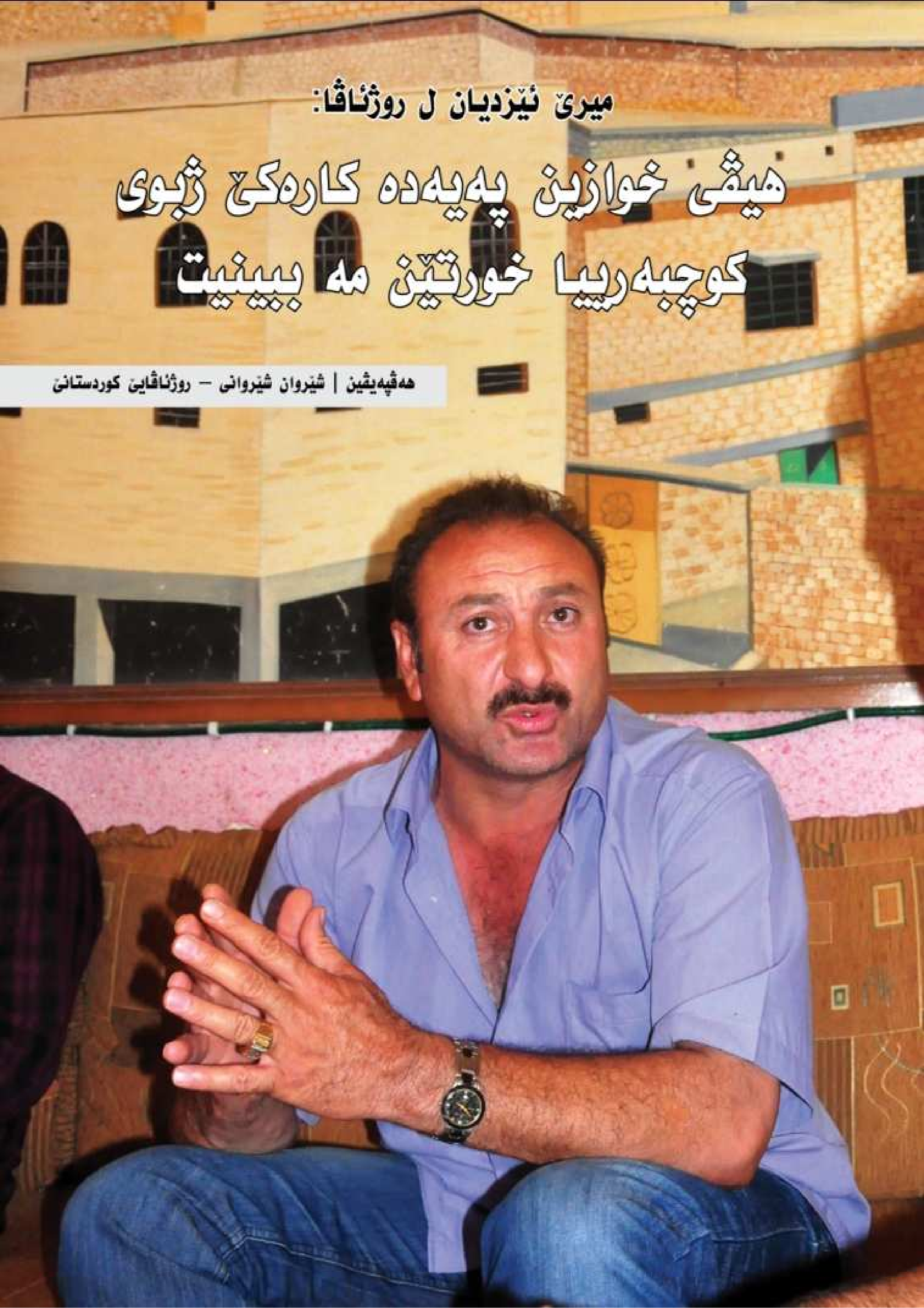

ئەز دکارم بێژم 85 ل سەدێ ئێزدی دگەل پەیەدێ نە

شێخ سەعید حتو، کو دکەتە خوارزایێ میرێ مەزن، میر تەحسین بەگێ ئێزدیان، نها ل روژئاڤایێ کوردستانێ سەرپەرشتییا ئولا ئێزدییان دکەت، ودیدارەکا تایبەتدا دگەل گوڤارا باشور ل مالا وی ل نێزیک بازێرێ عامودا ب مەرا پەیڤی وباسی رەوشا ئێزدییان ل روژئاڤای کر وخویا کر کو؛ نها ئەو رووبرووی پرسا کوچبەرییا گەنج وخورتێن ئێزیان بوویە بو ئەلمانیا وگوت "ئەڤ پرسەکا هەری مەزنە ژ ئولا ئێزدیانرا ژبەرکو کلتورێ مە بەرەڤ وندابوونێ دچیت".

دکەشتا مەیا روژنامەڤانیدا، ئەم چووینە گوندێ خریە خوێ سەر ب بازێرێ عامودا، بەری میرێ ئێزدیا ببینین ئەم هندەک ل هندور گوندێ وان گەرییان، لێ یا حێبەتی ژبلی مالا میری کو مە سێ گەنج ژێ دیتن، یەک کەسێ دیتر بەرچاڤێ نەکەفت، هەروەکی گوندەکێ چوول دیار بوو، پشتی بخێر هاتن و ئەو پێشوازییا میرێ ئێزدیان لمە کری، ئێکەم پسیارا مە لسەر وێ چوولیێ بوو ل گوندێ وان، دبەرسڤدا شێخ سەعید حتو، ئەگەرێ کوچبەرییا جوانێن ئێزدییان دا دیار کرن و گوت "راستە ئەو خەما مەیا هەری مەزنە ئەو ژبەر هندێ دچن ئەلمانیا کو دبێژن؛ رەنگە پشتی ڤی حکومەتێ ژی وی رژێمەک بهێت تەعدایێ ل ملەتێ ئێزدیان بکە، ئەم ژی لبەر ڤێ چەندێ گەلەک دعاجزین وهیڤیا ژ وان دکەین کو چیدی دەرنەکەڤن، مەترسسیا وان ئەوە ئەو رژیما بهێت ژی ئێزدیان ئینکار بکت".

هەر ل دور ڤێ یەکێ میرێ ئێزدییان دیار دکەت کو وان هیڤی وهەوارا خو برییە بەر پارتی یەکێتی کورد (پەیەدە) کو پارتی هەری بالادەستە و ل سەر هزرا ئوجەلان دامەزرایە، ژبووی کو چاراسەرەکێ ببینم بو رەوشا کوچبەرییا جوانێن وان، کو بەری ژێ بگرن داکو نەچن ئەلمانیا.

شێخ سەعید حتو، میرێ ئێزدییان ل کوچکا خۆ، پەسنا هێزێن یەکینا پاراستنا گەل دکەت و رەوشا ئێزدییان بەراورد دکەت دگەل حوکمێ رژێما ئەسەدی، ودبێژیت "حکومەتا بەشارئەسەدی تەعدا لمە نەکرینە و خزمەت ژی بمەرا نەکرینە، لێ دخواست ئێزدی و کورد دویر ژ ئێک بن".

لێ شێخ وی ژی ڤەناشێریت کو دبەرێدا تەعدایە زور ل ئێزدیا بیە ودبێژیت "بەریا حزبێن کوردی چێببن، وبەری 20 سالان تەعدا ل ئێزدیان دهاتە کرن، دبەرێدا ژی 72 فەرمان ژئالیێ دەولەتا عوسمانیان لمە راکرن لێ مە ئێزدیا ئول و زمان پاراستیە د رژێما چوویی را مە نەدکاری هەست ب هەبوونا خوە بکین لێ نها ئەم کاری خۆ دکن، ئەم ژی دگەل پارتێن کوردی پارێزگارێێ ژمللەتێ خۆ دکین و نها ل سورێێ کەس مە و برایێن کوردێن موسولمان ژێک جودا ناکەی".

میرێ ئێزدییان ب باشی پەسنا پەیەدێ دکەت ودبێژت "ئەوا باش ل جەم پەیەدێ ئەوە کو قەزیا دینی دژی مە را نا ئازرینیت ودەدەتە رەخەکی ودبێژیت؛ مادەم ئەم کوردین ئەم یەکن و دبێژن دیانەتا ئێزدی زمانێ مە پاراستیە وهندی ژمە تێت ئەمێ حیمایەتا ڤی دینی کەین".

ودیار دکەت هەر ژبەر وولات پارێز وئێزدی پارێزی یا پەیەدێ نها 85 ژ سەدێ خەلک وخورتێ مە گەهانە ڤ پارتا (پەیەدە)، ودبێژیت"ئەز دکارم بێژم 85 ل سەدێ ئێزدی دگەل پەیەدێ نە، وهندەک بێن دیژی ب حزبێن دیتر را ئەندامن و ئەز بخو ژی دگەل تیار موستەقبەل بووم ب رێبەراتیا شەهید مشعەل تەموو بو چار سالا لێ نها پەیەدە حیمایەت وخزمەتا مە دکەت و خورتێ مە نها دگەل پەیەدێ کار دکەن". لێ ئەوێ ژی ڤەناشێریت کو ئەو بخۆ دگەل (تیار المستقبل) دابوو، و خو یا دکەت کو پەیوەندییت وی ب شەهید مشعەل تەموو گەلەک دخورتبوون وگوت "شەهید مەشعەل ژ منرا مینا برایەکی بوو".

ناڤهاتی گلەیێ ژ حزبێن دیتر دکەت ودبێژیت "پەیەدێ خۆ ژ ئێزدیان قووت نەکر وپاراستنێ ژمە دکن، هەر روژ بو دوو روژا تێنە ناڤ ئێزدیان و دبێژن چ ژوەرە لازمە، لێ ئەو پارتێن دیتر یێن کوردی نەهاتن جەم مە و گازندێ مە ژ وارا هەنە یانی جارەکێ نەهاتن بێژن وە چ لازمە؟!".

بو زانینا نەرینا ئێزدییان بو بەشداریا سیاسی، شێخی گوت "نها ئەم مژیلی رێکخستنا خۆینە و مە مالا ئێزدییان ڤەکریە بەهفکارییا پەیەدێ کو ئەم رێکخستنەکێ ژ ڤێ شورشێرا چێکین، ومە کومەلا روژا خێری هەیە، و مە وەشان و مالپەر ژی هەیە".

سەبارەت ب پەیوەندیین وان ب لالش را، میر سەعید خویا دکەت " پەیوەندیێن مە ب لالش را دوەختێ سەدام را بو ماێ دوو سالا قووت بوون و مە نە میرێ ئێزدیان و نە لالش نەدیت، لێ نها ئەم هەر سال دچینە حەجی و جەژنێ ل لالش".

ئەو گازندا ژ هەم ئێزدییا و هەم حکومەتا هەرێما کوردستانێ ل باشور دکەت کو وەکی پێدڤی ل خودی خۆ و ئێزدییان دەرنەکەتینە و دبێژیت "ئێزدیین مە ل هەرێمێ لازمە وەکی ئەقەلیاتا ل خو نەنێرن و ئەو بخو خەباتێ بێتر بکەن بو بدەستئینانا مافێن خوە، ودیسان ژی ئەم هەست دکەین حکومەتا هەرێمێ حەقێ ئێزدییان ب تەمامی نەدایە، ئەگەر نە بلا وەزیرەک و چەند پەرلەمانتارەک ئێزدی بانە".

ل گور پێزانیینێت میرێ ئێزدیان رێژا وان ل سوریادا نێزیکی 50 هزارایە، ودابەشبوونا ئێزدیان ل روژئاڤای پشکا سوریبا بڤی تەرزی یە، دەڤەرا حەسەکە، کۆ ئەو ژی ل ڤان گوندان دئاکنجینە (بور سعید، خربە دیلان، معک، هیشری، موسکو، ئەفکیر، خربە جمل، موریکا، قمر غربی، قمر شرقی، تل تیر، کررەش فوقانی، تل زیڤان، محمودیە، جدیدە، برزان کبیر، برزان صغیر، ناصریە، زیدیە، خربە شادی، توکیو، تل دریژ، سلێمانیە، خربە خدر، عنتریە، خربە ملح).

ول باژێرێ عامودایێ ژی وەها گوندێن ئێزیبیان بەلاڤ بوونە (قزلاچوخ، خربە فقیرە، مرکب، کندور، کرنکو، جتل، خربە خوی، تل عشق، دوکر).

و ل سەرێ کانیێ ژی لسەر ڤان گوندان بەلاڤ بووینە (جان تمر، الاسدیە، جافا، دلدارا، تلیلە، مریکیس، ابو جرادە، شکریە، لزقە، خربە بنات، تل خنزیر، تل صخر، تل بیدر)، و ل دەڤەرا درباسی یە ژی ل هەر دوو گەندێت؛ قولیە وخربە غەزال هەنە.

ئەم هەست دکەین حکومەتا هەرێمێ حەقێ ئێزدییان ب تەمامی نەدایە، ئەگەر نە بلا وەزیرەک و چەند پەرلەمانتارەک ئێزدی بانە

● ● ●

دەڤەرا تلبەسپی یێ ژی ل شەش گوندان هەنە (دریجیک، مزکفت، تل خاتون، اوتلجە، الە رش، ملعباس) و ل هەر ئێک ل شلهومیە و کرکێ شامو و هن ژی ل قامشلو دروێتن.

و ل باژێرێ حەلەبێ ژی ل چەند گوندەکا دژین (شێخ مقصود، اشرفیە، بستان پاشا، سریان قدیم، سریان نوی، سیف الدولە) و ل عفرینێ ژی ل ڤان گوندا دژین (قیباری، قستل جندو، باسوڤان، برج عقدالو، کفر زیتی، غزاویە، توروندیە، فقیرە، اسکان، باهی، کیماری، باڤلیون، شادیرێ، چاف دارێ، جقلە)

سەید ئەکرەم : پلانەک هەیە بو ژناڤبرنا من

"بەرپرسێن پارتی یێت دادگەهێن بادینان بریڤە دبەن"

دیڤداچوون | گوڤارا باشور

بەروڤاژی دستوری پرانیا ولاتان، ژبەر نەبوونا یاسایەکا تایبەت بو بدەستڤە ئینانا پێزانین و گەهشتنا چاڤکانیێن داتا و زانیاریێان و ژبەر ترسا دەزگەهێن ئەمنی و فەرمی ل دوسییا دەستەسەرکرنا سەید ئەکرەم، رێڤەبەرێ بەرێ یێ ئاسایشا گومرکا ئیبراهیم خەلیل، ئەم نەشیاین رویرووی دیدارەکێ دگەل بکەن، لەو ئەم نەچار بین برێکا نامێ پسیارا بو ڤریکەین ونەو ژی کاری بەرسڤا چەند پسیارەکێن گوڤارا باشور بدەت دزیندانا زرکادا لسەر رەوشا وی ب گشتی د هەمی بادەک و دوسیێن سیاسی و یاسایی و مروڤایەتی وخێزانی دا ..

دوسییا سیاسی

ل بادینان هەمی دام و دەزگەە یێ دبن دار ودەستەییێت پارتی یێن دهێن برێڤەبرن و پارتی ژی لبن داری دام ودەزگەهێت ئاسایش ودەزگەهێت پاراستنێ کو کونترولا بادینان یا کری و چ دام و دەزگەە نەماینە دەرڤەی کونترولا وان، تاکو دادگەە و گرتیخانە ییێت بادینان لبن ئیشرافا ئاسایش و پاراستنێ بێت دهێن برێڤە برن و بێت بوین پارچەیەک ژوان، ئەگەر چ ل گرتیخانەیا زرکا جهەکێ باش و خارنەکا باش و تەعاملەکا باش ژی هەیە، لێ ئەیا ڤەشارتیە پاراستن وئاسایش رێڤەبەرێت فعلی نە لڤێ گرتیخانێ، لەوماتێ زورا فەرە لێژنەیەکا پەرلەمانی یا بەردەوام هەمی حەفتیان سەرەدانا ڤێ گرتی خانێ بکەن.

ونوکەژی پلانێت دهێن دارێشتن ژلایێ ئاسایشا دهوک، هندەک کادرێت تایبەت ژ دەزگەهێ پاراستنا پارتی دگەل سجنا زرکا و(ح ، ع) بوهندێ مە ژناڤ ببەن .!؟

بو زانین دوو سێ نەخوشیێن گران من ییێت هەین و ئەز نەوێرم خو ل دەڤ نەخوشخانێت وان چارەبکەم، بمن وەرە ئەو دێ پلانان دانێن ئەوێت جهێ چارەسەرکرنێ یان پلانەک دی من بکوژن یان من ژسجنا زرکا بەرزە کەن بەنە جهەکێ نەدیار، بو زانین بەری یا نوکەژی دڤێ سجنێ دا هندەک معارزێت خو ژ ناڤ برنە و بەری چەند سالان تەصفیاتێت جەسەدی بو معارزێت خو ل ناڤ گرتیخانێت بادینان کرنە..؟!

لەو من دڤێت چارەسەیا من لبن سەرپەرشتیا وان ژلایێ هندەک دکتورێت بێ لایەن و تایبەتمەند بهێتە کرن و دخازم یوئێن وەهەیڤا سورا نێڤدەولەتی سەرەدانا من بکەن بکەن و رەوشا من ژبن دەستێ سەهما پارتی و دام و دەزگەهێت وان ییێت زوردار بهێت پاراستن.

من دوییر ببەن بەرەڤ جهەک وەسابیت دەستێ سەروکێ حکومەتێ نەگەهیت من دابەس زولم و زورداری لمن بهێت کرن ، چ عەدالەت بو کێشەیێن من دا نینە، هەمی حکومەت .. هەمی دەزگەهێت ئەمنی .. هەمی پارتی... هەمی دژی من یێ کار دکەن و سەلامەتیا جان و دادگەها من نینە ..!!؟

دوسییا یاسایی

ئەڤە چار سال ونەهە هەیڤە ئەز ل بەر دارێ دادگەهێن وان یێن سیاسی، هێشتا کێشەیا من چ بەراهیک و چ دیماهیک بو نینە !! .. هەمی دوسییێن من دوو بارە و سێ بارە بوین وهەمی گونەهبارییێن ددەن پال من درست کرینە، رەشوێ د دەنە شاهدان، یێ شەە زوریان ل سەر من درست دکەن، شاهدێن من یێن ل بەر گەف و زولمێ نەشێن راستیێ بێژن، مشتەکێت من شوینا گرتنێ ئەز ل بەردارێ دادگەهێ رەڤاندم، هەر وان مالا من تالانکرن، هەمی بەلگەهێت کو دیفاعێ ژمن دکەن کو ئەو یێ دگونەهباربین هاتنە تالان کرن ژمالا من وەکی (دوو کامیرێت فوتوگراف، کامیرەکا ڤیدیوی، کێزێ کومپیوتەرێ زاروکان، وێنێت عایلی، سیدییێت روژا ژدایک بونا زاروکان، کاسیتێت ڤیربونا زاروکان ییێت ڤوتابخانی و زمانان، دەلیلێت گومرکێ، ئەرشیف روژنامەو گوڤارا، دوو پارچێت چەکی، 6 سیدییێت سەفرا ییێت عایلی و چەژنێت ژ دایک بونێ، هەمی پەرتوکێت پەرلەمانێ مشکان، چەندین بەلگەنامێت نهێنی لسەر گەندەلیێ) و تا نها نەزڤراندینە و ل دیڤ یاسایێ دڤێت پشتی حەفتیەکێ هەمی بزڤرن.

ژێلی گرتنا من گرتنەکا نەیاسایی وبەلکو سیاسی بویە و نەزگرتیێ ڤەلەمی مە و رەڤاندنا من و پشکنینا مالا من بوی رەنگی زور کرێت و دیر ژ هەمی ئاداب و ئەخلاقیاتێن دینی و رەوشت و تێتالێن کوردەوارێ و مرواڤایەتیێ ول پێش چاڤێت خێزان و زاروکێت من زولمەکا دیترە

ما کەنگی گونەهبارێن من ژیێن صدام حسێنی زێدەترن؟! .. تاکو دادگەها من چار سال و چار هەیڤان ژ کێشیت و هێشتا ئەز لبن دارێ چ ڤەکولین دەست پێکێ بم !! هەردیسان چاوان گرتنا من گرتنەک نەیاسایی یە، دادگەها من ژی دادگەهەک نەیاسایی یە و دادپەروەری جهێ خو ناگریت و سیاسیێن وبەرپرسێن پارتی ل بادینان یێ دادگەهێن بادینان برێڤە دبەن، چ دادگەە ل بادینان د سەربخو نینن وهەمی دادگەە لبن پەنجا و سەرپەرشتیا وان (پارتی) یێن دهێن برێڤەبرن .. لەوماتێ دخازم دادگەهەک بێ لایەن یا نێڤدەولەتی دوسەیت من وەرگریت و دادگەهەک عادیلانە کێشەیا من برێڤەببەن، چونکی بریارێن زور زالمانە دەرحەقێ من یێن د هێن دەرکرن.

دوسییا مروڤایەتی

ئەڤجار ئەوێن دبیت ئەم مروڤین و بو مروڤایەتیێ شول دکەین و خوژ نڤشێ مروڤان حسێب دکەین بلا بلەز لتانا من بهێت دا من ژڤێ زولمێ خلاس بکەن، سەلامەتیا من نینە، داخازا لایەنەکێ ئاڤ نەتەوەیێ شەریف و خودان بریارا خویا سەربەخۆ دوسییێت من وەرگریت ... ب چارەسەریا نەخوشییێت من ییێت مەزن رابیت ئو من ل دادگەهک نیڤدەولەتی دادگەە بکەن، هەردیسان خودانکرن و سەلامەتیا زاروکێت من و دەیک و بابێت من

بستوین خوڤە بگرن، سوپاس بو وان هەمی مروڤێت مروڤ و خوتەرخان کری بو سەلامەتیا مروڤان و سەربەخویا خۆ پارستی و ل دەنگ من دهێتن .

دوسییا خێزانی

زولمەکا بێ سنور لمن ومالباتا من دهێت کرن، دادگەه یێ لبن دەسهەلاتا سیاسیان بریارا د دەن... چونکی ل بادینان چ دادگەهێن سەربخو نینن، ل کوردستانێ نە گیان و سەلامەتا من و نەژی خێزانا من چ سەلامەتی نینە، ئەز داخاز دکەم ئەز و خێزانا من بهێت جهەکێ دویر دەسهەلاتا پارتی دیموکراتی کوردستان، ژبلی گرتنا من گرتنەکا نەیاسایی وبەلکو سیاسی بویە و ئەزگرتنێ قەلەمی مە و رەڤاندنا من و پشکنینا مالا من بوی رەنگی زور کرێت و دیر ژ هەمی ئاداب و ئەخلاقیاتێن دینی و رەوشت و تێتالێن کوردەوارین و مرواڤایەتیێ ول پێش چاڤێت خـێـزان و زاروکێت من زولمەکا دیترە، ئەوێن ئەز گرتیم و من دادگەه دکەن ئەب تنێ زولمەکە لمن کری، بەلکو زولمەکە ل مالبات و کەس و کارێت من و هەمی داب و نەریتێت کوردەوارێ کرین.

دیسان ئەز ل 2007/5/1 تا نوکە راتبێت من دگەل هزارەها راتبێت وەهمی و بێ دیوارا دخون و رەوشا ئابورێ یا خێزانا من یابێ سەرپەرشت یا خرابە، دخازم راتبێت من یێت ڤان (5) پێنج سالێت بورین وەرگرن و تەسلیمی خێزانا من بکەن، هەر دیسان دەم بو دەمی سەرەدانا خێزانا من بهێت کرنێ و ژبێ ترس و سەهما رەشەکێت حکومەتا هەرێمێ بهێت رزگارکرن.

دوسییا دەرونی

گیانێ من یێ د خەتەرەکا مەزندا من چ سەلامەتی د دەست زولمێ دا نینن، هەمی کێشەیێن من زولمن، ئەڤ سێ چار جوتێن ئەعالان من ل مەوقوفیێ دزیندانێدا دراندن ئو هاڤێتن، هێشتا چارەنڤیسێ من یێ بەرزەیە .

من دڤێت بزانم کانێ هەتا کەنگی دێ بو من کەیسێت بێ مەعنا چێ کەن ..؟؟ من دڤێت بو من بدەن دیار کرن کانێ سزایێ وان چیە یێ سەرو و مالێ گشتێ تالان دکەن؟؟! سزایێ وان چیە یێ گومرک و پارێ زەرێ تالان دکەن؟؟!! سزایێ وان کەسا چیە یێ گازونمازان تالان دکەن؟؟ سزایێ وان چیە یێ بهزارەها راتبان بێ دیوار دخون؟؟ سزایێ وان کەسان چیە یێ ب دەهان کچێن کورد کرێت کرین و پاشی بێ رومەت کرینە و کوشتینە و چەندەکێت وان کرینە خارنا درندەیێت کویڤی لبادینان و دەردورێن بازێرێ دهوکێ؟؟

سزایێ وان چیە یێ هزرو بیرێن کوردان تالان دکەن ئازادیێت خەلکێ کوردستانێ بندەست دکەن ..؟؟!!

ئەڤا دگەل من بدەهان خەلکێ کوردستانێ دهێتە کرن، کەنگی کوردایەتی یا هوسایە، کەنگی ئەڤە دیموکرایەتی و مروڤ دوستیە؟؟! دێ هوسا هەڤرکیاتییێت دیموکراتی دگەل دکتاتوریەتێ کەن؟؟ کەنگی یا راست و درست مروڤ ل چاخێ (21) بیت و ئەنتەرنێت و فیسبوکێ بڤی رەنگی بهێت کێم کرن و سەرەدەری کرن ؟؟

هوسان دێ گەندەلیێ ژ ناڤ بەن..؟! هوسا دێ سەرەدەرێ دگەل کورد و کوردستانێ و مروڤێت کوردستانێ و کوردان کەن؟؟ ئەڤەیە بەرفرهکرن و زیندەکرنا مەودایێت ئازادیێت روژنامەگەریێ ؟؟ ئەگەر لڤی چاخێ دنیا بویە گوندەک بچیک و مروڤ سەرا راستیێ یازدە هەیڤان بهێت گرتن و ئەزیەت دانێ ئەرێ چاوا کورد و کوردستان پشت راست ببیت دێ گەمیا وان ل بسەلامەتی ناڤ دەستێت ڤان بەرپرس و سەرکردان بسەلامەتی دەرباز ببیت لایێ تەناهی و کاوانێ کوردان دێ هوسا گەهیت کاروانێ دنیا پێشکەفتی ؟؟!!

ئەڤە چار سال ونەهە هەیڤە ئەز ل بەر دارێ دادگەهێن وان یێن سیاسی، هێشتا کێشەیا من چ بەراهیک و چ دیماهیک بو نینە

ئەنقەرە وتەهران؛ .. ناکوکیەکا بەردەوام

زێرەڤان بەرواری | ماموستایێ زانینگەهێ

بێگومان پەیوەندیێن دەولەتی د ناڤا دەولەتێن جودا جودا دا بو هەبوونا بەرژەوندیێن دوو قولی دزڤریت، وپەیوەندیێن سیاسی هەر دەم رامانا هەبوونا بەرژەوندیێن راستەقینە ددەت، ل گور قوتابخانا واقعی د سیاسەتا دەولەتی دا، دەولەت هەمی میکانیزما ب کار دئینیت پێخەمەت گەهشتن ب بەرژەوندیێن بلند یێت دەولەتێ، گەلەک جاران مژارا مروڤایەتیێ د ڤێ قوتابخانێ دا یا بەرزەیە لێ ب هەمان دەم قوتابخانا ئایدالیزم (Idealism) بەروڤاژی قوتابخانا واقعیە و رەهەندێ مروڤی تێدا یێ دیار وئاشکرایە، ب درێژیا مێژوویا هەڤچەرخ و ب تایبەتی پشتی دروستبوونا دەولەتا قەومی ل ئوروپا وەک دەرئەنجامەک بو رێکەفتنا وستڤالیا 1648 پەیوەندیێن دەولەتی ب ریا ڤان قوتابخانا دهێنە نیاسین.

ل گور ڤان قوتابخانێت سیاسەتا دەلەوتی، من دڤێت ناکوکیا تەهران وئەنقەرە شروڤەبکەم، د ڤێ مژاریدا یا گرنگە ئەم بەحس ل مێژوویا دوو بەرەکیا ئیرانێ وتورکیا بدەین، کو دزڤریت بو زێدەتر ژ پێنج سەد سالا ل سەر دەمێ ئمبراتوریەتا ئوسمانی و سەفەوی دا، دروست بوونا دەولەتا سەفوی ل فارس بوویە ئەگەرێ ناکوکیەکا مەزهەبی و ئایدولوجی د ناڤا هەر دوو هێزێن ئمبراتوری کو کونترول ل سەر بتریا روژهەلاتا ناڤین دکر ب تایبەتی کونترولا ئوسمانی خودانا مەزهەبی سونی، ئوسمانیا هەول ددا سنورەکی بو بەرفرەه بوونا سەفەوی دانێ چونکە مەترسیەکا راستەوخو ل سەر بەرژەوندیێن ئوسمانی دکر، ب تایبەتی ل وان هەرێمێت خودانا دیموغرافیا تێکەل دناڤا شیعی وسونی دا ژبەر کو ل ڤان هەرێمان بەرفرەهبوونا سەفەوی مەترسیەکا ئێکجار زور هەبوو ل سەر ئاسایشا ئەستەمبولێ وکارتێکرن ل سەقامگیری وپێکەهـ ئوسمانیان دکر، ب کورتی سیاسەتێن ئیسماعیل سەفەوی وەک هێلێن سوور بوون بو رەوشا سیاسی وئابووری یێت ئمبراتوریەتا ئوسمانی، لە ورا گەلەک یا گرنگە مێژوویا ڤێ ناکوکیێ بهێتە بەحس کرن وەک پرنسیپەک بو شروڤەکرنا پەیوەندیێن سیاسی دناڤا ئەنقەرە و تەهران دڤی دەمی دا.

ل سەر دەمێ دروستبوونا دەولەتا تورکی پشتی ئەمانا ئمبراتوریەتا ئوسمانی، سیاسەت و ئایدولوجیەتا ڤێ دەولەتێ هاتە گوهورین ول سەر ئەساسێ نەتەوەی یێ بەرتەنگ ب رێڤەچوو ئەڤ چەندە بوویە سەدەمێ سار بوونا ناکوکیا ئەنقەرە و تەهرانێ ئەڤە ژ لایەکی ڤە و ژ لایەکی دی ڤە لێک نێزیکبوونا هەر دوو دەولەتان ژ مەعسکەرێ غەربی بو رێ خوشکەر بو پتر هەڤکاری و تێگەهشتنێ د ناڤا هەر دوو دەولەتان لی ناکوکیەکا نەراستەوخو هەبوو دناڤبەرا دەولەتا تورکی وئیرانێ بو خورتکرنا پەیوەندیێن خو دگەل معەسکەرێ غەرەبی وەک دوو هێزێن گرنگ بو پاراستنا دەڤەرا روژهەلاتا ناڤین ژمەتراسیا بەلاڤبوونا سیستەمێ شیوعی، هەر چەندە هەڤکاری وتێگەهشتنا سیاسی یا ب هێز تر بوو، لێ شورەشا ئیسلامی ل ئیرانێ ل سالا 1979 گوهورین دروستکرن و نەخشەیێ سیاسی گوهوری وئەڤ چەندە و ئەکەرێ دویرکەفتنەکا نوی د ناڤا ئەنقەرە وئیرانێ دا، و دویر بوونا ئیرانێ ژ بەرەیێ غەربی پشتی کو هاتین نیاسین وەک پولیسێ

کەندڤی د دەمێ موحەمەد بەهلەوی دا، ئەنقەرە بەردەوام وەک هەڤرەک ل تەهرانێ دنێری، لێ گوهرینێن ناڤخوی د سیاسەتا تورکی دا پشتی گەهشتنا داد وگەشەپیدان بو دەستەلاتا سیاسی ل تورکیا شروڤەکەرێن سیاسی هوسا هزر دکرن کو لێک نێزیککرنەک د ناڤا ئەنقەرە وئیرانێ دا دێ دروست بیت ژبەر فاکتەرێ ئایدولوجی وەک دوو دەولەتێن ل سەر بناغا ئیسلاما سیاسی دهێنە ب ریڤەبرن، لێ ئەڤ چەندە راست بوو بو پراکتیکرنا هندەک سیاسەتێن نوی و دروستکرنا گفاشتنان ل سەر ئێکەتیا ئەورووپی بو وەرگرتنا تورکی وەکی ئەندام د ڤی ئێکەتیێ دا، وهەر ئەڤە بوو بوویە ئەگەرێ لێک نێزیکبوونا ئابووری د ناڤا ئەنقەرە وتەهرانێ لێ نە هەڤکاریەکا ئیستراتیجی بوو ، ژبەر کو هەڤکاریا تورکی وئیرانی نە بوویە ئەگەرێ پەیوەندیێن سەقامگیر چونکە گوهرینا رەوشا سیاسی کارتیکرنەکا راستەوخو ل سەر پەیوەندیێن هەر دوو دەولەتان دکەت

ئالوزیا پەیوەندیێن تورکی وئیرانێ د ژیوارێ ئەڤرو دا بو چەند فاکتەرێن سەرەکی دزڤریت:

ئێک: گوهورینێت سیاسی وبوهارا عەرەبی

ئەڤ گوهورین وپیش هاتین سیاسی ئەوێت ل روژهەلاتا ناڤین رویداین کارتێکرن ل سەر پەیوەندیێن هەر دوو دەولەتان کرینە ژبەر کو هەر دەولەتەک ژ ڤان دەولەتان خودانا ئایدولوجیەتەکا تایبەتە وئەڤ شیوازێ ئایدولوجیەتێ د سیاسەتا دەرەکیدا دهێتە بەر چاڤ کرن، لەورا ئیران تورکیا نوی ب مەترسی دزانیت ل سەر ئاسایشا خو چونکە مودێلا ئیسلاما میانرەو ئەوا داد گەشەپیدان پەیرەو دکەت بوویە جهێ چاڤ لێ کرنێ ل گەلەک دەولەتێن عەرەبی ب تایبەتی ل وان دەولەتێن پارتێن ئیسلامی ب سەرکەفتین وەک تونس و میسر ومەغرب ...وهتد، ل ڤێرێ مەبەستا من پەیرەو کرنا سیاسەتێن ل کومەلگەهێن پشتی بوهارا عەرەبی ژبەر کو سیستەمێن ئیسلامی دێ هەول دن مفای ژ ئەزموونا تورکی ببینن. ئەڤ چەندە دبێتە ئەگەری سەرکەفتنا ئایدولوجیا تورکی ل سەر ئایدولوجیەتا ئیرانی یا توندرەو، ل ورا ئالوزی بوویە بابەتێ سەرەکی د پەیوەندیێن ئەنقەرە وتەهرانێ دا.

دوو: سیستەمێ ناتو یێ دژی موشەکان ((NATO early-warning radar system

فاکتەرێ دوویێ راستەوخو کارتێکرنەکا نەرینی کریە سەر پەیوەندیێن هەر دوو دەولەتان و رازیبوونا تورکی ل سەر دانانا سیستەمێ بەرگیریکرنێ ژموشەکان ئەوا ژ لایێ ناتو ڤە هاتیە دانان بوویە سەدەما سار بوونا پەیوەندیێن هەر دوو لایان، ئەڤ سیستەمێ پلانەکا ناتویە بو کێمکرنا هەرەشا ئیرانی وهەر وەسان هەرەشا رووسی ل سەر بەرژەوندیێن غەربی، تورکی بو پاراستنا ئاسایشا خو یا نەتەوەیی و وەک ئەندامەکێ گرنگ د ناتو دا رێ دایە ناتو بو ب کارئینانا ئەردێ تورکیا، ئیران هزر دکەت کو تورکیا بەشدارە د پروسیسا دابرینا ئیرانێ د هەر دوو پێگەهێن هەرێمی و دەولەتی دا، وئەڤ سیستەمە بوویە کارتەکا گڤاشتنێ ل سەر سیاسەت وبریارێن ئیرانێ.

سێ: تێکچوونا هەڤکاریا ئابووری ((Economic Cooperation

ل سەر دەمێ حکومەتا نەجمەددین ئەربەکانی تورکیا هەول دا هەڤکاریا ئابووری دگەل دەولەتێن ئیسلامی بکەت وەک ئەندونیسیا ومالیزیا و ئیرانێ، هەڤکاریا ئیرانی وتورکی دبواری ئابووری دا ب هێز بوو وب تایبەتی د بوارێ گازا سروزشتی دا، ئیران بوو مەزنترین ژێدەرێ وزێ بو تورکیا پشتی رووسیا، لێ ئەڤ پەیوەندیێن ئابووری گەلەک بەردەوام نەبوون ب تایبەتی ل دەمێ ئیرانێ وەک کارتەکا سیاسی ئابوور دژی تورکیا ب کارئینا، لە ورا ئیرو تورکیا هەول ددەت بەدیلەکی بو ژێدەرێ گازا ئیرانی پەیداکەت پیخەمەت هندێ کو بشێت بەرامبەر سیاسەتێن تەهرانێ ب راوستێت.

کارتا عیراقێ بوویە فاکتەرەک بو لاواز بوونا پەیوەندیێن ئەنقەرە وتەهرانێ

چوار: کێشەیا سووریێ و کارتا عیراقێ

فاکتەرێ چوارێ و دوماهیکێ کێشەیا سووری و کارتا عیراقی یە کو ب شێوەیەکی راستەوخو کارتێکرنێ ل سەر پەیوەندیێن ئەنقرە وتەهرانێ دکەت، وەک یا دیار ئیرانێ کارتێکرنەکا بەرچاڤ ل سەر سووریێ و عیراقێ هەیە، وگەلەک جاران بریارا دەرەکی د ڤان دەولەتاندا ل ژێر کارتێکرنا ئیرانێ دایە، ئالوز بوونا رەوشا سووریێ وهەڤکاریا ئیرانێ دگەل سیستەمێ دکتاتوری ل دمشقێ بوویە سەدەما پێشلکرنا ماڤێت مروڤی، تورکی هەولد دا کارتێکرنا ئیرانێ ل سەر سووریێ لاواز بکەت بەری شورەشا عەرەبی لێ نە کاری ئەڤێ چەندێ بکەت ژبەر پەیوەندیێن ئیستراتیجی دناڤا سیستەمێ سووریێ وئیرانێ‌دا، سووریا بوویە دەولەتەکا مەترسیدار ل سەر بەرژەوندیێن نەتەوەیێن ئەنقەرە، وب تایبەتی پشتی ئێخستنا فروکا تورکی ژیوار ئالوزتر لێ هات، تورکی هەول دا ناتو ب کار بینیت بو چارەسەرکرنا عەسکری د مەلەفێ سووری دا لێ ناتو یا ئامادە نەبوو ژ بەر رووسیا و هەلویستێن وێ، ئیران هەول ددەت سیستەمێ سووریا بپاریزیت ژبەر کو شکستنا سیستەمێ سووری رامانا زیدەتر دابرینا ئیران ددت د سیاسەتا دەولەتی دا، تەهران ئەڤرو کارتێن سیاسی ژ دەست ددت و زیدەتر بەرەڤ دەولەتەکا دائێخستی دچیت.

عیراق ئەو کارتا سیاسی یە ئەو ب ئاسانی ژ لایێ دەولەتێن دەوروبەر دهێتە بکارئینان، گەلەک جاران سیاسەتا گشتی یا دەولەتا عیراقی رەنگڤەدانە ژ ئەجندێت دەولەتی ب تایبەتی ئیران وتورکیا، ئیران خودان گرانیەکا سیاسیە ل عیراقێ، وحکومەتا نوری المالکی نیزیکترین حکومەتە بو تەهرانێ ول ژێر کارتیگرن وێ کار دکەت، ئەڤ چەندە بوویە ئەگەرێ تورەبوونا تورکی وئەنقەرە هەول ددت هەڤکاریا دگەل سونە وکوردێن عیراقی بکەت پیخەمەت دروستکرنا بەلانسا سیاسی دعیراقێ دا، کارتا عیراقێ بوویە فاکتەرەک بو لاواز بوونا پەیوەندیێن ئەنقەرە وتەهرانێ.

ل دوماهیکی زور یا گرنگە بهێتە زانین کو گوهرینێن سیاسی و ئالوز بوونا ژیوارێ سیاسی ل روژهەلاتا ناڤین، وبەردەوام بوونا قەیرانا سووریێ بوویە ئەگەرێ هندێ کو ئیدی یا ب زحمەتی تورکیا وئیران هەڤکاریا ئیستراتیجی بکەن و پەیوەندیێن ڤان دوو دەولەتان ل ژێر کارتێکرنا ژیوارێ سیاسیە وپاشەروژا سووریێ وعیراقی دێ بنە گرنگترین ژمارە د نەخشەیێ پەیوەندیێن توکیا وئیرانێ دا.

کوردستان لە پرۆسەی تێکشکاندنی هاوسەنگی هێز لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا

خوێندنەوەیەک بۆ ئەگەرو پێشهاتەکان

ئەوەی ئێستا لەئاسیا بە شێوەیەکی گشتی و ڕۆژهەڵات و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بە تایبەتی ڕوودەدا، ململانێیە لەسەر چەسپاندنی هاوسەنگی هێز

د.کامەران مەنتک

بەفیرۆدانی هەلی چارەسەر ئاشتیانە!

دوای شەڕی کوێت وراگەیاندنی سیستەمی نوێی دنیا، ئەمریکا دەرفەتێکی لەباری بۆ رەخسا بۆ ئەوەی خۆی سەرکردایەتی جیهان بکات، لە لێدانی عیراق و دەرکردنی لە کوێت، زۆرینەی زلهێزەکان پالپشتیان کرد ،لەو کاتەدا دەکرا، لەرێگای سیاسەتەوە ئەمریکا هەژموون ویالا دەستی خۆی بەسەر هەموو جیهاندا بسەپێنێ، هەرچەندە زۆر لە سەرکردەکانی ئەمریکا لەو کاتەدا بە قووڵی لەگرنکی ئەو دەرفەتە تێگەیشتبوون،کەچی ئەمریکا نەیتوانی سیاسەتێکی سەرکەوتوانە پیادە بکات، ئەو رەزامەندی و لایەنگیرییەی بۆ لێدانی کوێت بەدەستی هێنا، وردە وردە بووە بە نارەزایی و رەوینەوە لێی !

دوای 11 سیبتیمبەر، ئەمریکا تۆبزەکەی بەرزکردەوەو بەرەو رووی دنیای کردەوە، جیهانی کرد بە دوو بەشەوە، جیهانی شەڕ، کە رێکخراوی قاعیدەو لایەنگرانی بوو ، جیهانی ئاشتی و دیموکراسی، کە ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بوو، لەو نێوەندەدا، بوار بۆ رەنگەکانی تر نە ما، ئەمەش داننپیانانێکی راشکاوانەی ئەمریکاییەکان بوو، بەلایەنی کەم لە رووی هزریەوە، لە پاشەکشە کردن لە کرۆکی دیموکراسیەت هێنانە ئارای جیهاتبینیەکی دوالیزمیانە ..کە بنەمای‌سەرەکی هزری توتالیتارییە!

هاوکات لە پاڵ ئەو گۆڕانکاریانەدا، دەرفەتێکیش بۆ رکابەرەکانی ئەمریکا رەخسا بۆ ئەوەی دەستێک بە خۆیاندا بهێننەوەو سەرلەنوێ هێزەکانیان گردبکەنەوە، ئەمە وایکرد لە لایەنی هزری‌و سەربازییەوە، باڵا دەستی ئەمریکا تا رادەیەکی زۆر ،درزی تێبکەوێ..!

دیارە یەکێک لە دەرئەنجامەگرنگ وکاریگەرەکانی بالادەست بوونی ئەمریکا، بەهێزکردن وچەسپاندنی جێ پێی خۆی بوو لە رۆژهەلاتی ناوەڕاستدا ، دانانی ناوچەی پارێزراو بۆ کورد ،دوای راپەڕین و کۆڕەکەی 1991، سەرەتای چەقاندنی پرگالی ئەمریکا بوو، بۆ سەرلەنوێ دارشتنەوەی نەخشەی سیاسی و جوگرافی رۆژهەلاتی ناوەڕاست ، کە ئەگەر خەمساردی و رێز نەگرتنی کات لەخۆبایی بوونی ئەمریکاییەکان نەبوایە، ئێستا رەنگ بوو یارەکە بە شێوەیەکی تر وەرچەرخابوا! پیادەکردنی سیاسەتی ئەسپەکەی تەرواده‌و وەپێش خۆ خستنی هێزی بێگانە و بەکارهێنانیان لەشەڕەکان، کە لە ئەزموونی رۆمانیەکانەوە وەریانگرتبوو، بە پێچەوانەی مەبەست شکایەوە ستراتیژی وەستاندن و کۆسپ خستنە بەر تەشەنەکردنی ئێرانی سەفەوییە نوێیەکان لە دوای شۆڕشی ئیسلامی ئێران (1979)، تورکیایەکی بچووک و داخراوی کرد بە ئیمپراتۆریایەکی عوسمانی نوێ، ئەمە هاوکێشەکەی ئاڵۆزتر کردو هاوسەنگی هێزی بە شێوەیەک لە ناوچەکە هێنا ئارا، کە لەجیاتی دارشتنەوەی نەخشەی ناوچەکە لەسەر بنەمای شۆڕشی گەیاندن و پەیڕەوکردنەوەی قەوارەی دەوڵەتە شارو بچووک کردنەوەی سنووری جوگرافیای دەوڵەتەکان، بە شێوەیەک کە لەگەڵ دنیای دوای شەڕی سارددا بگونجێت، رەنگدانەوەیەک بێت بۆ شۆڕشی گەیاندن و بنەمایەک بێت بۆ دامەزراندنی حکومەتێکی جیهانی و چەسپاندنی بالادەستی ئەمریکی، ستایلی ئیمپراتۆریاکانی سەدەی نۆزدەهەمی سەردەمی مۆدێرنیتەی بە چەکێکی پۆست مۆدێرنیتە هێنایەوە ئارا، کە ئەمە گەڕاندنەوەیەکی سیاسی و کۆمەلایەتی زۆر گەورە بوو، رۆژهەلاتی بۆ نزیکەی یەک سەدە

سوريا رەنگ بێت ئەگەر خاڵی کۆتاییش نەبێت، ئەوا خاڵی بەر لە کۆتایی بێت! هەڵوەشاندنەوەی سوریا، واتە هەڵوەشاندنەوەی گرنگترین زنجیرە لە نیوکەوانەی شیعی، کە لە لایەک دەبێتە هۆی لاتەریک بوونی حزب الله لبنانی ولەناوچوونی، لە لایەکی تر وا دەکات شەڕەکان راستەوخۆ بگەنە ناوەوەی ئێران

ئەمەش ئالۆزییەکی زۆری لەگەڵ خۆیدا هێنا،کە لە کاتی ئێستادا گەیشتۆتە ترۆپک و چاوەڕوانی یەکلایی کردنەوەیەکی خێرای لێدەکرێت! بە تایبەتیش دوای ئەوەی گەرمەی رووداوەکان گەیشتە سوریا، واتە ئەلقەی ناوەڕاست وستراتیژی هاوپەیمانییەتی دژە ئەمریکا!

سوریا رەنگ بێت ئەگەر خاڵی کۆتاییش نەبێت، ئەوا خاڵی بەر لە کۆتایی بێت! هەڵوەشاندنەوەی سوریا، واتە هەڵوەشاندنەوەی گرنگترین زنجیرە لە نیوکەوانەی شیعی، کە لە لایەک دەبێتە هۆی لاتەریک بوونی حزب الله لبنانی ولەناوچوونی، لە لایەکی تر وا دەکات شەڕەکان راستەوخۆ بگەنە ناوەوەی ئێران، کە چەندین ساڵە کۆماری ئیسلامی ئێران، کار لەسەر ئەوە دەکا، سەنتەری شەڕەکان لە خاکی خۆی دوور بخاتەوەو گۆڕەپانی شەڕەکە بخاتە ناو ئەو دەوڵەتانەی هاوپەیمانی ئەمریکان، یاخود ئەو شوێنانەی ئەمریکا دەیەوێ دژەیات تیادا بکات! چەق بەستنی شەڕەکان لە سووریا، لە دواجاردا لەبەرژەوەندی ئێران و هاوپەیمانەکانیدا ناشکێتەوە، بۆیە لە کاتی ئێستا ئێران هەوڵدەدات بنکەی شەڕەکان فراوان بکات و لە جیاتی ئەوەی چاوەڕێ بکات، تا ئەو کاتەی لە پرۆژە ئەتۆمییەکەی دەدرێت، دەیەوێت شەڕێکی دەستپێشخەرانە دابسێنێ و ئەمریکا بخاتە زەلکاوێکی سەختەوە، لەمەشدا هەردوو زلهێزی ئاسیا و جیهان، روسیاو چین لەژێرەوە یارمەتی دەدەن و هەوڵدەدەن بالا دەستی خۆیان لەو ناوچەیە بگەڕێننەوە، یاخود بەهێزی بکەنەوە ، دیارە ئەمەش دەبێتە هۆی پەڕینەوەی پرۆشکی شەڕەکە بۆ زۆر شوێنی تر!

پێگەی کوردستان و ململانێکان

کوردستان دەکەوێتە چەقی

ئەو ململانێیە ترسناکەو ناتوانێت لەو گۆڕانکاریانە دوورە پەرێز بوەستێت، باشوری کوردستان بە عیراقەوە لکاوە، دیارە سیستەمی سیاسی لەعیراق ئێستا لە ئاینزای شیعەیەو هاوپەیمانێکی بەهێزی ئێرانە، هاوکات بەشێکی گرنگە لەنیوکەوانەی شیعی، بۆیە رووداوەکانی سوریا کاریگەری گرنگیان لەسەر عیراق هەیە، روخانی رژێمی سوریا چۆن دەبێت نەهێشتنی حزب اللە لوبنانی، بەهەمان شێوە بالادەستی شیعەش لە عیراق ناهێڵێت، یاخود زۆر لاوازی دەکات، بۆیە دەبینین مالکی ژێر بەژێری هاوکاری سوریا دەکات و دەیەوێت تەنگژەکە نەپەڕێتەوە عیراق، واتە مالکیش وەک ئێران هەوڵدەدات لە سوریادا شەڕی ئەمریکاو رۆژئاوا بکات، سوڕانەوەی مالکی لە مەداری ئێران، وای لە مالکی کرد، لە جیاتی ئەمریکا، کە هۆکاری سەرەکی بوو بۆ بالادەست بوونی شیعە، هەوڵبدات لە روسیاو چین نزیک بێتەوە، سەردانی مالکی بۆ ئەو دوو وڵاتەوە کڕینی چەک لەو وڵاتانە راستی ئەو گریمانەی سەرەوە دەسەلمێنێت.

ئەوەی جێگای سەرنجە لە کوردستانیش باڵێکی کورد، واتە دەقەری سەوز ،هاوپەیمانی ئێرانن و پشتگیری سیاسەتەکانی مالکی دەکەن، هەڵوێستیان لە سەندنەوەی متمانە لە مالکی باشترین بەڵگەیەبۆ ئەو خوێندنەوەیە، ئەوەی جێگای مەترسیشە ،پێشخانە مێژووییەکەی ئەو دەقەرە، هەروەک چۆن دەقەری زەردی، بەشێوەیەکی ترسناک بە میحوەری تورکیاو سوونەو رۆژئاوا بەستۆتەوە، بە هەمان شێوە دەقەری سەوزیش بە میحوەری شیعەو ئێران بەستراوەتەوە، بە دەستەواژەیەکی تر، بڕاقی کوردی لە باشور ئیرادەی سیاسی بە تەواوی لەدەست داوەو بۆتە پاشکۆی رووداوەکان ، کە ئەمە چەند کاریگەری لەسەر دابەش بوونی کوردستان هەیە ، بە هەمان شێوە کاریگەرییەکی ترسناکی لەسەر ئەگەری جەولەیەکی تری شەڕی ناوخۆدا هەیە، واتە شەڕێکی تری ناومالی کوردی، بە نمایندەگی هەردوو دەوڵەتی ئێران و تورکیا لەرێگادایە! هاوکات زوڵم وزۆری تورکیش، وای لە بەشێکی گەورەی باکوری کوردستان کردوە، بێدەستی خۆی بناخنرێتە ناو هاوپەیمانییەتی ئێرانی شیعییەوە، ئەمە لەسەر ئاستی ستراتیژییەتی نەتەوەیی، مەترسییەکان لەسەر کوردو کوردستان زیاتر دەکات!

ئەو سیناریۆیانەی لە کوردستان ئەگەری رووادانی هەیە!

وەک ئاماژەی پێکرا، ئێران کار لەسەر فراوانکردنی شەڕی سوریا دەکات ،لەم رۆژانەی دوایدا دەبینین سوریا هەوڵدەدات تورکیا بێنێتە ناو شەڕەکەوە، ئەگەرچی لەکاتی ئێستادا تورکیا هەوڵدەدا دان بەخۆیدا بگرێت، بەلام ئەو هەلوێستە ناوچەکە لەمەترسی ئاگری شەڕێکی هەرێمی دوورناخاتەوە، ئەگەر لەرێگای سوریاوە تورکیا پەلکێشی ناو شەڕ نەبێت، ئەوا لە رێگای عیراقەوە ناچار دەبێت بخزێتە ناو ئەو شەڕەی ئێران پلانی بۆ دادەرێژێت، چونکە ئەگەر وانەکات، ئەو کاتە ناوچەکانی نفوزی لە باشوری کوردستان، بە تایبەتی لەدەقەری زەرد لەدەست دەدات، ئەمەش تای هاوسەنگی هێز لەبەرژەوەندی ئێراندا دەشکێنێتەوە، بۆیە هەرکاتێک ئاڵۆزییەکان کەوتە دەقەری زەردی باشوری کوردستانەوە، تورکیا بەناچاری دێتە ناوشەڕەکەوە، کە ئەمە لە لایەک دەبێتە هۆی دوورخستنەوەی نیگاکان لەسەر سوریاو پاراستنی گرنگترین زنجیرە لە نیوکەوانەی شیعی، لە لایەکی تر دەبێتە هۆی فراوانبوونی شەڕەکە، کە ئەمە کات زیاتر دەخاتە بەردەست ئێران تاوەکو پرۆژە ئەتۆمییەکەی تەواو بکات ، لە لایەکی تر ئەمە دەبێتە سۆنگەی شکست پێهێنانی ستراتیژی ئەمریکا لە ناوچەکەدا ، دیارە روسیاو چینیش لەمەدا سوودمەندی یەکەم دەبن،

کاتێک یەکێتی و گۆڕان، بەحوکمی جوگرافیاو پاشخانی مێژوویی، لەگەڵ مالکیدا لە ژێر هەمان چەتری ئێران دابن، ئەگەر مالکی پەلاماری هەرێمی کوردستان بدات، هەڵوێستی ئەو دوو هێزە چی دەبێت؟

سەرباری ئەوەی قازانجێکی زۆر دەکەن لە فرۆشتنی چەک و عەمبارەکانیان لە چەکی کۆن و توێ خاوێن دەکەنەوە،هاوکات لاواز بوونی نفوزی ئەمەریکاش، دەبێتە هۆی زیاد بوونی نفوزی ئەوان، بە تایبەتیش روسیا، کە پێشینەیەکی مێژوویی فراوانی هەیە لە ململانێی لەسەر ئەو دەڤەرە دا دیارە مالکیش رۆڵێکی گرنگ دەبینێت بۆ راکێشانی تورکیا بۆ ناو ئەو شەڕە، جوڵاندنی هێزەکانیشی لەم دواییەدا، لەهەردوو دەڤەری خانەقین و زومار دەکەوێتە چوارچێوەی ئەو پرۆژەیەوە، ئەگەر ئەو هەوڵانە لە رابردوودا تەنها پێواندنێکی لێدانی دڵی پارتی و تورکیا بوو بێت، ئەوا لە داهاتوودا، پلانەکەی بە شێوەیەکی پراکتیکی جێبەجێ دەبێت ، ئەو بیانوانەی کە ئێستا مالکی بانگەشەی بۆ دەکات بە گێڕانەوەی گومرگی ئیبراهیم خەلیل بۆ ژێر دەسەڵاتی حکومەتی مەرکەزی و توندکردنی ململانێیەکەی لەگەڵ پارتی، بەشێکی گرنگە لەم ستراتیژییەتە، بێگومان پێچەوانەی ئەمەش هەر راستە ، واتە توند بوونی هەڵوێستی پارتیش بەرامبەر مالکی ، بەدەست لە پشدان و هاندانی تورکیایە، سەرباری ئەوەی کە هەڵوێستە توند و شۆڤێنیستییەکانی مالکی بەرامبەر بەکوردو خۆدزینەوەی لە چارەسەرکردنی کێشە بنەڕەتیەکانی لەگەڵ هەرێمدا هەرگیز فەرامۆش ناکرێن.

ئەو لەیەکتر نزیک بوونەوەی نێوان گۆڕان و یەکێتیش، لەو ئان و ساتەداو دانیشتنیان لە ژێر چەتری ئاغای قاسمی، بەشێکە لەم ستراتیژە مەترسیدارە، جا ئەمە بە نەزانی بێت یا بەزۆرزانی! هەرچەندە لە رواڵەتدا کۆمەڵێک بابەتی سیاسی دەکرێتە بیانگە، وەکو گەڕاندنەوەی پرۆژەی دەستووری هەرێم بۆ پەرلەمان و دیاریکردنی سیستەمێکی پەرلەمانی بۆ کوردستان، بەڵام لە راستیدا کێشەکە لەسەر تێکشکاندنی هاوسەنگی هێزە لە هەموو دەڤەرەکەدا، لە ناویشیاندا، باشوری کوردستان!

جا کاتێک یەکێتی و گۆڕان، بەحوکمی جوگرافیاو پاشخانی مێژوویی، لەگەڵ مالکیدا لە ژێر هەمان چەتری ئێران دابن، ئەگەر مالکی پەلاماری هەرێمی کوردستان بدات، هەڵوێستی ئەو دوو هێزە چی دەبێت؟

وەڵامی ئەم پرسیارە لە چەند سیناریۆیەک بەدەر نییە!

-1یاخود هەماهەنگی مالکی دەکەن و رکابەرە سەرسەختەکەیان، پارتی دیموکراتی کوردستان (هەرچەندە (یەکێتی) پەیوەندی ستراتیژی لەگەڵیدا هەیە!!!)، لە کوردستان وەدەردەنێن

-2 یا وەک تەماشاکەرێک دەمێننەوە و بیهەڵوێستی خۆیان بە هەوڵی میانگیری دادەپۆشن ؟

-3یاخود شان بەشانی پارتی روو بەرووی مالکی دەبنەوە ؟!

سیناریۆی سێیەم ئەگەری روودانی زۆر لاوازە، لەبەر ئەوەی وەک ئاماژە پێکرا، ئەوان ، بە پلەی یەکەم یەکێتی ، بە تەواوی تەسلیمی ئیرادەی ئێران بوەو مانەوەی خۆی لە هاوسەنگی هێزی ناوەوەی هەرێم و بەغدا لە چاوی ئەوان دەبینێتەوە ، بۆیە هەرگیز ناتوانێت بکەوێتە شەڕ دژی دوژمنی دوژمنێکی و پیاوی یەکەمی ئێران لە عیراق ، هەرچی دەربارەی گۆڕانە، ئەوان تاکو ئێستا بانگەشەی خەباتێکی مەدەنییان کردوە، وانیشان دەدەن کە هێزی چەکدارییان نییە، ئەگەرچی لە راستیشدا هێزێکی چەکداری ئامادەو شاراوەیان هەیە، رەنگ هەڵوێستەکەیان بەرامبەر ئێران وەکو یەکێتی سەخت و تەنگەتاو نەبێت و توانای ئەوەی هەبێت دەست بەخەباتە مەدەنیەکەی خۆیەوە بگرێت ، لەو حالەتەدا بۆ ماوەیەک چەند هەنگاوێک رەنگ بچێتە دواوە، بەڵام لە دوارۆژدا قازانجی سیاسی زیاتر دەکات، بۆیە لەو قۆناغەی ئێستادا کەوتنە داوی یەکێتی، لەبەرژەوەندی گۆڕاندا نییە !هەرچەندە ناکرێت ئەوەش لەیاد بکەین کە گۆڕانیش دەکەوێتە ژێر حوکمی جوگرافیاو ناتوانێت هەموو بڕیارەکانی ئازادانە بدات لەهەموو حاڵەتەکاندا،هەڵبژاردنی هاوپەیمانییەتی لەگەڵ یەکێتی، دووچاری هەمان چارەنووسی ئەو دەبێتەوە

هاوکات ئەگەری سیناریۆی دوەمیش لاوازە، چونکە یەکێتی و گۆڕان، ناتوانن بێلایەن بن و میانگیری بکەن، بە تایبەتیش لە خاڵەکانی سەرەتایی رووبەڕووبوونەوەیەکی لەو شێوەیەدا ، چونکە ئێران ئەمەیان لێ قبووڵ ناکات و دواجار لە خێڵ و هۆزو کەسایەتیەکانی تری کوردستان ئەلتەرناتیڤیان بۆ دروست دەکات ،کە ئەمەش مانەوەی ئەو دوو هێزە لەگۆڕەپانەکە دەختە گومان و ژێر پرسیارەوە!

سیناریۆی یەکەم ، ئەگەری روودانی لە هەموو سیناریۆکانی تر بەهێزترە ،ئەمەش واتای ئەوەیە یەکێتی سوود لە مێژوو وەرناگرێ و دەکەوێتە هەمان ئەو هەڵە سیاسیەی کە لە ساڵانی شەڕی ناوخۆدا دووچاری بوەوە، بەمەش جەولەیەکی تری شەڕی ناوخۆ دەست پێدەکاتەوە ، بە واتایەکی تر ،یەکێتی وەڵامی 31 ئاب ، بە 31 یەکی ئاینکی تردا دەداتەوە .لەم حاڵەتەشدا ، کارەساتەکە لەوەیە کوردستان دەبێتە گۆڕەپانی شەڕێکی هەرێمی زۆر مەترسیدار، کە تەڕو وشک بەیەکەوە دەسووتێنێت و زەرەرمەندی یەکەم تیایدا گەلی کورد دەبێت ،رەنگ بێت لەسەرەتادا ، بە پاڵپشتی ئێران ،بتوانرێت پارتی تێکبشکێنرێت و لە گۆڕەپانەکە دووربخرێتەوە، بەڵام ئەمە ماوەیەکی زۆر ناخایەنی

> **مەترسیەکە لەوەدایە کە ئەمڕۆ کوردستان بەشێوەیەکی ترسناک بەسەر دوو هاوپەیمانیەتی دژەبەر دابەش بووە**

و بەیارمەتی و تورکیاو ئەمریکا پارتی دەگەڕێنرێتەوە، ئەگەر بتوانن سەرکەوتنێکی خێرا بەسەر بەسەر ئێران بەدەست بێنن! لەم قویرانەدا ،براوەی یەکەم هێزە ئیسلامییەکان، بە تایبەتیش یەکگرتووی ئیسلامی دەبێت ، لەمقەیرانەدا هەلی هاتنە پێشەوەی زیاتر بۆ دەرەخسێت، چونکە ئەو لە ڕووی ئایدیۆلۆژییەوە زیاتر لە تورکیا نزیکە ،هاوکات دوای لاوازبوونی پارتیش ، ئەو زیاتر دەتوانێت بەرژەوەندییەکانی تورکیا، بە شێوەیەکی هێمنانەتر بپارێزێت ،هاوکات مەترسی بیری ناسیونالیستانەی ، یاخود بەلایەنی کەم دروشمی ناسیونالیسانەی لە پارتی کەمترەو نابێتە هۆی بێزارکردنی ناوەناوەی کەمالیستە نوێیەکان. لەو هێنان و بردنەشدا،دیارە کوردستان دووچاری ماڵوێرانییەکی زۆر دەبێت ، چونکە کوردستان دەبێتە گۆڕەپانی شەڕە مەترسیدارەکان.

پێویستە چی بکرێت؟

لەم خوێندنەوەیەدا ئەوەمان بۆ دەردەکەوێت کە ئێران، وەک شەڕێکی دەستپێشخەری، دەیەوی بنکەی شەڕەکانی لەگەڵ ڕۆژئاواییەکان و بە تایبەتیش ئەمریکا فراوان بکات، سنوری جوگرافیای ئەو فراوان کردنەش، بە سنوورەکانی کوردستانەوە بەستراوە، چ لەسوریا، یاخود عیراق، یا تورکیا بێت، ڕاگرتنی ئەو هەوڵەی ئێران لە تواناى هێزە بچووکە ناوخۆییەکان نییە ، تەنانەت لە توانای زلهێزێکی هەرێمی وەکو تورکیاش دانییە ، بۆیە دەبێت لەسەر ئاستێکی گەورەترەوە مامەڵە لەگەڵ ئەو کێشەیە بکرێت ، ئەمەش لەسەر چەند ئاستێکدا:

لەسەر ئاستی ناوخۆی کورد:

کوردستان لە چەقی ڕووداوەکانە، بۆیە کوردو خەڵکی کوردستان ناتوانن خۆیان لەو ڕووداوانە بەدوور بگرن ،بە تایبەتیش مەترسیەکە لەوەدایە کە ئەمڕۆ کوردستان بەشێوەیەکی ترسناک بەسەر دوو هاوپەیمانیەتی دژەبەر دابەش بووە ، حزبەسەرەکیەکانی کوردستان،تەنانەت حزبە بچووکەکانیش ! بەسەر ئەو دوو باڵەدا دابەش بوون، بۆیە ئەگەر سیاسەتی یاریکردن لەسەر دوو پەت پیادە بکرێت، دەکرێت سوود لەو دابەش بوونە وەربگیرێت و بەختی کورد بشکێنرێتەوە ، بۆئەوەی کوردستان لە ژێرکەوتن و سووتماک بوونێکی بەدڵنیاییی ، تا ڕادەیەکی زۆر دووربخرێتەوە ، ئەمەش پێویستی بە ڕێکەوتنێکی شاراوەو ژێر بەژێری کوردیـ کوردی هەیە، تاوەکو ڕۆڵ و ئەرکی هەموو لایەک دیاریکرێت ،هاوکات لە کاریگەری ئەو پاشکۆبوونەی هێزە سەرەکیەکانی کوردستان کەم بکرێتەوە !ئەم هەوڵە پێویستی بە لەخۆبووردوویی و ئازایەتیەکی زۆری سەرکردەکانی کورد هەیە، هەرچەندە لەکاتی ئێستادا ئەوەیان تیادا بەدی ناکرێت، بەڵام دەبێت بەرژەوەندی کوردستان لەسەرووی هەموو بەرژەوەندیەکانی ترەوە ببینرێت، بۆ ئەوەی ئەگەر کورد بە ناچاریش خرایە شەڕەوە ،ئەوا شەڕەکە لە پێناو خۆی بکات، نەک لە پێناو خەڵکانی تر، دەبێت یەکێتی و گۆڕانیش بە پشت بەستن بە ململانێیەکی و مەدەنی و سیاسیانە،هەوڵ بدەن هاوسەنگی هێز لەکوردستان بگۆڕن ، کە ئەمە لە خزمەتی هەموو مەسەلەی کورد دایە ، بەپێچەوانەوە ، ئەگەر هەمدیس هەوڵبدەن بە ڕاجمەی ئێران ئەو هاوسەنگییە تێکبشکێنن ، ئەمە کوردستان بەدەیان ساڵ دەگەڕێنێتەوە دواوەو دەیخاتە دۆخێکی وەهاوە کە لە قۆناغی شەڕی ناوخۆ (1994-1996)، زۆر مەترسیدارتر دەبێت و ئاقیبەتەکەی زۆر خراپتر دەبێت!!

لەسەر ئاستی سیاسەتی ئەمریکا

پێویستە ئەمریکا هەڵویستی بەرامبەر هەموو کورد یەکبخات و واز لە پۆلین کردنی کوردی باش و کوردی خراپ بهێنێت، بەمەش دەتوانێت هەموو ئەو کوردانە بۆ خۆی ڕابکێشێت کە لە میحوەری دژە ئەمریکادان، کە زۆرینەیان بە ناچاری لە ئەنجامی سیاسەتی هەڵەی ئەمریکایی و ڕۆژئاواییەکان ئەو ڕێگایەیان گرتوە، ئەمەش لەڕێگای سەرلەنوێ دارشتنەوەی هاوپەیمانییەتیەکانی خۆی دەبێت، بۆ وێنە پارتی کرێکارانی کوردستان(PKK، وەکو (ڕێکخراوی موجاهیدینی خەڵقی ئێرانی) لە لیستی تیرۆر دەربهێنێ و ناوبژی لەنێوان تورکیاو پارتی کرێکاراندا بکات لە پێناو چارەسەرکردنی مەسەلەی کورد ، هاوکات دڵنیاییەکیش بداتە ئەو هێزانەی هەرێمی کوردستان ، کە کەوتوونەتە ناوچەی نفوزی ئێران ، بەوەی نایانخاتە ژێر دەسەڵاتی پارتی دیموکراتی کوردستان، واتە کار لەسەر ئەوەدەکات کە لە هەرێمی کوردستان سیستەمێکی سیاسی وا بێتە ئارا باڵا دەستی دوو حزبی سەرەکی بنەبڕبکات و سیستەمێکی فرەحزبی ڕاستەقینە، بەدەستخۆشی ئەمریکاییەکان بێتە کایە.

لەسەر ئاستی نێودەوڵەتییدا:

پێویستە هاوکێشەکان پێچەوانە بکرێتەوە، واتە هەموو ڕووداوەکان لە سوریا قەتیس نەکرێت و دەبێت ڕێزبەندی ڕووداوەکان تێکبشکێنرێت، چاوەڕوانی کردن بۆ ڕووخانی ڕژێمی سوریاو دوای ئەو گواستنەوە بۆ ناوچەکانی تر، لەوانە ئێران ، هەلێکی باش بۆ ئێران دەرەخسێنێت بۆ ئەوەی بتوانێت یارییەکی باشتر بکات و زۆرتر بمێنێتەوە ! مەترسی ئەمەش لەوەدایە، کە لەدوجاردا ، هاوپەیمانییەکی نوێی تورکی – ئێرانی بێتە ئاراوە، کە ئەمریکایی وڕۆژئاواییەکانیش هەرگیز بیریان لی نەکردۆتەوە، چونکە ئێستا ئێران و تورکیا هەمان عوسمانی وسەفەوی کۆن نین ، لە قۆناغی ئێستادا، ئەو بەرژەوەندییە ئابوری و سیاسیانەی بەیەکەوە دەیانبەستێتەوە بۆوێنە (وەکو لێدانی مەسەلەی کوردو پرۆژەی گازی نافۆکۆ) زۆر لەو هۆکارانە زیاترە کە لەیەکیان دوور دەخاتەوە، بۆیە سەرکەوتنی ستراتیژی ئێرانی لەناوچەکەدا، ڕەنگ بێت دەوڵەتیکی وەکو تورکیا لە ڕۆژئاوا بێ هیوا بکات و بکەوێتە هەڵپەی هاوپەیمانیەتی کردن لەگەڵ ئێران و ڕوسیاو چین ، ئەمەش ئەو سیناریۆیەیە کە بریجنسکی باسی لێوە کردووە، بۆیە بەرلەوەی ئەو ئەگەرانە ببێتە ڕاستەقینە، پێویستە ئەمریکا شەڕی دەستپێشخەری لەگەل ئێران دەست پێبکاو چاوەڕوانی ڕووخانی ڕژێمی سوریا نەکات، ڕەنگ بێت بۆ ماوەیەک ناوچەکە دووچاری ئاڵۆزییەکی مەترسیدارو پاشا گەردانییەک ببێتەوە، بەڵام لە کۆتاییدا نەخشەی سیاسی ناوچەکە بە شێوەیەکی وا دادەڕێژرێتەوە،کە زیاترڕەنگدانەوەی پێشکەوتنەکانی کۆمەڵگای مرۆڤایەتی بێت لەکاتی ئێستادا؟

یاداشتەکانی جەوهەر

زنجیرەی یانزدەیەم ئەرشیفی: بروسک ئەسعەد مێرگە سوری

شەهید جەوهەر موحەمەد ئاغای مێرگەسوری لە سالی1943 ل دەڤەری مێرگەسور لە دایک بووە، تا قوناخی سەرەتایی خوێندویەتی ولەبەرکاری سیاسی پێی تەواونەکراوە وهەر زوو لەگەل باوکی وبراکانی؛ شەهید فاخر ئاغای مێرگەسوری وشەهید سەعید ئاغا سەنگەری خەباتی تێکوشانی کوردایەتی هەلبژاردووە ولەسالی 1963 بووە بە پێشمەرگە.

شەهید جەوهەر مێرگەسوری لاوێکی پێشرەو روناکبیرو خامە بەدەست بووە وهەروەها نوسەرێکی بەتوانا وتەکنیک کارێکی بەتواناش بووە، بەرلە سێدارەدانی لەلایەن سەرکردایەتی شورشی ئەیلولەوە، ژمارەیەک دەستنووسی خوی بەجێ ماوە، هەروەها چەندین تابلوی رەنگاو رەنگ کە بەدەستی خوی کێشراون تا ئێستا ماون، دیسان چەندین دەستنوس لەدوای خوی ماون وەکو بەرنامەی "بين السائل والمجيب" کە 120 لاپەرەیە لە رادیوی بی بی سی، ویاداشتەکانی کە 167 لاپەرەیە لەنێوان سالەکانی 1974 بو 1975 نوسیویەتی ودەفتەری کەشکول کە بەداخەوە تەنها 20 لاپەرەی ماوە، وچیروکی ئانەوا کە زور درێژە وکەوتوتە دەستی کابرایەکی نەناساوەوە، وڕومانی فرمێسک وبرین کە 130 لاپەرەیە جگە لە چەندین دەستنوسی تریش کە فەوتاون . شەهید جەوهەر لە شەوی 22 لە سەر 23 مانگی 3 سالی 1975لە زیندانی رایات لە گەل گشت براکانی وبابی لەلایەن سەرکردایەتی شورشی ئەیلولەوە قەتل عام کران ولەدوای خو دوو کور ودوو کچی بەجێ هێشتون..

کێشەی قوبرس

20 تموز: ئەمرۆ لەسەعات شەشی بەیانی 10 هەزار سەربازی کۆماندۆی تورکی لەئاسمانو دەریاوە دابەزینە سەر جزیرەی قوبرسو زۆربەی بەندەرەکانی کەشتیو فرۆکەخانەکانیان داگیرکردو کەم کەمە تەقەدەستی پێ کرد لەسەر هێڵی نێوان یۆنانیە قوبرسەکانو تورکە قوبرسەکان.

وەئەوەی پێویستە بلێم، لەرۆژی دووشەممە 15 تموز ئەفسەرە یۆنانیەکانی کەسەرپەرشتی هێزە نیشتمانیەکانی قوبرس دەکەن بەکۆمەکی کردن لەگەڵ هێزەکانی نیشتمانی قوبرسی هەڵسان بەکودەتا (انقلاب)ێکی عەسکەری دژی قەشە مکاریوس سەرۆک کۆماری قوبرس.

کودەتایەکە کەزۆر خوێناوی بو، وەزیاتر لە30-40 کەس کوژراونو دەیان کەس بریندارکران تاکو کودەتاییەکان توانیان دەسەلات بەسەر وولاتو نیقوسیادا درێژ بکەن.

گەلی قوبرس ئەوەی توانی بەرگری لەئنقلابەکە کرد، بەلام دەرقەتیان نەهاتنو قەشە مەکاریوس رای کردو پەنای بردە بەرهێزە ئاکاویەکان (قوات الطوارئ) نەتەوەیەکگرتوەکان. وەرۆژی دوهەم ئینقلابیەکان لەدەریاوە هێرشیان بردە بارەگای تازەی مکاریوسو

لەزەویشەوە هەر پەلاماریانداو دەریان پەراندو بەفرۆکەیەکی سوپایی ئینگلیزی لەدورگەکە هەڵاتو خوی گەیاندە ناو ئینگلیز. تاکو لەوێشەوە بڕوات بۆ نیویۆرکو شکایەت بکات لەلایەن نەتەوە یەکگرتوەکان.

هەمان رۆژی ئنقلاب سەرەک وەزیرانی تورکیا (بولوند ئەجەوید)بۆ ئێوارە بەپەلە خوی گەیاندە بریتانیاو کەوتە گفتوگۆ لەگەڵا (هارملد ویلسون)سەرەکو وەزیری ئینگلیز لەبارەی قوبرس.

وەپێویستە پەنجەش درێژ بکەم بۆ رێککەوتن نامەکەی سالی 1960 لەنێوان تورکیاو ئینگلیزو یۆناندا لەبارەی چارەنوسی ئەو دورگە بچوکەدا.

لەسالی 1960 شەرێکی خوێناوی بەرپابو لەنێوان تورکەکانو یۆنانیەکان دانیشتوانی دورگەی قوبرس، وە دەیان کەس لەهەردولا کوژران. وە نەتەوەیەکگرتوەکان ناچاربو دەست بخاتە ناو بۆ وەستاندنی شەڕ وە لەکۆبونەوەکانی کۆمەڵی نەتەوەکان هەرسێ لای پەیوەندار بەو جزیرەیە کەوتنە مشتومڕو راوێژ بۆ رێککەوتن نامەیەک لەبارەی وەزعی قوبرس، سێ لایەکانیش تورکو ئینگلیزو یۆنان بون، تورکیا بەناوی بەرگری لەجالیەی تورکو یۆنانیش بەناوی بەرگری لەجالیەی یۆنان کەزۆربەنو ئینگلیزیش بەبیانوی ئەوە کەداگیرکەری ئەو دورگەیە بو لەکۆنەوەو هەندێ رێک کەوتن نامەو بڕواتامە هەبون لەنێو ئنگیزوو خەڵکی قوبرس.

بەم جۆرە هەرسێ لاکۆبونەوەو رێک کەوتن نامەیەکیان مۆرکرد کەهێزێک لەنەتەوەیەکگرتوەکان بۆ ئاوبڕی بچێتە ناوجزیرەو هێزەکانی ئینگلیز بکشێتەوەو دەست لەدورگەکە هەڵگرێو سەربەخۆیی بدرێت بەقوبرس، وەهەروەها نزیکەی 650 ئەفسەری یۆنان بنێردرێن بۆ قوبرس بۆ سەرپەرشتیو سەرکردایەتی هێزە نیشتمانیە سوپاییەکانی قوبرس، وسەرەک کۆمار یونانی بێتو جێگری لەتورکەکان بێتو هێڵێک لەنێوان هەردو تایفە دیار بکرێت، بۆ ئەوەی خوێنیان نەرژێ.

وە هەروەها رێککەوتنی نامەکە دەڵێ: ((ئەم سێ قۆڵیە مافی ئەوەیان هەیە لەکاتی پێویست دا لوت درێژ بکەنە ناو کاروباری جزیرە، وە هەروەها هەریەکەش لەم سێ لایە (واتە تورکیاو ئینگلیزو یۆنان)مافی ئەوەیان هەیە لەکاتی تەنگاوەدا و لەکاتی تێک دانی رێککەوتن نامەکە لوتی بخاتە ناو جزیرەو سنوریۆ لای تێکدەر دابنێت)).

بەو جۆرە تورکیا مافی ئەوەی دابەخۆی کەجزیرەکە داگیربکات وەدوای ئەوەی سەرەک وەزیرانی تورکیا سەرنەکەوت لەقایل کردنی ئینگلیز کەپێکەوە بچنەناو دورگەکە، وبەریتانیا هەمو چارەسەرێکی عەسکەری فڕێ دا لاوەو هەوڵێ دا بەئاشتیو راوێژکردن ئەم کێشەیە حەل بکات، دوای گەڕانەوەی سەرۆکی تورک، ئەنجومەنی وەزارەتی تورک لەناکاو کۆبوەوەو بەنهێنی بڕیاریدا کە بەهێزی سوپا قوبرس داگیربکات بۆ لادانی ئنقلابیەکان. وەکەوتە خۆیو کۆکردنەوەی هێز لەباشوری وولاتو هەمو دەنگوباسێکی قەدەغەکردو سەدان تانکو تۆپو کەشتی جەنگی ئامادە کرد.

جوزیف سیسکو یاریدەدەری وەزیری دەرەوەی ئەمریکا بەپەلە گەیشتە لندنو لەگەلا هارولد ویلسنو نوێنەری تورکیا کۆبوەوەو ناردیان بەشوێن نوێنەری یۆنانیش.

وەبەگوێرەی باس وا دەردەکەوێ کەئەمریکا حەز لەقەشە مەکاریوس ناکاو بە(کاستروی) دەریای ناوەڕاستی دەزانێو نایەوێ بێتەوە سەر حوکم، لەوەدا دەردەکەوێ کە وەکالەتی مەرکەزی ئستخباراتی ئەمریکاش لەگەلا یۆنان دەستی هەیە لەو هەڵگیرانەوەیە وە ئەمریکا دەری خست کەدەبێ ئەو تاقمە ئینقلاب چیان لابدرێن بەلام ناش بێت مەکاریوس بچێتەوە سەر حوکمو یۆنانیش ئەفسەرەکانی بگۆڕێ بەهیتر.

گۆڕینی ئەفسەرەکان بەزۆری رای وەزیرەکانی ئینگلیزبوو، وە لەراستیش دا گۆڕینی ئەفسەرەکان هیچ حەلێک نیە بۆ ئەم کێشە چونکە ئەفسەری یۆنان هەمان ئەفسەرن مادام رژێمی ولات لەگەڵ هەڵگیرانەوەدا بێتو ئەم رایەش قبوڵ نەکراو قەشە مەکاریوس بەفرۆکە فڕی بەرەوو نیویۆرکو ئەمرۆ ووتارێکی دورو درێژ دەداتو داوا لەولاتەیەکگرتوەکان دەکات کە تەدەخول بکەنو رژێمی عەسکەری تازە بەسەرۆکایەتی نیکولای سامسۆنو دەستەو دایرەکەی لابەنو خۆی بهێننەوە سەرکورسی حوکمرانی.

مەندوبی روسیاش لەولاتەیەکگرتوەکان بەتوندی داوای لابردنی ئنقلاب چیەکانی دەکردو مافی دەدا بەمەکاریوس.

وەدوای ئەوەی هەموو هەوڵدانی ئاشتی شکەستی هێنا بۆچارە سەری وەزع، هێزەکانی سوپای تورکیا هەر لەشەوەوە کەوتنە رێو ئەوەبو لەگەڵ بەیاندا دورگەیان داگیرکردو هەر کەهێزەکان گەیشتنە ئەوی سەرەک وەزیری تورکیا دەری خست لەبەیانێکی رەسمیدا وگوتی: ((لەبەرئەوەی هەمو

هەوڵدانێکی ئاشتی خوازانە بۆ چارەسەری باری ئێستای قوبرس قەشەل بونو سەرنەکەوت، تورکیا ناچاربو لەپێناوی:مرۆڤایەتی- لەپێناوی تورکبادا-و لەپێناوی دورخستنەوەی شەڕو لەپێناوی خەڵکی قوبرس دا.. بەسوپا دروگەکە داگیربکاتو هیوادارە کەبەبێ تەقەو خوێن ڕشتن دەست بەسەر جزیرەدا دریژ بکەن)) وەفرۆکەکان کەوتنە قرین بەسەر نیقوسیای پایتەخت کەشتی جەنگی لەدوری چەند کیلۆمەتر لەدورگە وەستانو کەشتیە یارو سەرباز هەڵگرەکانیش لەبەندەرەکان لەنگەریان داو سەدان تانکو تۆپ ڕاکێشەرانە سەر زەوی.

بولوند ئەجوید سەرەک وەزیرانی ئێستای تورکیا نۆزدەهەمین سەرەک وەزیری تورکەو لەساڵی 1925 لەئەستەنبوڵ لەدایک بووەوە ساڵی 1955 جێگری ئەنقەرە بو لەپەرلەمانی تورکیا وە لەساڵی 1960 بو بەجێگری سەرەک پەرلەمانی تورکو لەساڵی 1974 بو بەسەرەک وەزیرو سەریە پارتی کۆماری تورکیایە کۆنەپەرستترین حزبە وەزارەتەکەی ئەجوید هاوبەشی (ائتلاف)یە.

وەئەوەی شایانی باسە تورکیاو یۆنان هەردوکیان ئەندامن لەپەیمانی ئەتلەسیو سەنتۆ، وەهەمیشە نێوانیان ئاڵۆزو ئاژاوەیە هەر لەکۆنەوە، واتە هەر لەوەختی داگیرکردنی هێزەکانی سوپایی یۆنان خاکی تورکیا لەسەردەمی کەمال ئەتاتورک، زۆربەی خاکی ڕۆژئاوای تورکیا یۆنان داگیری کرد.

وەبۆ مێژو ئەوە دەڵێم کە لەوکاتە تەنگاوەدا کەمال ئەتاتورک کەیەکەم سەرەک کۆماری تورکیابو دوای ئنقلاب کەپێ هەڵسا لەو کاتە تەنگاوەو مێژووییەدا پەنای بردە بەرگەلی کورد لەکوردستانی تورکیا کەیارمەتی بدەن بۆ دەرکردنی هێزەکانی داگیرکەرو بەڵێنی پێدان کەدوای سەرکەوتن خودموختاری ئەداتە کوردەکان.

وەلەبەر ساویلکەیی سەرکردە کوردەکانو پیاوە ئاینیو شێخەکان بەجارێ هاتی گەلیاندا و بەناوی جهادی پیرۆزەوە کەوتنە کۆڕی شەڕ دژی سوپای یۆنان، وەدەریان کردو خاکی ڕۆژئاوای تورکیایان ڕزگار کرد.

کورد زۆر ساویلکە ونەزان بو کەئەو دەرفەتە زێڕینەی شەڕی تورکو یۆنانی وەدەست نەهێناو مافی ڕەوای خۆی لەبیر چوەوەو باوەڕی بەبەڵێنە نادروستەکەی ئەتاتورک کردو هەزارەها لەڕۆڵەکانی لەم جەنگەدا کردن بەسوتەمەنی- وەدوای وەستانی شەڕ، ئەتاتورک لەجیاتی بەڵێنی بێنێتەدی کەوتە کوشتنو برینی کورد بەجۆرێک قەڵەم لەنوسین ئەوەستێ ئەگەر باسیی بکرێت.

وەزعی قبرس زۆر ئاڵۆزو شیواوە دورنیە یۆنانیش بەسوپا پەلاماری هێزەکانی تورک بدات بەبیانوی بەرگری کردن لەیۆنانەکانی قبرس، بەڕاستی دەرفەتێکی باش بو بو تورکیا، چونکە زۆر لەکۆنەوەیە بەدوای دەرفەتێک دەگەڕا پەلاماری ئەو دورگەیە بدات، بەڵکو بەدوای ئەوەش دەگەڕێ هەر پەلاماری یۆنان خۆی بدات بۆتۆڵەسەندنەوەی کۆن.

لەدوای نیوەڕۆ لەسەعاتی یەک ئێزگەی کوێتو بیروتو عەمان هەمویان ڕونیان کردەوە کە شەڕ زۆر زۆر بەتوندی ئەگەڕێ لەناو بەینی داگیرکەرەکانو یۆنانیە قوبرسییەکان، وەتائێستاش نیقوسیا پایتەخت نەگیراوەو شەڕ لەناو کوڵانو جادەیە.

وەهەروەها گوتیان کەوا ئوستوڵەکانی ئەمریکا (ئەستولی شەشەم)لەدەریای سپی ناوەڕاست کەژمارەی 45 کەشتی جەنگییە بێجگە لەهەڵگری فرۆکە وەهەروەها هەندێ پارچە لەئەستولی سۆڤیەتو بریتانیاو یۆنان بەرەو ناوچەی قبرس حەرەکەتیان کرد.

وەهەروەها ئێزگەکان تاکیدیان کرد کەوا هەفت 7 فرقەی چەتر بازی سۆڤیەتی لەحاڵەتی ئامادەیی تەواو دایە وەهەندێ پاپۆڕی جەنگی ئەمریکی ئەگەنە بەندەری (کرینیا)و بەندەرێکیتر کەوا هێزەکانی تورکیا داگیریان کردوە ڕێگایان داوە بەو کەشتیە جەنگیانەی ئەمریکاو ئینگلیز کەوا بێن جالیەکانیان ڕزگار بکەن، وەهەروەها هەندێک هێزی کۆماندۆی ئینگلیزیش گەیشتەوێ وەلەسەعاتی چواری ئێوارە ئێزگەی لندن گوتی: ((تەعبیەی گشتی کراوە لەیۆنانو سەدان تانگو تۆپو چەکی تر بەرەو سنور کەوتەڕێ) وەوادیارە کەسەرکردە سوپاییەکانی یۆنان باوەڕیان نەدەکرد کەتورکیا ئەم غەزوە دەکات و هەر بەهەڕەشەیان دەزانیو بەس.

20 تموز: ئەمڕۆ دوای نیوەڕۆ من خەریکی تابلۆ زلەکەی (بوکا بێژی)بووم کەوا لەمانگی ڕەمەزانی 1973 دەستم پێ کردبو، بەڵام لەبەرباری ئاڵۆزو گوڕاوی دەرونو ژیان دەستم زۆرلێ شل بو،.. بەهەر حال توانیم ئەم بەهارەی 1974 زۆربەی تابلۆکە بکەم.. وتا ئەمڕۆ وازم لێ هێنابو، ئەمڕۆش خەریکی هەندێ زێڕو بازن بوم ئەم خستە ملو گەردەنو دەستی ڕەسمی تابلۆکەم..

تابلۆکەش ژنە کوردێکی باڵابەرزو ڕێکو پێک بەکەلوپەلو بەرگی عەشیرەتی شێروانیو بەوپەڕی خۆڕازاندنەوە.و تاسو پۆشی لەسەر لەبێری مەڕو بزن دەگەڕێتەوەو کارولەیەکی ساوای لەباوەشەو بەدەستی ڕاستیشی پەقرەجێکی پڕ شیری هەڵگرتووە..و بزنەکەش بەراکردن بەدوای کارەکە ڕادەکاتو لوتی بەرزکردوەتەو، بۆلای سەری کارولەکەو، بێریەکەش بەزەردە خەنەیەکی شیرنەوە کەوا وورشەی ددانە وردو جوانەکانی ئەبریقێتەوە.. سەیری دیمەنی کارو بزن دەکاتو بیر لەسۆزی دایک دەکاتەوە بۆ کورپەی.. وەخۆشی ئەم شتەی لەپێشەو دەبێتە دایکی کۆرپەیەکی جوان.

لەپشتیشیەوە دیمەنێکی جوان لەزنجیرە چیایکی بەرزو سەر بەبەفر لەکەشی بەهارو پەڵەهەوری سپی ئاسمانی شینی ڕازاندنەوەتەوە دەشتاییو ناو بەرزیو نزمی کۆتایی بەدامێنی چیاکان دێنن...

خەریکی ڕەسم بوم کەگرەی ترومبیلێک لەخوار پەنجەرەکەوە هاتو وەستا.. منیش فرچەم هەر بەدەستەوە بوو سەرەو خوار سەیرم کرد.. دیاربو دایکی غاندی.دا دەبەزیو غاندیشیی لەباوەش بو، وە دیاربو دایکیشم دوا بەدوای ئەو دابەزی..

بەپەلە بەپیر دایکەوە چومو دەستم ماچ کرد ئەویش نێو چەوانی ماچ کردم ماوەی شەش مانگ دەبو دایکم نەدیبو پاشان غاندیم لەدایکی وەرگرتو لەبرسانیش دەگریا بەڵام کەچاوی پێم کەوت گریانی لەبیرچو کەوتە پێکەنین.. ئەو وەختە تەمەنی شەش مانگ کەم پێنج ڕۆژ بو..

بەڵام بەداخەوە باسێکی ناخۆش بەتەواوی ئاڵۆزی کردمو وەزعی تێک دام بەڵکو پشتم کەوتە ئێشو ژان کەخەبەری وەفات کردنی عزیزی ئێمەو پیاو چاک مێر سەری عەشیرەتی شێروانی (سوار ئاغا کوڕی محەمەد ئەمین ئاغای شیروان) یان پێدام کەوا بەر لەیەک دوو مانگ لەبەندیخانەی (رایات)فەرمانی خوای بەجێ گەیاندوە..

سوار ئاغا خزمێکی نزیکو لەبنەماڵەی ئێمەبو.. پیاوێکی سادەو جوامێرو خاوێنو ڕەشیدو تفەنگ چی بوو. لەسەر قەزیەی ئێمە گیرابو.. وەهەر لەگەڵ ڕەشیدوو مەجیدو ئەسعەدو خەلیلو خزمانێتر لەیەک ژوربو...

نازانم داخوا چۆن مردوە ئایا وەفاتی سروشتییە یان لەژێر ئازارو تەعزیب تەواوبوە.. ئەڵێن گوایە نەساغ بوەو لەژێر عملیات لەخەستەخانەکانی ئێران دەرنەچوەو تەواو بوە. ئەمە هەموی لەلایەک.. بەڵام ئایا تەرمە پیرۆزەکە چی بەسەرهاتو لەکوێ نێژرا و چۆن نێژرا...؟!

وەفاتی سوار ئاغا ئەگەر ڕاست بێت چونکە خەبەرەکە نهێنییە شۆرش ئاشکرای نەکردوە.. ئەگەر ڕاست بێت کارەساتێکی ترە توشی بنەماڵەی شێروانی بو.. سوار ئاغا کۆڵەکەی پشتی بابم بو.. بەڵکو بەشێری ئەو بنەماڵە حساب دەکراو

پیاوێکی زیرەکو سەخی رەوشتو مەردبو..

ئەگەر کارەسات هات بەلافاو دێتو بەکەس ناگەڕێتەوە... بەر لەمانگو نوێیەکیش لەسەر دەمی رۆیشتنی شێخ عوسمان بارزانی بۆناو میری لەترسو رقی شۆڕش (مامەندی)کوڕی ئەم سوار ئاغایەی لەگەڵ برایێکی تری سوار ئاغا و هەندێ خزمی تری لەگەڵ بون لەرێگا بەسەر هەندێ لوغم دادەچنو (مامەندو سەعید ناوێک دەکوژرێن)..

خۆ هێشتان جێگاو رێگاو چارەنوسی فاخری براو سەعیدی براو خەلۆی پێشمەرگە دیارنیە... بێجگە لەوەی سێ براو چەند ئامۆزام هەر لەبەندیخانەی رایاتنو منو باوکی پیرو بێ تواناشم ووابین لەخەلان دەست بەسەری توندو بێ حوریەتین..

21 تموز: هێشتان شەڕ بەردەوامە لەنێوان هێزە دابەزیوەکانی تورکیاو هێزە نیشتمانیەکانی یونانیە قوبرسیەکان..

بەراستیی یۆنانیەکان لەقوبرس شەڕێکی پاڵەوانانە دەکەن.. وە لەلایەکی تریشەوە تورکییە قوبرسیەکان لەگەڵ سوپای تورکیا کەوا هەمو هەرێمی ئەوانی لەژێر چنگە شەڕ لەگەڵ برا یۆنانیەکانیان دەکەن کەوا دانیشتوی قوبرسن.. ئیستعمار ئەزانی چون دوبەرەکی بچێنی لەنێوان نیشتمانیەکان..

ئەمرۆ هێزێکی تری تورکیا گەیشتە قوبرس بۆ بەهێزکردنی سوپای خۆی لەوێ.. شەڕ لەناو جادەکانی نیقوسیا زۆر گەرمە..و ئنقلابیەکان توپی دژی ئاسمانیان لەسەربانی خانوو ئوتێلو شوێنیتری ناوشاردانا بو بۆلێدانی فرۆکەکانی تورکیا.. بەڵام فەرماندەی لەشکری داگیرکەری تورک ئینزاری پێدان کەئەگەر بێتو توپە تەیارە شکێنەکان لەو شوێنانە لانەبەن ناچار دەبین هەمو شار وێران بکەین.. ئنقلاب چیەکان سەریان دانوان بۆ ئەم هەڕەشەیەو لەو شوێنانەیان لابردن ..

لەلایەکیتریش هەزاران ترومبێلی عەسکەریو تانکی یۆنان لەسەر جادەی رئیسی نێوان تورکیاو یۆنان حەرەکەت دەکات بۆ سەرحدودو یۆنان ئنزاری داوە کەئەگەر بێتو لەماوەی چلو هەشت (48)سەعات شەڕدا نەگیرێ ئیعلانی جەنگ دەکات لەگەڵا تورکیا..

وەئەمرۆ 22 پارچە لەئوستولی شەشەمی ئەمریکا بێجگە لەچەند فرۆکە هەڵگر هاتن بەرەو قوبرس بەبیانوی لابردنی جالیە ئەمریکاییەکان.. روسیش لەبەیانێکی تازەیدا دەڵێت (دەبێ حکومەتی شەرعی قبرس بێتەوە سەر حوکمو ئنقلاب چیەکان لابدرێنو گوناح نەخاتە ئەستۆی یۆنان.. وەهیچ ئیشارەت نادا بەغزوی تورکیا لەسەر ئەو جزیرە بچوکەیەدا)).

22تموز: هێشتان شەڕێکی توندو خوێناوی ئەگەری لەنێوان هێزەکانی تورکیاو قوبرسەکانی یۆنانی، وەشەڕی توند بەزۆری لەسەر فرۆکەخانەی نیقوسیایە. وەدەنگوباس ئەڵێن فرودگایەکە کەوتوەتە ژێر چنگی هێزەکانی تورکیاو فرۆکەکانیش ئیزگەی ئنقلاب چیەکانی بۆمباباران کردووە.

وەیونانیە قوبرسیەکان لەئێزگەیاندا دەڵێن هێشتان بەندەری کرینیا لەژێر دەسەلاتی ئێمەدایەو تورکیا درۆ دەکات کەئەڵێ داگیرکراوە..

وەرادیۆی تورکیا ئیعلانی کرد کەشەوی رابوردو ژمارەیەک لەکەشتیە جەنگەکانی یۆنان ویستیان هەندێ هێزی سوپایی لەباشوری رۆژئاوای قوبرس دابەزێنن بەڵام کەشتیو زەورەقە شەرکەرەکانمان بەرەنگاریان بونو سێ چوارێکیان لێ ژێر ئاوکردنو هێرشەکەش بەشکەستیی کشا دواوە.. وە ئەشلێن کەشتیکی ئێمەش نوقم کرا.. وەهەروەها ئەمشەو هێزێکی تری چەتربازی تورک لەنیقوسیا دابەزیوە بۆ پشتگیری هێزەکانیان.

وە دەنگوباسی ئەمرۆی لندن ئەڵێت: میریەکانی یۆنانو تورکیا هەردولا رەزامەندی خۆیان دەرخستوە بۆ شەڕ راگرتن لەسەر بریاری نەتەوە یەککگرتوەکانو بەگوێرەی ئەو پرۆژەی هنری کسنجر وەزیری دەرەوەی ئەمریکا پێشکەش کردبو، وەجوزیف سیسکو لەماوەی ئەو دو رۆژەدا بەبێ وەستان ئەمسەرو ئەوسەری دەکردو لەنێوان ئەنقەرەو ئەسینادا..

وە ئەمشەو هێزێکی عەسکەری یۆنانی دابەزیوەتە سەر جزیرەی (رودس)یۆنانی کەوا دوازدە میل لەمەرزی تورکیاوە دورە..

وە دوا دەنگوباس دەڵێ لەسەر بریاری نەتەوەیەککگرتوەکان پێویستە لەسەعات پێنجی ئێوارە شەڕ رابوەستێ.

بەڵام بەر لەو کاتەی دیارکراوە شەڕ لەوپەڕی توندی دایە یۆنانە قوبرسیەکان چەند موقعێکیان لەگەرەکی تورکەکان هەڵساندوە کوشتارێکی زۆریان لەسێ چوار شوێنی مدنی کردوە..

وەفرۆکەکانی تورکیا بەردەوامن لەقەسفی مواقعی یۆنانی.. وەدەنگوباس وا پیشان دەدات کەئەمرۆ نزیکەی چواردە فرۆکەی بارهەڵگری یۆنانی لەفرۆکەخانەی نیقوسیا نیشتونەتەوە بۆ بەهێز کردنو پشتگیری ئینقلاب چیەکان..

ئێستاش سەعات شەشو نیوی ئێوارەیەو سەعاتو نیوێک بەسەر کاتی دیارکراو بۆ شەڕ راگرتن رەت بوە.. بەڵام شەڕ هەر بەردەوامەو هەردولا پەلاماری یەک ئەدەن..و ئینگلیزەکان بەردەوامن لەدەرباز کردنی جالیەکانیانو دەیان بەنەناو دو بنکە سوپاییەکانی خۆیان کەوا لەقوبرس دان.. یۆنان، تورکیا تاوان باردەکات بەتێکدانی ئاگر بەستن.. وەتورکیا ئەنها یەک ئامانجی عەسکەری هێناوەتە جێ لەم هێرشەیدا ئەویش داگیرکردنی ناوچەی تورک نشین لەقوبرس..

ئەگینا فەشەلی عەسکەری تورکیا بەدەرکەوت کەوا بەم سوپا زۆرەی نەی توانی ئامانجەکانی دژی سوپایێکی کەم ولاوازی وەک سوپای نیشتمانی قوبرسی بێنێتە دی... وەزیاتر لەحەقدە فرۆکەی تورکیا خرایە خوارەوە.

دەنگوباسی شەو وا رادەگەیەنێ گوایە ئینقلابێک لەیۆنان کراوەو سوپای سێهەمی یۆنان پێ هەڵساوە دژی میری عەسکەری یۆنان بەڵام هێشتان تاکید نەکراوە، بەهەر حاڵ جوڵانەوەیەک هەیە لەیۆنان...

23 تموز: شەڕ کەم کەمە هەر هەیە لەقوبرس بەڵام کەم بۆتەوە، وەهەردولا یەکتر تاوانبار دەکەن بەتێکدانی ئاگر بەستن. وەنەتەوەیەککگرتوەکان بۆ جاری دوهەم تاکیدی کرد لەسەر شەڕ راگرتن بەزوترین کات..

وەئەمرۆ ئێوارە هەندێ گۆڕانی بنەڕەتی کران لەوەزعی یۆنانو قوبرس..

حکومەتی عەسکەری لەیۆنان دەستی لەحوکم هەڵگرتو خۆیدا دواوە بۆ حکومەتێکی شارستانی.. وە سەرۆکی یۆنانی (جیزیکس) بەناوی یۆنان بانگەوازێکی دا بە (کەرەمانلیس) کۆنە سیاسێکی یۆنان کەوا یازدە ساڵە لەمەنفایە لەفرنسا، بانگ کرا کەبێتەوە یۆنانو سەرۆکایەتی حکومەتی یۆنان بگرێتە ئەستۆی خۆی..

هەرواش بو یەکسەر ناوبراو لەپاریس حەرەکەتی کردو پێشوازێکی گەرمی لەئەسینا بۆکراو یەکسەر چوە کۆشکی کۆماریو دوای دوازدە سەعات سوێندی دەستوری لەپێش سەرەک کۆمار خواردو حکومەتێکی مەدەنی پێک هێنا، بەم کارەش سوڵتەی عەسکەری لەیۆنان دوایی هات و قۆناغێکیتر لەدیموکراتیەت دەستی پێ کردەوە..

ئەمە لەیۆنان.. بەڵام لەقوبرس هەمان گۆڕان کرا سەرۆکی بەزۆر سەپاندوی تازە (نیکۆلای سامسۆن) لەحوکم لابردراو سەرۆکێکی تازە کەناوی (کیریدسی)ە کەناویکرا بەسەرەک کۆمارو یەکسەر ناوبراو لەگەڵ نوێنەری تورکەکان کۆبوەوە بۆ دامەزراندنەوەی وەزع لەقوبرس.. وەوەزع زۆر هێمن بوەوە. هێزە سوپایەکانی تورکیاش جارێ هەر لەقوبرس دەمێنەوە تاکو وەزعی ئاشتی تەواو سەردەگرێت..

"دان بە بە شەرعی بوونی سەروکی هەرێم نانێم"

دیداری گوڤاری باشور

سیاسەتمەدار وروناکبیر، کەمال میراودەلی؛ باس لە کاتژمێری کۆدەتا دەکات

کەمال میراودەلی وەکو رکابەری سەرەکی مەسعود بارزانی لە هەلبژاردنەکانی پێشووی سەروکایەتی هەرێم نزیکەی 25% لە دەنگی دانیشتتوانی هەرێمی کوردستانی بەدەستەوە هێنا بو وەرگرتنی پوستی سەروکایەتی هەرێم، بەڵام ناوبراو رەتدەکاتەوە کە بەرامبەرەکەی کە مەسعود بارزانییە رێژەی 70 % بە دەستەوە هێنابێ وباس لە ووردەکاری "سەعاتی کۆدەتا" دەکات و دەڵێت (زانیاریم هەیە کە رکابەرەکەم چوون کەوتووتە هەلوێستێکی محرجەوە و بە هەموو هێزی خۆی و لە رێگەی فەرەج حەیدەری یەوە توانیان ئەو فێلە لێم بکەن).

لەم دیدارەی گوڤاری باشوردا، میرداوەلی باس لە عەقلیەتی نوپوسیونیش دەکات وبە درێژەپێدەری دەسهەلات دەیانناسێنرێت و ئەوەش ئاشکرا دەکات کە کاتی خۆی بو دهوک رویشتووە، دەزگای پاراستن بەدواوەی بوونە.

کەمال میراودەلی، پسیارێک دەووروژێنێت و دەڵێت " لە کاتێکدا یەکێتی و پارتی رێژەی 55% بو پەرلەمان بە دەستیان هێنا، ئەی چوون بارزانی توانی 70% لە دەنگی سەروکایەتی هەرێم ببات، لە کاتێکدا بێجگە لە دەنگی جەماوەری هەر یەک لە گۆڕان و یەکگرتوو و کۆمەڵ و زەحمەتکێشان و زورێک لە جەماوەری یەکێتی دەنگیان بە منداوە؟؟!)

باشور: زورکەس رەخنە لە حوکمی بنەمالە دەگرن ، پیت وا نیە ئەم شێوازە لە گەڵ زهنیەتی خەلک دەگونجێ؟

کەمال میراودەلی: من رەخنە لە حوکمی بنەماڵە ناگرم، من رەخنە لە دەسەلاتی بێ دەستوور و نادیمۆکراتی و ناشەرعی دەگرم. من رەخنە لە رژێمی دەسەلاتی کوردی دەگرم کە لە بنەماکانی کۆمالگای مۆدێرن (زانست، دیمۆکراسی، یاسا، ئەخلاق) بە تەواوەتی بێبەرییەو دەسەلاتی بنەماڵەی بارزانی رەهاو نادەستووریی وقەرەقوشیی نوێنەرایەتییەکی ناشیرینی ئەو دەسەڵاتە نا دەستووریی و ناشەرعیی ونا مەدەنییە دەکەن، سەیر کەن ئێستا کورەکانی بنەماڵە هەموویان بوونە عودەی وقوسەی کوردستان وبە زیادیشەوە جێگەی بنەماڵەی سەددام تکریتییان گرتۆتەوە وهەموو کوردێک هەست دەکا کە سەددام ماوە. ئایا ئەمە رەوشیکی راست وعەقڵانییە و لە بەرژەوەندی بنەماڵەی بارزانی و کورد دایە.

شتێک نییە لە تیێۆری سیاسیی دەسەلاتدا بە ناوی حوکمی بنەماڵە بەو شێوەیەی لە کوردستاندا هەیە. لە زانستی سیاسییدا سیستمی دیکتاتۆری قەرەقوشی هەیەو سیستمی دەسەلاتی دەستووریی، کە دەشێ مەلەکی بێ یان کۆماریی. من هیچ گرفتێکم نییە کە بنەماڵەی بارزانی ببنە عائیلەی مالیکە گەر ئەمە لە ئیرادەی میللەتەوە بێ و میللەت قبوڵی بکات. بەلام دەبێ ئەمە لە دەستووردا بچەسپێ وئەرک و ئیمتیازەکانیان بە دەستوور روونبکرێنەوە و زۆرینەی خەڵک لە رێگای رێفراندۆمەوە دەنگ بۆ ئەو دەستوورە بدەن وقبوولی بکەن. نەک لە دەرەوەرا و لە سەرەوەرا، لە رێگای نۆکەرایەتی بۆ دەولەتە داگیرکەرەکان ودزینی سامان و بودجە وداگیرکردنی مڵکومالی خەلک و دەزگای پاراستن وتێرۆرەوە بسەپێنرێ. تەنانەت دیکتاتۆرترین رژێمیش دەستووریی هەیەو دیکتاتۆر یەکەم جار دەستوور دەگۆرێ ئەوسا دیکاتۆرییەتەکەی پراکتیزە دەکا، لای ئێمە دەسەلات خێلەکی و خیانەتاوییە، دەسەلاتی رەهای دزیی و داگیرکردن وبەرەلایی و بێدادییە. سەیرە سەرانی کورد بە پارتی و یەکێتییەوە هەست بەو بێ ئابروویی یە بەردەوامە ناکەن کە شەوو رۆژ باسی دەستووری عێراق کە دەولەتی عێراقی داگیرکەری پێ دروستکرایەوە دەکەن و داوا دەکەن مالکی لە دەستوور لانەداو دەبێ هەموو حوکم و بریارو رەفتارو کردارێک بە پێی دەستوور بێ، کەچی دوای ٢٠ساڵ تازە باسی ئەوە دەکەن کە پرۆژەی دەستوورێکی مردوو کە سەدی سفر دەوری لە بەرێوەبردنی ولاتدا نییە، بگەرێتەوە بۆ پەرلەمان یان نا. بە ناو ئۆپۆزیسیۆنی مردووش هەمان قەوانی بۆش ومیللەت هەلخەلەتێنەر دووبارە دەکەنەوە.

بەرێزتان دەڵێن شێوازی حوکمی بنەماله لە گەڵ زیهنییەتی خەڵکدا دەگونجێ؟ ئایا ئەمە راگەیاندنێکە لەگەڵ بنەماکانی زانست ودیمۆکراسی ویاسا و ئاکار دەگونجێ؟ ئایا شتێکی گشتیی وا هەیە پێی بوترێ زیهنییەتی میللەتێک؟ ئایا کۆزانێکی (کۆنسێپتێکی) ئایدیالی نازانستیی نییە؟ چوو زانی خەلک حوکمی بنەماڵەی پێ باشە؟ ئایا رێفراندۆمێک کراوە؟ یان بە شێوەی نافەرمیش رای خەلک ئەزموونکراوە؟.. ئایا دەستوورێک یان یاسایەک هەیە رێگای حوکمی بنەماڵەیی ودەسەلات وئیمتیازاتی رەهای هەزارمێردیی بنەماڵەی بارزانی بدات؟ ئایا حوکمی رەهاو نادەستووریی و دزیی و داگیرکاری وبەدرەوشتیی و قومارو بەهەدەردانی سامانی

باشور: پەیامەکەت گەیاندووە بە ئۆپۆزسیون وگۆڕان، لەم بارەیەوە؟

کەمال میراودەلی: من چاوەڕێی ئەوەم دەکرد ئۆپۆزیسیۆن بە تایبەتی گۆڕان هەرگیز دان بەدەسەلاتی مەسعود بارزانی لە ناوچەی سلیمانی و گەرمیاندا نەنێن کار بۆ ئەوە بکەن بە زوویی هەلبژاردنی پارێزگاگان بکرێ و لەو دوو ناوچەدا ببنە هێزی ئیدارەی سیاسیی یەکەم وچالاکییەکی بەرفراوانیش لە هەولێرو دهۆک دەستپێکەن. بەلام هەر لە حەفتەی یەکەمی دوای هەلبژاردن دەستیان کرد بە موساوەمەو ماستاو بۆ بارزانی و کردیانەوە بە مەرجەعی یەکەم و لە یادی ۳۱ ی ئاب، دوای هەلبژاردن چوونە خزمەتی تا مەرحەمەت بکاو ئانبراوەکانیان بۆ بگێڕێتەوەو ئێچیروان بارزانی-شیان وەک پالەوانی ڕیفۆرم لە ناو پارتیدا بۆ خەلک وێنا کردوپەیوەندی بەردەوامیان لەگەڵ دامەزراند وهەموو قورسایی خۆیان خستە سەر دژایەتی کاک کۆسرەت و د. بەرهەم و من.

ئەمانە ئێستا نالێم کاتی خۆی ڕاگەیاندنم لە سەر هەموو ئەو کارە نەشیاوانەو بەشداریی بێ مانایان لە قشە-پەرلەمانەکەی کەمال کەرکوکیدا بلاوکردنەوە. هەروەها دوای سێ مانگ لە هەڵبژاردن نامەیەکی تایبەتی دووردرێژم بۆ کاک نەوشیروان ناردو زۆر لەمانەو بیرو ڕیبازیی گۆڕینی ڕاستەقینەم بۆ روون کردەوە. بەلام هیچ ئەنجامی نەبوو .ئەمانە و ئەو هەموو ئەو کۆبونەوە نهێنییانە لەگەڵ ڕەمزە گەندەڵەکانی بنەماڵەکان لە گەرمەی خۆپیشاندانەکان وخۆسووتاندنەکاندا، وبیدەنگ بوون لە ئاست ئەو هەموو دزیی وداگیرکاریی و ناهەقی وگرتن و فڕاندن و سووکایەتپێکردن و تاوانانەدا کە ڕۆژانە بەرامبەر خەلک دەکرێ ولە جیاتی ئەوە پەیوەندی گوماناێکراوو کۆبوونەوەی نهێنیی لەگەڵ ڕەمزە گەندەل و تاوانکارەکانی دەسەلات و ئینتیهازییەتێکی رووت و قووت، بە ئاشکرا ئەوەی دەرخست کە بەداخەوە ئەوەی پێی دەوترێ گۆڕان بەشێک نییە لە خەم و خەباتی خەلک وهەرگیز بەرنامەی گۆڕینی سیستمی نەبووەو نییە بەلکو بەرنامەی بوون بە شەریک و هاوبەشی ئەو سیستمە گەندەل و تاوانکارو دزو داگیرکەرەی هەیە و حاشا لەوەی بزوتنەوەیەکی نوێ بێ بەشێکی جەوهەریی جیانەبۆوەی دروستکەرو دروستکراوی سیستمی حیزبیی کۆیلایەتی مووچەو کۆیلایەتی بووجەیە. لە بەر ئەوە بەڵێ شتێکی زۆر ئاسایی یە کە ئەوان سەرۆکی هەرێم بە سەرچاوەو دەستوورو دەسەلاتی شەرعیی ومەرجەع دابنێن تا کار بگاتە ئەو ئاستەی کە پارتی بەوە نارازیی بێ کە ئەوان بە مەسعود بارزانی بلێن : سەرۆکی هەرێم. سەیری کەن شتەکان چۆن پێچەوانە بوونەوە!

باشور: کەواتە تو دانی پێیا نانێیت؟

کەمال میراودەلی: نەخێر، لە کاتێکدا خەلک بە ئازادی خۆیان منیان بە سەرۆکی شەرعی خۆیان هەڵبژاردووە من چۆن ئەو خیانەتە لەگەڵ ویژدانی خۆم دەکەم کەسێکی بە تەزویرو فێڵ و زۆر هەڵبژێردراو بە سەرۆکی خەلک بزانم؟ یا ئەم شانازییە بۆ کۆمپانیای وشە بێ.

باشور: هەرێم چوون دەتوانێت لەم هەموو معادلاتە نێودەولەتیانە قازانج بکات؟

کەمال میراودەلی: قازانجکردن لە هاوسەنگییە جیهانییەکان بە دوو شێوە دەبێ: هەبوون و ناسینی خۆت و ناسینی ئەوی دی. لەوەتی رووخانی میدیاوە دەرفەتی وەک رووخانی ڕژێمی سەددام و ئەمانی عێراق و بنکۆڵبوونی دەسەلاتی ناوچەیی دەولەتە داگیرکەرەکان بۆ کورد دروست نەبوو بوو. سەرانی کورد ئەم دەرفەتەیان بە بلیۆنەکانی بڕێمەر فرۆشت وەک مورتەزەقە عێراقیان دروستکردەوە نەک لە سەر بنەمای ڕێککەوتنێکی سیاسیی بە پێی یاسای نێودەولەتی و ناوبژیی دەولەتە زلهێزەکان و ڕازیبوونی نەتەوە یەکگرتوکان کە ئەمە پرۆسەی ڕاستەقینەی سوود وەرگرتنە لە هەلەکان و هاوکێشەکان. کورد هیچی نەدەویست سەربەخۆ بێ ئەوە نەبێ لە جیاتی ئەوەی عێراقچێتیی بکا بلێ ئێمە ناچینەوە ناو ولات ودەولەتێک کە ئێمەی ئەنفال وجینۆساید کردووە. ئەمەم زۆر وت و زۆرم لە سەر نووسیوە نامەوێ دووبارەی بکەمەوە. لە ناوەوەش کە دەستووری بڕیاردارو و پەسندکراوی خۆت ودەزگای نەتەوەیی دەستووریی و مەدەنیی خۆت نەبوو، یەکێتی نەتەوەیی و دادپەروەرییت بەرامبەر خەلکی خۆت نەبوو، یانی کیانی سیاسیی هەرێمیی یان نەتەوەیی باوەرپێنکراوت نییە وملکی هەموو کەسێکی هی خۆت نەبێ. تاقە دەستکەوتێکی کورد دەستووری عێراق و ۱۷% ی داهاتی عێراقە کە کەم نییە گەر بە خیانەت و دزیی و گەندەڵیی تالان نەکرێ. بەلام مەسعود بارازنی لە پێناوی دەسەلاتی بنەمالەیی خۆیدا و بە فیتی تورکیا کاردەکا، ئەمەش هەڵوەشێنێتەوەو خزمەتی ستراتیجی تورک لە ناوچەکەدا بکات بە بێ ئەوەی تورکیا هیچ ڕێکەوتن و ئیلتیزامێکی نێونەتەوەیی لەگەڵ کورد هەبێ و لە کاتێکدایە کە حکومەتی تورک تاوانکارترین و فاشیستانەترین ڕەفتار بەرامبەر ۲۰ ملیۆن کوردی باکوورو پەرلەمانتاران و سیاسەتمەدارانی کوردو زمان وکەسێتی و کەلتووری کوردی دەنوێنێ.

شەش پاکیجەکەی ئۆپۆزیسیۆنیش ئەو شەش پارچە پەڕۆیە پیسە بوون کە تەرمی ڕاپەڕینی خەلکی تێدا پێچرایەوەو پێشکەش بە بنەمالەی بارزانی و تالەبانی کرا

● ● ●

مەسعود بارازنی لە پێناوی دەسەلاتی بنەمالەیی خۆیدا و بە فیتی تورکیا کاردەکا

دەستور یان دستار ؟!

دستارێ حزبەکێ یان دەستورێ مللەتەکی

ووتارا | مەکی ئامێدی – ئەلمانیا

تەڤگەرا گوران ویەکێتی نیشتیمانی و یەکگرتوی ئیسلامی وکومەلا ئیسلامی وحیزبا شیوعی و حیزبا ئاینده و بزاڤا ئیسلامی، هەمی بهەڤرا داخاز دکەن کو پروژێ دەستوری ڤەگەرینه پەرلەمانێ کوردستانێ دا کو دیسان گفتوگو لسەر بهێته کرن ژبەرکو گەلەک کێماسی بێن تێدا هەین.

لێ جهێ داخێ یه لڤێرە پارتی ڤێ پێشنیارێ قەبول ناکەت و بخەتا سور دبینیت ژبەرکو ئەڤ بەرژەوەندیا بنەمالێ وپارتی دایه، دەما لیستا کوردستانی دەنگ لسەر پروژێ دەستورێ هەرێمێ دای مخابن ئەوان بەرژەورندیێن خەلکێ کوردستانێ نەپاراستن وەک بو مه دیار بوی کو ئەندامێن یەکێتی نیشتیمانی د پەرلەمانی دا پەشیمانن لسەر ڤێ دەنگدانێدا وگەهشتینه وێ باوەریێ کو رەشنڤیسا دەستور دڤێت بهێته گوهرین بەری کو میللەت دەنگ دانێ لسەر بدەت.

ئەگەر ئەم مسوەدا دەستوری بهویری بخوینین دێ بینین کو خالێن باش بێن تێدا هەین ب وێ قاسێ کو ئەگەر بهێنه پەیرەو کرن دێ رێکێ ل گەلەک خاریێا هەردوو حیزبێن دەستهەلاتێ گریت، لێ یا هەرە گرنگ دڤێ رەشنڤیسێ دا ئەوە کو سیستەمێ حوکمدارییێ ل کوردستانێ دێ بیته حوکمێ سەروکاتیێ و دەستهەلاتا پەرلەمان و حوکمەتێ گەلەک کێمترە ژ دەستهەلاتا سەروکێ هەرێمێ، هەر وەسا سەروکێ هەرێمێ دکاریت دیسان خو هەلبژێریته ڤه هندی ئەو بخازیت!؟

پارتی خالا سەروکێ هەرێمێ بخەتێ سور دبینیت ژبەرکو ددستوری دا سەروکێ هەرێمێ دەستهەلاتا رەها یا هەی و وەک ئەم دبینین دەستهەلاتا رەها بو سەروکێ هەرێمێ دبیته دەستهەلاتا رەها یا بنەمالێ وبەرەڤ سیستەمەکێ دیکتاتوری و دویر ژهەمی بنەمایێن دیموکراسی

دەما ئەم رێڤەبەریا سەروکێ هەرێمێ یا نوکه بنێرین دێ بومه دیار بیت کو وی کورێن خۆ و کەسێن نێزیک بو مال باتا خو بێن دانانه جهێن هەرە گرنگ ئەڤه بومه دیار دبیت کو ئەو دخازیت دەستور ڤێ شەرعیەتێ بدەتێ وەک پاشایەک ل کوردستانێ حوکمی بکەت و کورێن وی سیستەمەکێ پولیسی دانێ دا پاشایەتیا مسعود بارزانی بپارێزن!!

ئەڤ پێشنیارا ڤان حیزبێن کوردستانی ئەوە برێکا دەستوری رێکێ لڤی رەنگەێ حوکمی بهێت گرتن ژبەرکو ئەڤه دەست پێکه بو دانانا دیکتاتوریەتێ ل کوردستانێ و مەترسی لسەر ئاسایشا گشتی و سیاسی هەیه

گەلەک جارا دێ پارتی دبێژیت؛ دڤێت ئەم یەکرێزیا مالا کوردی و یەکگرتنا هێزێن کوردی بپارێزین، دا بشێین ئەڤ دەست کەفتێن مه هەین بپارێزین، ددەمەکیدا ل دانانا ئەندامێن بنەمالێ دپوستێ دەسهەلاتەکا رەهایی بومه دیار دبیت کانێ کیژان هێز خو ژدەرڤەی یەکرێزیا مالا کوردی دبینیت و یەکرێزیا بەرژەوەندیێن میللەتێ کورد دهاڤێته قوناخەکا لاوەکی.

پارتی ددیروکا خودا نەشیایە و نەڤیایه بەرژەوەندیێن میللەتی لسەر بەرژەوەندیێن پارتی دابنیت وهەردم ڤیایه کو میللەت و هێزێن دی خزمەتا بەرژەوەندیا بنەمالێ بکەن و وەسا دیار کریه ژئەدەبیاتێن خۆه کو بنەماڵ و پارتی ئەبن کوردایەتی نامینیت و دێ دیسان ئەنفال و کیمباران دەست پێکەن، لێ وێ چەندێ ماندەل دکەن کو ئەو ئێک بوون ژ ئەگەرێن کارەساتێن بسەرێ مه هاتین.

دیارە کو پروژێ دەستورێ کوردستانێ چەند یێ گرنگه و دەستور مولکێ هەمیایه یا دروست ئەوە نەبەس پارتێن دستهەلاتێ ل پەرلەمانی دەنگی لسەر بدەن بەلکو برەنگەکێ تەوافقی یەک دەنگی لسەر هەبیت و ل گەل هەمی هێزێن دناڤ پەرلەمانی و ژدەرڤەی پەرلەمانی بهێته گەنگەشه کرن وە هەروەسا دگەل رێکخراوێن سڤیل ئامادە باشی بو بهێت کرن دا دەنگدان دناڤ میللەت دا لسەر بهێت کرن ژبەرکو دەستور ئێک جار دێ هێت دانان و بەرپرسیەکا نیشتمانی یا ستراتیجی و هویر و کویرە.

ئەز هیڤیدارم هەر کەس وی دەستوری بخوینیت، ئەو دەستورێ دەنگدان لسەر هاتیه کرن ژلایێ لیستا کوردستانی ڤه دا بزانێ چەند یێ سەقەتە ودکتاتوریەتەکا شمولی بەرهەم دئینیت کو مەترسی ل ئایندێ هەرێمێ دکەت، لەو یا ڤەرە ئەم پتر هەمی دوسیەکێ لسەر پرسا دەستوری هویرتر و کویرتر براوەستین ورازی نەبین ب میزاجا حزبەکێ بهێته تێپەراندن وقەبیل نەکەین ببیته دەستارێ حزبەکێ نەک دەستورێ مللەتەکی.؟!!

چاڤدێرێ شاشی یان : رێکش شاکر

تابلویەکی دروستکراو بە دەستی شەهید جەوهەر محەمەد ئاغا مێرگەسوری - زیندانی رایات ١٩٧٤

((وێنەی کچێکی دەڤەری مێرگەسور))